

ACE Denmark
Akkrediteringsinstitutionen

Universitets- og Bygningsstyrelsen
ubst@ubst.dk

UBST-sagsnummer: 09-075483

Høringsvar vedrørende evalueringsrapport for 2009-evalueringen på universitetsområdet

Akkrediteringsrådet og ACE Denmark har ved mail af 3. december 2009 modtaget høring over evalueringsrapporten for 2009-evalueringen på universitetsområdet.

Akkrediteringsrådet og ACE Denmark takker for anledningen til at kommentere evalueringsrapporten. Det bemærkes indledningsvist, at akkreditering ikke er direkte genstand for evalueringen, ligesom Akkrediteringsrådet og ACE Denmark ikke har været involveret i evalueringsprocessen. Evalueringsrapporten omtaler dog Rådets og ACE Danmarks praksis, hvorfor det er nærliggende at knytte enkelte bemærkninger til omtalen heraf.

Evalueringsrapporten omtaler under temaet "University autonomy" fra s. 28ff, hvad den benævner "Overregulation/micromanagement". Evalueringspanelet finder, at der mere generelt fra myndighedernes side er et uhensigtsmæssigt overlap af kontrolforanstaltninger af universiteternes aktiviteter. Disse aktiviteter kontrolleres både før igangsætning og under udførelsen, hvortil kommer at resultaterne af aktiviteterne efterfølgende også kontrolleres.

Blandt de kontrolforanstaltninger, som evalueringspanelet fremhæver, er akkreditering, men evalueringspanelet udtrykker samtidig støtte til princippet om, at en uafhængig institution med armslængdeafstand sikrer kvaliteten og relevansen af universitetsuddannelser. Herunder fremhæves, at akkreditering består i en helhedsvurdering af de enkelte uddannelser ud fra Akkrediteringsbekendtgørelsens kriterier. Evalueringspanelet er dog bekymret for konsekvenserne af, at nye uddannelser skal akkrediteres før de kan godkendes og dermed udbydes af universiteterne. Det bemærkes desuden i rapporten, at universiteterne generelt udtrykker utilfredshed med ressourceforbruget knyttet til akkreditering af nye uddannelser. Evalueringspanelet kommenterer ligeledes, at akkrediteringsprocessen forbundet med nye uddannelser reducerer universiteternes beredskab til at svare hurtigt på opståede behov for nye kvalifikationer og kompetencer til dimittender fra bachelor samt kandidat og masteruddannelser.

Akkrediteringsrådet og ACE Denmark bemærker hertil, at systemet med akkreditering af nye universitetsuddannelser sikrer en gennemskuelig proces, hvor ansøgninger vurderes efter offentlige, kendte kriterier for kvalitet og relevans, samt at afgørelser får en detaljeret begrundelse i en åben og forudsigelig proces. Dette er i sig selv en styrke ved systemet og har tillige den fordel, at når universiteterne har haft lejlighed til at gøre sig erfaringer med akkrediteringssystemet og får relateret det systematisk til egne interne procedurer, vil det sikre dem en høj grad af forudsigelighed vedrørende godkendelse af nye universitetsuddannelser.

12. januar 2010

**ACE Denmark -
Akkrediteringsinstitutionen**

Studiestræde 5

1455 København K

Telefon 3392 6900

Telefax 3392 6901

E-post

acedenmark@acedenmark.dk

Netsted www.acedenmark.dk

CVR-nr. 30603907

Sagsbehandler

David Metz

Telefon 3392 6934

Telefax

E-post davm@acedenmark.dk

Sagsnr. 10-077058

Dok nr. 1187799

Side 1/2

I den sammenhæng bør det fremhæves, at de beskrivelser af nye uddannelser, der indgår i en ansøgning om akkreditering i et vist omfang også er materiale, som forudgående må antages at være forelagt universiteternes bestyrelser som beslutningsgrundlag. Det gælder i det hele taget for akkrediteringsprocesserne af både nye og eksisterende uddannelser, at universiteterne skal fremlægge dokumentation, som de allerede skal bruge blandt andet i henhold til De europæiske standarder for kvalitet i videregående uddannelser.

Yderligere kan det bemærkes til evalueringspanelets bekymring, at akkrediteringssystemet ikke forhindrer universiteterne i løbende og fleksibelt at justere deres allerede eksisterende uddannelser for at imødekomme en udvikling af efterspørgslen efter kvalifikationer og kompetencer på markedet for dimittender fra universitetsuddannelser.

Evalueringspanelet giver flere anbefalinger inden for temaet om universiteternes autonomi under overskriften "Implementing a high-trust strategy" (s. 34ff). Herunder foreslår evalueringspanelet at akkrediteringssystemet justeres, så det ikke har hovedvægten på "ex-ante" men i stedet på "ex-post" kontrol.

Rådet og ACE Denmark skal bemærke, at dette forslag er baseret på den forkerte antagelse, at hovedvægten i akkrediteringssystemet er lagt på akkreditering af nye uddannelser. Tværtimod gælder det, at arbejdet med akkreditering af eksisterende uddannelser er det, der fylder langt mest i Rådets og ACE Denmark arbejde både målt i sagsantal og arbejdstid, ligesom det også gælder, at dokumentationen fra universiteterne er mere omfattende for eksisterende uddannelser end det er tilfældet ved ansøgning om nye uddannelser.

I samme forbindelse foreslår evalueringspanelet, at retningslinjerne justeres for ACE Denmark, således at de er konsistente med den overordnede politik om at sikre en styrkelse af universiteternes autonomi. Akkrediteringsrådet og ACE Denmark kan fuldt ud tilslutte sig en strategi, der tager udgangspunkt i en høj grad af tillid til universiteterne, men vejen til implementering af en sådan strategi må være trinvis. Et skridt på vejen vurderes at være, at universiteterne opbygger og implementerer stadig mere systematiske, interne kvalitetssikringssystemer, der kan sikre kvaliteten og relevansen af såvel nye som eksisterende uddannelser. Dermed skabes det fornødne fundament for en tillidsbaseret strategi.

Akkrediteringen af såvel nye som eksisterende uddannelser lægger i øvrigt allerede i dag vægt på universiteternes interne kvalitetssikring, og akkrediteringssystemet udgør dermed et skridt fremad mod den ønskede strategi. I forlængelse heraf kan bemærkes, at der med den nylige revision af Bekendtgørelse om kriterier for universitetsuddannelsers relevans og kvalitet mv. (Akkrediteringsbekendtgørelsen, BEK nr. 1402, 2009) er sket en reduktion i antallet af akkrediteringskriterier, der forventes at sikre en forenkling af universiteternes arbejde med ansøgning om akkreditering.

Med venlig hilsen

Søren Barlebo Rasmussen
Formand
Akkrediteringsrådet

Jette Frederiksen
Direktør
ACE Denmark

ACE Denmark -
Akkrediteringsinstitutionen

Side 2/2

Ministeriet for Videnskab, Teknologi
og Udvikling
UBST
Bredgade 43
1260 København K

Den 19. januar 2010
BBA/KS/ka
Sagsnr.: 200900645

ubst@ubst.dk

Høring over evalueringsrapport for 2009-evalueringen på universitetsområdet

AC har den 7. december 2009, fra Universitets- og Bygningsstyrelsen, modtaget evalueringsrapport for 2009-evalueringen på universitetsområdet til høring. AC har udsendt rapporten til høring i medlemsorganisationerne og skal på den baggrund fremkomme med bemærkninger.

AC skal indledningsvist kvittere for en god og veldokumenteret rapport, hvis analyser og anbefalinger bør udgøre et vigtigt bidrag til de politiske drøftelser om de danske universiteters fremtidige rammer og vilkår. Evalueringspanelets rapport giver et nyttigt udefrakommende "friskt" blik på den danske universitetssektor samtidig med, at panelets analyser afspejler en indsigt i, og forståelse for, dansk / nordisk universitetskultur og tradition.

Evalueringspanelets overordnede pointe fortjener at blive fremhævet: De første år efter universitetsreformen, har været at betragte som en læringsperiode for alle involverede i universiteternes ledelses- og styringsforhold, interne som eksterne aktører. Her i 2010 er tiden nu moden til at tage det fulde skridt frem mod et nyt styringssystem, der balancerer universiteternes behov for autonomi med samfundets legitime krav til universiteternes dispositioner. AC skal opfordre ansvarlige politikere og ministerier til at få igangsat en udvikling af et sådant nyt styringskodeks for universitetssektoren.

Autonomi

AC hæfter sig ved panelets vurdering af "et folketing, en regering og et embedsværk, der udviser lav tillid til universiteternes evne og villighed til at indfri overordnede nationale strategiske mål for sektoren". AC er enig i, at den lave grad af tillid er problematisk, fordi den medfører en overregulering og uhensigtsmæssig finansiel styring, der hæmmer universiteternes autonomi og dermed det enkeltes universitet mulighed for at skabe sin egen særlige profil i en national og international konkurrencesituation. Også uddannelsesområdet fremhæves som et område præget - og plaget - af overregulering.

AC deler panelets anbefaling om at få udviklet en ny såkaldt høj-tillids strategi, der indbefatter en gennemgribende deregulering samt en redefinering af udviklingskontrakterne til egentlige målstyringsinstrumenter. Det er vigtigt for AC at understre-

ge, at nye udviklingskontrakter ikke må blive endnu et styringsværktøj, men netop skal erstatte den knopskydning af styringsmekanismer, der er blevet introduceret hen over årene.

AC finder det i samme moment ligeledes vigtigt at understrege, at en sådan høj-tillids strategi nødvendigvis også må omfatte den finansielle styring af universiteterne. Som evalueringspanelet påpeger, udgør universiteternes basisfinansiering en vigtig faktor i forhold til at sikre autonomien, hvilket gør den offentlige finansiering til et magtfuldt styringsinstrument. Det er AC's opfattelse, at ændringerne i balancerne i universiteternes finansiering, herunder særligt i den offentlige finansiering, gennem de seneste år har været én af de mest afgørende faktorer i forhold til styring af udviklingen på universiteterne og i forskningsmiljøerne.

Evalueringspanelet fremhæver selv, at basismidlernes andel af den offentlige forskningsfinansiering er faldet fra 64 pct. i 2003 til 56 pct. i 2009. Hertil kommer, ifølge AC's beregninger, at ca. en tredjedel af basismidlerne i 2009 var bundet til at sikre gennemførelsen af eksternt finansierede forskningsprojekter. Så uanset den absolutte stigning i forskningsmidler siden 2003, så har den støt stigende andel af konkurrenceudsatte midler sat basismidlerne under pres, hvilket har skabt mindre selvstændigt dispositionsrum og dermed undermineret universiteternes autonomi og forskningsfrihed.

AC er enig i, at udviklingskontrakter, hvis brugt rigtigt, kan være et nyttigt strategisk styringsværktøj, der sikrer universiteterne mod direkte operationel indblanding fra det politisk-administrative niveau. Som panelet rigtigt bemærker, er udviklingskontrakterne i deres nuværende udformning for detaljerede og procesorienterede og dermed uanvendelige som målstyringsværktøjer. I stedet skal udviklingskontrakterne omformes til et egentligt målstyringsinstrument med overordnede mål og udløsning af bonus ved målopfyldelse, der kan stimulere det enkelte universitet til at indfri de aftalte målsætninger indgået mellem regeringen og universitetet.

Et nyt høj-tillids styringskodeks med målstyring og deregulering bør, i AC's optik, derfor også omfatte en flerårig bevillingssikkerhed for universiteterne, herunder at basismidlerne som minimum bør udgøre 60 pct. af de samlede statslige forskningsmidler.

Af andre eksempler på uhensigtsmæssig overregulering skal AC fremhæve panelets kritik af Personalestyrelsens overstyring på normerings- og lønområdet. AC finder, at Personalestyrelsens stillingskontrol er utidssvarende og hæmmende for universiteternes mulighed for at rekruttere og fastholde dygtige medarbejdere i en international konkurrencesituation. AC har tidligere foreslået, at løndannelsen på universitetsområdet bør bestå af to elementer: En central aftale der fastlægger mindstelønninger mv., og en decentral aftale der kan indeholde større eller mindre grad af fleksibilitet i løndannelsen på det enkelte universitet.

Evalueringspanelet finder, at akkrediteringssystemet er for unødigt omfattende og foreslår derfor afskaffelse af præakkreditering af nye uddannelser, således at nye ligesom eksisterende uddannelser kun skal igennem en postakkreditering. AC er uenig heri, og skal henvise til, at der pr. 1. januar 2010 er gennemført en reduktion i antallet af præakkrediteringskriterier. AC skal derfor anbefale, at man på institutionerne får erfaring med det nye akkrediteringsparadigme inden man eventuelt vurderer behovet for nye ændringer.

Endvidere skal AC fortsat argumentere for en styrkelse af relevansdimensionen i en præakkreditering. Med henblik på en bred og saglig vurdering af behovet for en ny uddannelse, har AC foreslået, at der ud over aftagerpanelets involvering i behovsvurdering af nye uddannelser, indføres en formaliseret og offentlig høringsproces i forbindelse med akkreditering og godkendelse af nye uddannelser. AC foreslår, at ACE Denmark skal høre relevante eksterne interessenter og aktører, der som led i godkendelsesprocessen kan tilkendegive synspunkter samt få mulighed for at fremlægge argumentation og dokumentation med henblik på at nuancere grundlaget for universitetets ansøgning.

AC noterer sig, at også evalueringspanelet ser den politiske afskaffelse af gruppeeksamen som et uhørt indgreb i universiteternes autonomi. AC ser da også en genindførelse af muligheden for gruppeeksamen som en lakmustest for den politiske vilje til at afstå fra at blande sig i forhold, der burde ligge inden for universiteternes kompetenceområde. AC er i det hele taget enig med evalueringspanelet vurdering af behovet for regelsanering på uddannelsesområdet, herunder universiteternes rammer for international uddannelsessamarbejde.

Medbestemmelse og akademisk frihed

Evalueringspanelet tillægger den danske / nordiske tradition for medarbejderes medbestemmelse høj værdi for universiteterne. Panelet peger, i tråd med AC's analyse, på en 1. generations universitetsledelse, der har fået styrket sin beslutningskraft, men ikke i tilstrækkelig grad har haft fokus på vigtigheden af at sikres ansattes medindflydelse på beslutningsprocesserne. AC finder det bekymrende, hvis universitetsledelserne ikke i nødvendigt omfang anerkender værdien af medarbejderinvolvering også i forhold til at sikre bedst mulige studie- og forskningsmiljøer. I AC's optik står en styrkelse af ledelsen på universiteterne ikke i modsætning til at give medarbejderne indflydelse og medejerskab i universiteternes strategi- og beslutningsprocesser.

AC er derfor også enig med evalueringspanelets kritik af universiteterne for ikke i tilstrækkelig omfang, og i overensstemmelse med bemærkningerne til universitetsloven, at have opbygget en organisation, der sikrer inddragelse af medarbejdere og studerende på institut- og fakultetsniveau. Evalueringspanelet understreger vigtigheden heraf og anbefaler, at universitetsbestyrelserne får ansvar for, at der sker en implementering af processer og strukturer for medbestemmelse på de forskellige niveauer. AC er enig i, at medbestemmelse skal gives topprioritet på universiteterne, og skal dertil foreslå, at de nuværende bemærkninger herom løftes over i universitetsloven som egentlige bestemmelser.

Desværre savner AC, at evalueringspanelet udover at konstatere, at Akademisk råd generelt opfattes som værende uden for indflydelse, også her forholder sig til det problematiske i, at universiteterne ikke lever op til lovens bestemmelser. Det fremgår af universitetsloven, at Akademisk råd har til opgave at udtale sig til rektor (eller dekan ved fakultetsopdelt Akademisk råd) om den interne fordeling af bevillinger, og at Akademisk råd kan udtale sig om alle akademiske forhold af væsentlig betydning for universitetets virksomhed. Alligevel er virkeligheden mange steder, at Akademisk råd reelt er reduceret til at være organ for tildeling af videnskabelige grader. AC skal foreslå, at samspillet mellem Akademisk råd og bestyrelse, rektor og dekaner ligeledes gives topprioritet på universiteterne. Helt konkret finder AC, at

rektor i relevante sager skal indhente Akademisk råds udtalelse inden sagen forelægges bestyrelsen.

AC støtter evalueringspanelets anbefaling om, at der etableres lederuddannelser for universitetsledere på alle niveauer og at disse bl.a. sætter fokus på medarbejderinvolvering. Evalueringspanelet foreslår, at Danske Universiteter og de enkelte universiteter tager opgaven på sig. Det er AC's indtryk, at en del af universiteterne allerede er gået i gang med at løse denne opgave lokalt. AC finder dog samtidig, at der kan være behov for at supplere de lokale initiativer med mere formaliserede og kompetencegivende lederuddannelsesstilbud på nationalt plan. En mulighed er at udvikle særlige universitetsledelsesmoduler til den netop igangsatte fleksible masteruddannelse i offentlig ledelse. Dermed kan lederne på universiteterne tilbydes en uddannelse, som både knytter an til den generelle ledelsestænkning og sætter fokus på de særlige udfordringer i universitetssektoren.

AC har tidligere foreslået, at der indføres lederevalueringer på universiteterne. VIP'ernes forsknings- og undervisningsindsats er løbende genstand for evaluering, og på samme vis bør institutlederen, som ansvarlig for instituttets forskning og undervisning, også være genstand for evaluering.

AC er enig med evalueringspanelet i, at selvsupplering ved udpegning af de eksterne bestyrelsesmedlemmer er problematisk, fordi den ikke i tilstrækkelig grad sikrer åbenhed og gennemsigtighed. AC skal fremhæve Syddansk Universitets model som en måde til at sikre den nødvendige åbenhed, idet det her er universitets repræsentantskab, der godkender udpegning af de eksterne bestyrelsesmedlemmer. Med etableringen af aftagerpaneler på universiteterne, synes der at være skabt grobund for at etablere repræsentantskaber. AC skal dertil foreslå, at man som gældende for forskningsrådene, etablerer en indstillingsmodel for de eksterne bestyrelsesmedlemmer, hvor alle i princippet kan indstille kandidater.

Forskningsfrihed

Evalueringspanelet slår fast, at forskningsfrihed er et fundamentalt princip for universitetsforskning og at såvel regering som universiteterne har ansvar for at sikre dette. Evalueringspanelet finder endvidere, at forskningsfinansieringen udgør en afgørende dimension i relation til forskningsfriheden.

AC er enig med evalueringspanelet i, at der af principielle overvejelser kan være behov for at præcisere brugen af instruktionsbeføjelsen, universitetslovens § 17, stk. 2., idet den i sin nuværende ordlyd kan skabe risiko for en kompromittering af den individuelle forskningsfrihed. AC skal foreslå, at der i tilknytning til instruktionsbeføjelsen præciseres, at "en videnskabelig medarbejder ikke kan afskæres fra at forfølge et forskningstema som vedkommende selv har valgt", sådan som foreslået af rektor Ralf Hemmingsen på AC's åbne høring om universitetsevalueringen 2009.

AC skal derudover foreslå, at universitetslovens § 2, stk. 2 præciseres så det fremgår, at det er rektor, der som øverste daglige leder, skal værne om forskningsfriheden og videnskabsetikken, jf. nuværende ordlyd: "Universitetet har forskningsfrihed og skal værne om denne og om videnskabsetik".

Det fremgår af universitetslovens bemærkninger, at "den enkelte forsker har forskningsfrihed inden for sit faglige ansættelsesområde med de forpligtelser, der følger af et ansættelsesforhold. Den enkelte forsker har således frihed til at vælge metode, fremgangsmåde og emne inden for universitetets forskningsstrategiske rammer, som fastlagt i udviklingskontrakten". AC foreslår, at universitetslovens bemærkninger om den individuelle forskningsfrihed løftes over i loven som en egentlig bestemmelse.

For så vidt angår forskningsfinansieringens indflydelse på forskningsfriheden, anbefaler evalueringspanelet et afbalanceret forskningsfinansieringssystem, som både indeholder en væsentlig andel af basismidler direkte til universiteterne, men også konkurrenceudsatte midler – både frie og strategiske. Evalueringspanelet afholder sig fra at komme med konkret anbefaling for, hvor balancen bør være mellem de forskellige offentlige forskningsmidler.

AC er enig med evalueringspanelet i, at politikerne har en legitim ret til at afsætte særlige midler til strategisk forskning med henblik på at søge forskningsmæssige løsninger på konkrete samfundsproblemer, men at sådanne programmer også kan udgøre en trussel mod forskningsfriheden, hvis de udgør for stor en del af den totale forskningsfinansiering.

For AC er det afgørende, at balancen i forskningsfinansieringen igennem de senere år har forrykket sig i en grad, så selve finansieringen er blevet et reelt og betydeligt styringsinstrument. Ikke blot er universiteternes autonomi og strategiske handlemuligheder påvirket, men samtidig ser forskerne de senere års forskningsfinansiering som en trussel mod forskningsfriheden, hvilket i sig selv er adfærdsregulerende og påvirker valget af forskningsemner og metoder.

AC skal derfor anbefale en genopretning af balancen mellem basismidler og konkurrenceudsatte midler, således at basismidlerne igen kommer til at udgøre minimum 60 pct. af de samlede statslige forskningsbevillinger.

Fusioner

Også evalueringspanelet har erkendt, at det endnu er for tidligt at foretage en evaluering af graden af opfyldelse af de politiske målsætninger bag universitets- og sektorforskningsfusionerne. Ikke desto mindre er det interessant at få en vurdering af, hvorledes de danske universiteter klarer sig i international sammenhæng på udvalgte parametre.

Indledningsvist bemærker evalueringspanelet, at det politiske ønske om "universiteter i verdensklasse" er diffust og foreslår i stedet en konkretisering for målopfyldelse; betyder verdensklasse, at mindst ét dansk universitet ligger i Top 10 eller Top 20 i den internationale universitetsliga? Eller betyder verdensklasse, at alle danske universiteter skal være internationalt førende i mindst én disciplin?

Evalueringspanelet bruger tiltrækningen af EU-midler som indikator for hvorledes de danske universiteter klarer sig i den internationale konkurrence om forskningsmidler. Det er positivt, at danske universiteter tiltrækker flere EU-midler end vi sender til Bruxelles, men ikke desto mindre finder evalueringspanelet, at universiteterne kunne gøre det endnu bedre, idet tendensen er, at danske universiteter nok

deltager i EU-projekter, men at de kun i meget begrænset omfang påtager sig en koordinerende rolle.

Endvidere anbefaler panelet, at Danmark får en mere aktiv indsats i forhold til at påvirke de europæiske forskningstemaer, der i højere grad afspejler dansk forsknings styrkepositioner. AC er enig med evalueringspanelets betragtninger om EU-forskningsmidlerne og støtter panelets anbefalinger om, at der bør sættes mere eksplicitte mål for tiltrækning af EU-forskningsmidler.

Evalueringspanelet påpeger, at den danske universitetsforskning i mindre grad end i andre lande er finansieret af private firmaer, hvilket ses som et udtryk for et lavere niveau af samarbejde mellem universiteter og virksomheder, men interessant nok også et udtryk for, at dansk erhvervsliv betragter universitetsforskning som et offentligt gode. Samtidig understreger panelet dog, at den danske virksomhedsstruktur med mange små og mellemstore virksomheder har betydning for både graden af samarbejde og finansiering, og at finansieringen fra de store private fonde ikke er regnet med. AC støtter panelets anbefaling af, at videnskabsministeriet i samarbejde med universiteter og virksomheder bør udvikle en strategi for, hvordan dette samarbejde udbygges, og at universiteterne bør intensivere samarbejdet med erhvervslivet.

I hvilket omfang fusionerne har resulteret i uddannelsesmæssige synergier, konstaterer evalueringspanelet ganske rigtigt, at god uddannelsesplanlægning og -udvikling tager tid og er tillige ressourcekrævende. Samtidig er AC ligeledes enig med panelet i, at kombinationen af det danske taxametersystem og forskningsfinansiering kan gøre det særligt vanskeligt at finde ressourcer til at udvikle nye uddannelser. Derfor finder AC panelets forslag om en særlig engangstilførsel af penge til at fremskynde en ønskede udvikling af nye uddannelser inden for de faglige muligheder som fusionerne har skabt, for interessant.

Hvorvidt fusionerne har bidraget til en større studentertilvækst og bedre gennemførelsestal er i sagens natur ligeledes for tidligt at sige noget om. AC finder det rigtigt set af evalueringspanelet, at 50 pct. målsætningen for de videregående uddannelser ikke kan løses ved at se universiteternes bidrag isoleret fra de andre videregående uddannelser under Undervisningsministeriet og Kulturministeriet. AC har tidligere, på linje med evalueringspanelets anbefaling, foreslået, at der etableres en koordineret indsats mellem de relevante ministerier med det formål at få etableret en sammenhængende politik for de videregående uddannelsers bidrag til opfyldelse af 50 pct. målsætningen.

Evalueringspanelet henviser til konkrete forslag om, at efteruddannelsesmulighederne for de tidligere sektorforskere i forhold til at undervise bør udvides – uden at dette dog medtages i anbefalingerne. AC vil gerne henlede opmærksomheden på dette forslag, som både kan bidrage til at øge underviserkapaciteten, udvikle undervisningen og til øget medarbejdertilfredshed og integration af de to forskergrupper.

AC finder det ærgerligt, at panelet ikke i noget væsentligt omfang drøfter spørgsmålet om de udfordringer, som håndteringen af myndighedsopgaverne inden for universiteternes ramme giver i forhold til at sikre universitetsforskningens samlede integritet og troværdighed. Universitetsforskningens troværdighed bygger på, at alle dele af forskningen er uvildig og på højeste videnskabelig niveau, og der må kunne stilles de samme krav om kvalitet og integritet til den sektorforskning, som

udgør grundlaget for myndighedsbetjeningen. Aktuelt er der tegn på, at modsætningen mellem den forskningsbaserede rådgivning og de politiske beslutninger på baggrund heraf fremstår tydeligere efter fusionerne, nu hvor myndighedsopgaverne løses i universitetsregi, og der er derfor behov for en grundigere analyse af, hvordan denne situation påvirker universiteterne og forskningen.

Afslutningsvis deler AC evalueringspanelets vurdering af IT-Universitetets manglende kritiske masse i forhold til at kunne begå sig i den internationale konkurrence om studerende, forskere og forskningsmidler og i forhold til at levere en tilpas bred faglighed i uddannelserne. AC finder det ligeledes sigende, at IT-Universitetet som det eneste af de danske universiteter ikke har formået at tiltrække EU-forskningsmidler. Endelig finder AC, at man bør overveje om tiden ikke er løbet fra at isolere IT-fagligheden på et IT-Universitet, hvorfor AC også deler anbefalingen om, at IT-Universitetet bliver fusioneret med et andet universitet.

Med venlig hilsen

Birgit Bangskjær
Direkte nr.: 22 49 58 55
E-mail: bba@ac.dk

Karen Skytte
Direkte nr.: 22 49 58 65
E-mail: ks@ac.dk

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
UBST
Bredgade 43
1260 København K
ubst@ubst.dk

Emne: "2009-evalueringen – att.: Pernille Meyn Milthers"

Ref. WMQ/-
Tlf. 33 95 98 26
wmq@djof.dk

19.01.2010

Sagsnr.: 24.01-0668-
2009

DJØFs høringssvar til evalueringsrapport for 2009-evalueringen på universitetsområdet

DJØF har den 7. december 2009 modtaget evalueringsrapporten fra 2009-evalueringen af universitetsområdet i høring. Udover at DJØF fuldt ud tilslutter sig det fra AC fremsendte høringssvar, ønsker DJØF hermed at understrege nedenstående forhold yderligere.

Evalueringspanelet behandler mange centrale forhold og giver indtryk af et overbevisende kendskab til den danske universitetsverden. DJØF finder derfor, at rapporten danner et konstruktivt afsæt for at identificere centrale problemfelter i den nuværende universitetslov og i den forskningsbevillingsstruktur mv., der udmøntes på baggrund af den. DJØF skal derfor anbefale, at evalueringens hovedlinjer og overordnede anbefalinger anerkendes som et meget væsentligt bidrag til den forstående – og, som nedenstående vil påvise, også meget påkrævede – lovevaluering.

Som det mest betydende problemfelt ønsker DJØF i særlig grad at fremhæve evalueringspanelets påpegning af medarbejdernes og de studerendes manglende medbestemmelse (punkt 1). Denne problemstilling udgør den mest fremtrædende trussel mod universiteternes hovedformål: At drive forskning og give forskningsbaseret uddannelse indtil højeste internationale niveau.

I forlængelse heraf ønsker DJØF også at kommentere de problemstillinger, der knytter sig til vilkårene og rammerne for udfoldelse af ledelse på universiteterne (punkt 2), spørgsmålet om autonomi i form af forholdet mellem ministeriel detailstyring og overordnet strategiske politisk styring (punkt 3), samt det centrale spørgsmål om forskningsfrihed (punkt 4). Dertil kommer et afsluttende fokus på forskningssamarbejdet mellem universiteterne og den private og offentlige sektor (punkt 5).

1. Medarbejderes og studerendes manglende medbestemmelse

DJØF ønsker for det første at betone evalueringspanelets påpegning af medarbejdernes og de studerendes manglende medbestemmelse. Det fremgår endog meget klart af evalueringen, at den medbestemmelse, som var intenderet med loven, ikke er blevet udfoldet på universiteterne. DJØF noterer således sig panelets frem-

DJØF
Gothersgade 133
Postboks 2126
1015 København K

Telefon 33 95 97 00
Telefax 33 95 99 99

djof@djof.dk
www.djof.dk

hævelse af, at man fortsat mangler at ”yde[r] retfærdighed til de danske demokratiske traditioner og universitetslovens ånd for så vidt angår involvering af medarbejdere og studerende i relevante beslutningsprocesser” (s. 6).

Dette implicerer, at den nuværende lov ikke er hindrende for medbestemmelsen, men at den måde, der er blevet implementeret på, er det. Konsekvensen heraf er, at universiteternes ledelsesforhold må underkastes kritisk lys, og de demokratiske organer, særligt SU/HSU, må tildeles en mere central rolle end hidtil, ligesom meget vil være vundet ved at sikre, at SU fungerer jf. de regler og normer, der gør sig gældende for SU-samarbejdet – jf. samarbejdsaftalen.¹

Evalueringspanelet fremhæver også Akademisk Råd som et organ, der ikke har haft mulighed for at løfte de tiltænkte beføjelser. Og set i lyset af, at Akademisk Råd netop indførtes som en garant for, at der var medarbejderinddragelse i faglige vurderinger af forskningsprioriteringer mv. og medarbejder- og studenterinddragelser i fastlæggelsen og gennemførelsen af uddannelserne, er disse erfaringer stærkt betænkelige, Konsekvensen af dem er, at en lang række faglige spørgsmål ikke i tilstrækkelig grad kvalificeres af de indspil, som netop af de videnskabelige medarbejdere og de studerende kan fremsætte.

Med denne manglende inddragelse af de studerende og medarbejdere afbrydes den forbindelse mellem den overordnede ledelse på den ene side og medarbejderne og studerende på den anden side, som skal tjene til at forskningen og undervisningen udfoldes på en måde, som alle aktører har ejerskab til og incitament til at investere i. Virkningen af denne afbrydelse kan spores i undersøgelser af medarbejdertilfredshed og psykisk arbejdsmiljø – det henvises eksempelvis til DJØFs rapport *Stress, balance og psykisk arbejdsmiljø for djøferne i undervisnings- og forskningssektoren*.²

DJØF ønsker derfor at understrege nødvendigheden af, at de studerende og medarbejdere sikres medbestemmelse gennem kvalificeret indblik i strategiudkast og budgetlægning. Det bør sikres, at de gennem eksempelvis Akademisk Råd og SU/HSU har mulighed for at bidrage væsentligt til beslutningsprocessen i bestyrelsen gennem skriftlige indspil til denne. Dermed vil den nuværende ledelse fra bestyrelse og ned, blive suppleret og udfordret af en proces, hvor den enkelte forsker har interesse i at engagere sig i en bottom-up-proces.

Evalueringspanelet udtrykker tiltro til, at den manglende medbestemmelse i en vis udstrækning vil afhjælpes ved overgangen fra 1. generations til 2. generationsledelse. Men det synes ikke at være fuldt belæg for denne optimisme. Tværtimod kan man påpege, at de aktuelle erfaringer med endog ganske tunge ledelsesudfordringer, bevirker, at det er endnu vanskeligere at finde kandidater nu, end det var første gang, idet de tunge udfordringer, der knytter sig til lederrollen, nu er blevet synlige. Der er tale om en position med et stort krydspres, og hvor man både er

1

http://www.samarbejdssekretariatet.dk/fileadmin/user_upload/documents/Rammer_for_SU/Regler/012-08ny.pdf

² *Stress, balance og psykisk arbejdsmiljø for djøferne i undervisnings- og forskningssektoren*, oktober 2009, www.djoef.dk/balanceogstress2008

underlagt og skal implementere en udpræget grad af detailstyring på institutionerne. Forhåbningen om således at sikre sig en med tiden mere erfaren ledelse forekommer desværre ikke realistisk

2. Ledelse

En meget lang liste af vanskelige udfordringer for universiteternes udvikling og for løsningen af universiteternes opgaver knytter sig til en ny ledelsesstruktur og til ledernes kompetencer.

DJØF støttede og støtter fortsat den med 2003-loven fastlagte overgang fra valgte til ansatte ledere, og netop derfor ser DJØF med stor alvor på påpegningsen af, at den nye ledelsesform ikke har impliceret den grad af medbestemmelse, som også var del af lovsættet. God universitetsledelse inkluderer ikke blot, men beror på medbestemmelse for såvel medarbejdere som studerende, og DJØF finder det derfor både stærkt betænkeligt og mærkværdigt, at udviklingskontrakterne ikke nævner personale, medarbejderindflydelse, studerendes rettigheder mv. med et ord.

En særlig udfordring ved lederrekrutteringen er kravet om, at ledere skal være anerkendte forskere. Det er vanskeligt i alle tilfælde og på alle niveauer at finde personer, der både evner og har lyst til at påtage sig lederrollen og som er anerkendte forskere. For kravet om, at ledere skal være anerkendte forskere, taler behovet for den legitimitet, som der skal være knyttet til lederrollen fra medarbejder-side, ligesom man også må vægte et overordnet hensyn til universiteternes legitimitet som samfundsinstitution. Men man må samtidig gøre sig klart, at netop det behov for stærke lederkompetencer, som medarbejderne jo også har meget stærk interesse i, dermed kan være særligt udsat.

Evalueringspanelet påpeger behovet for lederuddannelse, men konkretiserer ikke dette forhold eller dets afvejning med behovet for eller ønsket om fag-faglige kompetencer.

DJØF finder behovet for videre lederuddannelse helt centralt. Kombinationen af en ny ledelsesstruktur og omfattende fusioner både internt og eksternt har krævet en ekstrem høj grad af indsats og fleksibilitet fra ledelser og medarbejdere. Det er nødvendigt, at alle ansatte, der er beskæftiget med ledelse, får mulighed for gennem efteruddannelse at udvikle og forny kompetencer inden for ledelse. Det er afgørende, at universiteterne påtager sig denne opgave, herunder at sætte fokus på såvel potentielle ledertalenter og den videre udviklingen af sådanne. Som supplement til universiteternes egne tiltag kan søges at anvende nogle af de midler, der er afsat ved 3-partsforhandlingerne om efteruddannelse af akademikere til at initiere denne opgave. DJØF vil derfor i regi af ACs og Personalestyrelsens Udvalg om efteruddannelse (APU) rejse dette emne som et væsentligt udviklingsområde.

En forståelse af lederrollen beror på en kvalificeret respekt for ledelsesrummet. Men kombinationen af medarbejdernes forventninger om medbestemmelse og detailstyring af såvel rammer som midler, efterlader ikke noget reelt ledelsesrum. Der savnes derfor en overordnet afklaring af, hvad ledelsesrummet er – og hvad der kendetegner den gode universitetsledelse. Derfor beror varetagelsen af ledelsesopgaven også i vid udstrækning på at medarbejderbestemmelsen fastlægges

gennem lovkraft og at den ministerielle styring ikke længere udfoldes på procesniveau. Man kan selvsagt ikke lovgive sig til god ledelse. Ledernes kvalifikationer og den lokale samarbejdskultur er afgørende forudsætninger, ligesom det er nødvendigt at sikre sig mod en eliminering af ledelsesrummet gennem ovenfra kommende detailstyring.

Evalueringspanelet anbefaler, at bestyrelserne tildeles en mere central rolle i fastlæggelsen af medarbejder- og studentermedbestemmelse. Bestyrelsernes skal således pålægge ledelsen at igangsætte tiltag, der sikrer den indflydelse fra medarbejdere og studerende, som har været fraværende siden universitetslovens ikrafttræden. Og de skal arbejde for større gennemsigtighed i udnævnelsen af de eksterne bestyrelsesmedlemmer. (s. 39). DJØF finder disse forslag konstruktive og vil kunne støtte dem.

Derudover ønsker DJØF at påpege et andet forhold, der også kalder på revision. Det angår ansættelse af videnskabeligt personale. En stor del af kritikken at udmøntningen af beføjelserne hos ledelsen har taget afsæt i ansættelsesbekendtgørelsens bestemmelser om, at

”Bedømmelsesudvalget eller den sagkyndige person tager stilling til, om ansøgerne besidder de faglige kvalifikationer inden for forskning, undervisning, formidling mv., som er forudsat i stillingsstrukturen, og herudover opfylder de øvrige faglige kvalifikationskrav, der er angivet i opslaget. Der afgives en ikke-prioriteret, begrundet og skriftlig bedømmelse af ansøgernes faglige kvalifikationer til rektor. Såfremt der er meningsforskelle mellem udvalgets medlemmer, skal dette fremgå af bedømmelsen”.

Da den ansættende leder grundet de nye og meget større ansættelsesområder oftest ikke besidder fag-faglige kvalifikationer inden for ansættelsesområdet, har det givet anledning til stor skepsis, at den ansættende leder er henvist til at foretage sit valg ud fra en ikke-prioriteret liste. Denne skepsis er kilde til en helt unødvendig mistænkeliggørelse.

DJØF mener derfor, at ansættelser af videnskabeligt personale fremover skal tage behørigt afsæt i en fag-faglig vurdering af ansøgernes kvalifikationer, og derfor bør ansættelsesudvalget, der netop besidder denne vurderingsevne, fremover få adgang til at fremsætte prioriterede lister over ansøgerne.

3. Autonomi

Baggrunden for den ovenfor (punkt 2) anførte mangel på fremhævelse af medarbejdere og studerende i udviklingskontrakterne skal sandsynligvis findes i den måde, udviklingskontrakterne indtil nu har været benyttet. De har, som påpeget i evalueringsrapporten, haft karakter af en liste over indikatorer, som universiteterne skulle levere data til. Dette er udtryk for, at Videnskabsministeriet ikke har fokus på det, der egentlig er kernen i relationen mellem universitet og ministerium, nemlig de overordnede strategiske linjer. Udviklingskontrakterne er dermed blevet et redskab, der sikrer en ministeriel detailstyring og overvågning, som dels ikke er naturligt funderet i en udviklingskontrakt, dels hæmmer det ledelsesrum, som skulle have været udfoldet.

DJØF må derfor understrege betydningen af, at udviklingskontrakterne omformuleres fra målsætninger om, *hvordan* strategier udmøntes, til *hvad*, der skal opnås – dvs. reel implementering af et armlængdeprincip, der indebærer en bevægelse fra redskabstankegang til måltankegang – dvs. fra drifts- til målfokus. Dermed vil såvel Folketinget som Videnskabsministeriet kunne anvende udviklingskontrakterne som et for alle potentielt konstruktivt styringsredskab. Den hidtidige anvendelse er efter DJØFs opfattelse ikke realiseret i overensstemmelse med tankerne bag konceptet med udviklingskontrakter.

Panelet henviser til behovet for en realisering af bestyrelsernes rolle, og DJØF kan da også nikke samtykkende til indtrykket af, at bestyrelserne i dag befinder sig i en ledelsessituation, der er unødigt indskrænket af en ministeriel styring. Dertil kommer, at også den politiske kortsigtede styring af forskningsbevillingernes formål og varighed, må ses som en afgørende årsag til bestyrelsernes manglende handlingsrum.

Eksempel 1. Binding af forskningsmidler

Det politiske fokus på den strategiske forskning har derfor endnu videre konsekvenser, end evalueringen umiddelbart giver indtryk af. De strategiske midler sætter nemlig i endog meget stort omfang rammerne for brugen og fordelingen af basismidlerne, og netop derfor er faldet i andelen af basismidler fra 64 pct. i 2003 til 56 pct. i 2009 som fremhævet af evalueringspanelet, endog mere betydende end det blotte tal vidner om.

DJØF anbefaler, at basismidlerne udgør 60 pct. af forskningsbevillingerne, og at såvel de strategiske midler som basismidlerne fordeles gennem langsigtede politiske aftaler – dvs. aftaler, der strækker sig over flere år og som dermed giver universiteterne mulighed for at overgå fra den reaktive rolle, der pt. bl.a. kommer til udtryk gennem tunge budgetproblemer og fyringsrunder, til en proaktiv rolle med udfoldelse af en overordnet, langsigtet strategisk prioritering af forskningsområder og ressourcer.

Eksempel 2: Fordeling af ph.d-ere

Som et andet eksempel på uhensigtsmæssig politiske styring af forskningsmidlerne, skal udmøntningen af globaliseringsaftalens målsætning om fordobling af antallet af ph.d.-ere anføres. Fra politisk side har man ønsket, at væksten særligt skulle ske på NAT/TEK/SUND og IT, og evalueringspanelet nævner da også, at prioriteringen favoriserer de disse områder, men betoner ikke konsekvensen heraf. Prioriteringen har imidlertid bevirket, at disse fagområder dels slås med vanskeligheder med at opfylde deres ph.d.-måltal, dels slås med de medfinansieringskrav, som ph.d.-stipendierne medfører. Og samtidig har de øvrige hovedområder, SAMF og HUM, kun haft mulighed for at tilbyde ph.d.-uddannelse til mellem 4 og 6,5 pct. af en kandidatårgang, men SUND optager ca. 40 pct. og NAT/TEK ca. 34 pct. af en kandidatårgang på ph.d.-uddannelserne. Det er vanskeligt at se rationalet bag en sådan skævvridning, og forskningstalant eller langsigtede samfundsbehov handler det i hvert fald ikke om.

DJØF finder det helt afgørende, at midlerne tildeles de kandidater, der både har evnerne og lysten til at forske, og anbefaler derfor, at den fremtidige fordeling af ph.d.-stipendierne har forskningstalant og ikke fagområde som det afgørende kriterium for tildeling af ph.d.-stipendium. I modsat fald vil midlerne også fortsat i vid udtrækning blot fungere som en finansiering af en forlængelse af et kandidatstudium med risiko for at lade ph.d.-graden være den vanlige afgangsgang fra universi-

tetet. Dermed er der tale om en ressourcefordeling, hvor en stor andel af ph.d.-midlerne bruges til at finansiere forskeransættelsesforhold, der reelt ikke er møntet på forskningskarrierer og som i meget vid udstrækning forbigår de egentlige forskertalenter.

Eksempel 3: Detaljerede godkendelsesprocedurer

Evalueringspanelet fremhæver, at der særligt på uddannelsesområdet finder en alt for udstrakt grad af ministeriel styring sted. Det fremføres, at danske universitetsuddannelser både skal godkendes før, under og efter deres etablering. Som modsvaret på dette anbefaler panelet, at man overgår fra præakkreditering og postakkreditering til ren postakkreditering.

DJØF kan støtte bestræbelserne på at forenkle de godkendelsesprocesser, der tilrettelægges gennem ACE Denmark, idet de udgør en meget tung administrativ og i vid udstrækning overflødig byrde for universiteterne.

DJØF vil derfor anbefale, at man overgår til postakkreditering, men samtidig sørger for at etableringen af nye uddannelser fortsat sker under hensyntagen til en behovsvurdering, herunder arbejdsmarkedsrelevans mv., fra eksterne parter.

Eksempel 4: Stillingskontrol mv.

I forlængelse af det under punkt 2 nævnte forhold vedr. fremgangsmåden ved ansættelse af videnskabeligt personale ønsker DJØF at samtykke med evalueringspanelets understregning af, at Personalestyrelsens regelstyring af stillingsnormering og grænser for øvre løndannelse på universiteterne er udtryk for en detailstyring, der modgår universiteternes bestræbelser på at kunne tiltrække de bedste kandidater til de videnskabelige stillinger i et internationalt konkurrencebetonet marked.

DJØF må derfor anbefale, at man fra ministeriel side fremover afstår fra en styring af disse områder, der retteligen henhører til universiteternes selvstændige virke

Eksempel 5: Uddannelsesmålsætninger

Endelig fremhæver evalueringspanelet, at målsætningen om at 50 pct. af en ungdomsårgang skal have en videregående uddannelse og at universitetsuddannelserne skal gennemføres hurtigere end det pt. er tilfældet, har afstedkommet ændringer i taxametersystemet og specialekontrakter.

DJØF må samtykke med evalueringspanelets vurdering af, at dette er et område, hvor en indsats fra universiteterne selv kunne have været mere konstruktiv end den politiske styring (s.56).

Eksempel 6: Udelukkelse af eksamensformer

Ligeledes nævner panelet afskaffelsen af gruppeeksaminerne som et klart eksempel på en politisk detailstyring, der savner ethvert fagligt belæg (s.57f.).

DJØF følger klart disse vurderinger og må derfor også anbefale, at man fra politiske hold fremover vil møde universiteternes med den respekt for deres faglighed og dermed også den tillid, en sådan respekt implicerer.

Evalueringspanelets modsvar: Højtillidsstrategi

Panelet anbefaler derfor en højtillidsstrategi, som DJØF meget gerne ser systematisk udfoldet i praksis over et bredt felt, idet en sådan netop vil befordre, at ledel-

serne kan disponere på en måde, der er båret af strategiske faglige prioriteringer frem for politiske markeringer, og af inddragelse af medarbejdere og studenter.

Det er afgørende at notere sig, at dette ikke vil være udtryk for en afkobling mellem universiteterne og den politiske styring, men det vil være et middel til at kvalificere den politiske styring ved at lade den overgå fra detailniveau til overordnet strategisk niveau.

DJØF anerkender fuldt ud, at der skal være plads til at foretage forskningsfinansieringer ud fra en politisk prioritering af samfundsmæssige behov. Derfor er det også vigtigt at fastslå, at den uafhængighed, som universiteterne må tilkendes, er afgørende for *samfundets* skyld, ikke for universiteternes egen skyld!

Eksempel 1: Detaljer frem for strategi

Som et eksempel på dette fravær af overordnede strategisk styring til fordel for detailstyring bifalder DJØF panelets sunde skepsis overfor de politiske 'verdensklasseforventninger' til universiteterne og dets forbehold overfor den udprægede brug af rankingsystemer (s. 46f.). Sådanne ordvalg og målesystemer tjener ikke til at gøre det mere klart, hvad der er målet for de danske universiteter. Denne politiske retorik dækker derfor over, at der mangler en overordnet indholdstung politisk målstyring for de enkelte universiteter.

Som evalueringspanelet påpeger, har fusionerne skabt et landskab med otte universiteter, men dette synes ikke båret af politiske hensigter om, hvilken rolle de hver især bør spille. Panelet efterspørger derfor en politisk stillingtagen – vil man have F- og U-universiteter (en opdeling mellem forskningstunge og uddannelses-tunge), vil man efterstræbe en øget fagfordeling mellem dem, skal de alle optage studerende efter de samme kriterier og skal universiteterne primært samarbejde eller konkurrere? (s. 48f.) Sådanne politiske spørgsmål er i dag besvaret gennem en finansiell styring, hvor man fra politisk side blot konstaterer, at de udstukne økonomiske rammer bevirker "dette eller hint" i stedet for at tage politisk ansvar for, at "dette eller hint" er resultatet af en politisk styring gennem forsknings- og uddannelsesfinansieringen.

Eksempel 2: Styring frem for kvalitet

Taxametersatserne kan nævnes som eksempel på, hvordan man ud fra et ikke synligt rationale har fastlagt nogle økonomiske rammer, som har meget store konsekvenser for uddannelseskvaliteten på de forskellige hovedområder. Eksempelvis er der på det samfundsvidenskabelige hovedområde en undervisning med langt større holdstørrelser, langt færre timer og meget ringe kontakt med underviserne end de studerende på de andre hovedfagsområder tilbydes.

Dertil kommer, at de lave taxametre på de samfundsvidenskabelige uddannelser bevirker, at universiteterne af økonomiske grunde afstår fra at øge optaget på de uddannelser på trods af, at der kan konstateres øget antal førstprioritetsansøgninger og en betragtelig erhvervmæssig kandidat efterspørgsel. De lave taxametre, der end ikke dækker omkostningerne, bevirker med andre ord, at universiteterne ikke har råd til at optage højt kvalificeret ansøgere på uddannelser, der er samfundsmæssigt behov for.

DJØF kan, bl.a. understreget af de to ovennævnte eksempler, fint følge evalueringspanelets understregning af, at universiteternes autonomi ikke er et mål i sig selv, men at en relativ autonomi er et mål for samfundet. Den påkrævede balance

mellem ønsket om selvledelse og efterspørgslen på og behovet for klare overordnede retningslinjer må etableres med dette sigte for øje.

4. Forskningsfrihed

Forskningsfrihedens omfang knytter sig naturligt til den ovenstående påpegning af omfanget af den økonomiske styring. Det skyldes, at styringens udfoldelse på institutionsniveau i vid udstrækning gentages på individniveau. Dette kan eksemplificeres med den øgede vægt på de strategiske forskningsmidler og dennes konsekvens for den økonomiske mulighed for at forfølge andre forskningsinteresser, end disse dækker. Det samme gælder de bibliometrimålinger, der nu er en del af beregningen for tildelingen af basismidlerne. Bibliometrimålingerne beror på fastlagte målsætninger for hvad, hvor og hvornår, man publicerer. De indebærer en høj grad af egen adfærdsregulering hos den enkelte forsker, der er vidende om, at hans eller hendes publikationsmønster i form af hyppighed, medie-, sprogvalg mv., har indflydelse på fordelingen af basismidlerne. Det er oplagt, at man har et taktisk og ikke fagligt incitament til at publicere hyppigt (fravælge større publikationer frem for mindre), at skrive på engelsk (uagtet at eksempelvis tysk eller dansk traditionelt måtte være videnskabeligt sprog inden for fagområdet) og at orientere sin forskning mod den forskningsprofil, udvalgte anerkendte tidsskrifter efterspørger.

DJØF finder, at den økonomiske styring også på dette område har nogle meget indgribende, men vel utilsigtede konsekvenser for forskernes muligheder for at give forskningen kvalitativ forrang.

Evalueringspanelet vurderer også indholdet og virkningerne af formuleringerne i universitetslovens § 17, stk. 2. DJØF finder det særdeles tvivlsomt, om denne formulering er den reelle kilde til problemerne om forskningsfriheden. Som det fremgår af ovennævnte finder DJØF, at det, der for alvor udfordrer forskningsfriheden, er bevillingsstrukturen. Ikke desto mindre er det klart, at beføjelsen opfattes som problematisk, idet den giver ledelsen lovhjemmel til at indskrænke forskningsfriheden for en for medarbejderne at se faglig illegitim vis. Derfor er dens eksistens – uagtet at den ikke benyttes – en unødigt belastning i relationen mellem ledelse og ansatte. Der er med andre ord tale om, at selvom ledelsen afstår fra at bruge beføjelsen, er den kilde til en mistillid. Der er derfor intet, der taler for at opretholde denne bestemmelse i loven – og DJØF noterer sig, at evalueringspanelet udtrykker en tilsvarende holdning.

Evalueringspanelet fastslår videre, at danske forskeres fravær som hovedansøgere på EU-ansøgninger (s. 50f.), kan afhjælpes ved, at ledelsen antager en proaktiv rolle ifm. EU-ansøgninger ved at udpege de VIP-ere, der skal være hovedansøger på en EU-ansøgning (s. 51). DJØF kan følge tanken, men må samtidig understrege, at dette kan have store konsekvenser for den enkelte forskers reelle forskningstid – som bekendt er EU-ansøgningsprocesserne yderst tidskrævende.

Det fører til en yderst principiel vurdering af begrebet "forskningsfrihed". Panelet fastslår, at forskningsfrihed ikke handler om at have tid til, men alene om at have ret til at forske. Når forskningen må henlægges til 'fritiden' er det derfor ikke udtryk for et problem med forskningsfriheden, men et spørgsmål om den prioritering, der må finde sted. Panelet formulerer sin bestemmelse af forskningsfrihed således: "...freedom to select research issues, freedom to develop research methodology

and freedom to publish results, rather than with the question of available time for conducting research” (s. 41).

DJØF kan på den ene side samtykke med denne principielle argumentation, men må på den anden side også præcisere, at den tid, der kan afsættes til forskning, dvs. den prioritering, den enkelte forsker må påtage sig, har særdeles stor betydning for, hvilken forskning, der udføres. Tiden til forskning er derfor et centralt anliggende i en afdækning af forskningsfriheden – med andre ord, er det ikke nok, at man må, hvis man alligevel er underlagt en adfærdsregulering, der gør, at man ikke kan. Med henvisning til rapporten *Stress, balance og psykisk arbejdsmiljø for djøferne i undervisnings- og forskningssektoren* kan det fastslås, at djøferne i undervisnings- og forskningssektoren er kendetegnet ved den højeste gennemsnitlige arbejdstid (45,5 time pr. uge) blandt de offentligt ansatte djøfere.³ Andre undersøgelser bekræfter dette og påpeger også, at den manglende tid til at forske opleves som en stor indskrænkning af forskningsfriheden og muligheden for at forske, hvilket i sagens natur udgør hjørnестenen i forskernes virke.

5. Samspil mellem universitetsforskning og den private og offentlige sektor

Evalueringspanelet fremsætter nogle antagelser og anbefalinger til et styrket samspil mellem universiteterne og den private sektor om forskning, innovation og udvikling. DJØF er enig i, at det er en rigtig ambition, men må samtidig understrege, at det helt tilsvarende også er påkrævet at styrke forskningssamarbejder og vidensudveksling mellem universiteterne og den offentlige sektor. Dels har den offentlige sektor – som den private – stor fordel af et tættere samspil med universiteterne, dels er den vidensudveksling med den offentlige sektor særlig væsentlig i Danmark, hvor den offentlige sektor fylder relativt meget i samfundsøkonomien.

Panelet synes implicit at operere med en forestilling om, at relationen mellem universiteterne og omverdenen er en ”ensrettet” vidensoverførsel fra universiteter til private og offentlige virksomheder. DJØFs undersøgelser⁴ dokumenterer dog, at samspillet snarere er cirkulært, idet universitetsforskerne i kraft af forskningssamarbejde med offentlige og private virksomheder får idéer til ny forskning, der ellers ikke var opstået, og i nogle situationer desuden får en privilegeret adgang til ellers ikke tilgængelige data. Der er kort sagt i høj grad tale om gensidighed, hvor alle parter tilegner sig ny viden.

Evalueringspanelet påpeger, at omfanget af forskningssamarbejdet mellem universiteterne og den private sektor er forholdsvist beskedent. Det er DJØF enig i – og må tilsvarende fremhæve, at også det nyttige samspil med den offentlige har for

³ *Stress, balance og psykisk arbejdsmiljø for djøferne i undervisnings- og forskningssektoren*, oktober 2009, s. 3. www.djoef.dk/balanceogstress2008

⁴ *Erhvervsforskningsbarometeret 2008/9.*, udgivet i samarbejde mellem DJØF og DEA – Danmark Erhvervsforskningsakademi, konkluderer, at potentialet for øget erhvervsforskningssamarbejder er meget stort. 92 procent af de offentlige og private virksomheder er helt eller overvejende tilfredse med erhvervsforskningssamarbejder, de har deltaget i, og 84 procent af alle virksomhederne mener, at det er helt eller overvejende sandsynligt, at virksomheden vil indgå i et nyt samarbejde.

beskedent et omfang. Panelet opregner en række hypoteser som årsag til det relativt lave niveau af samspil mellem universiteterne og den private sektor, som panelet operationaliserer alene ud fra graden af privat finansiering:

- Panelet afviser den almindeligt fremførte hypotese om, at den danske universitetsforskning ikke er tilstrækkelig relevant for de private virksomheder. DJØF er enig med panelet. DJØFs undersøgelser dokumenterer, at virksomhederne har meget store fordele af samspillet med universiteterne¹.
- Det relativt høje skattetryk skaber en holdning hos virksomhederne, at forskning er et offentligt gode, og at det derfor må finansieres som sådan, dvs. uden at virksomhederne selv skal bidrage direkte.
- Den danske erhvervsstruktur er præget af en stor andel SMV, der er mindre tilbøjelig til medfinansiere end større virksomheder.
- Der er mange private fonde, der står for den form for medfinansiering, som i andre lande i højere grad varetages af virksomhederne selv.

Mens DJØF deler vurderingen af, at forskningssamarbejdet mellem universiteterne og den private sektor – samt den offentlige sektor - har et forholdsvis lille omfang, må DJØF samtidig erklære sig uenig, når panelet i vid udtrækning alene fokuserer på den forskning, der kan have nytte for den private produktion eller håndtering af fysiske produkter. Herved overses den meget store og stigende betydning, som den private servicesektor har for beskæftigelse, vækst og velfærd. Det gælder ikke mindst vidensservice som fx branding, design, konsulentrådgivning, forretningservice samt finansielle services. Det peger på behovet for satsning på at øge forskningen i – og samspillet om – felter som fx markedsføring, kommunikation og sprog, organisation og ledelse. I forlængelse heraf må DJØF understrege, at forskningssamarbejders nytteværdi derfor ikke alene kan måles i finansieringssum eller patenter – selvom det er lettest at måle.

Forskningssamarbejder mellem på den ene side private virksomheder, særligt i servicesektoren, samt offentlige virksomheder og på den anden side samfundsvidenskabelige og humanistiske forskningsinstitutioner antager en stadig stigende betydning, men er typisk billigere at finansiere end traditionelle produktionssamarbejder og leder ikke til patentering. Parametre som antal af forskningssamarbejder og den øgede beskæftigelse og procesinnovation i den offentlige og private sektor må derfor i meget høj grad tilkendes værdi. Det gælder ikke mindst i Danmark, hvor den private servicesektor og den offentlige sektor bærer en meget stor og stigende betydning for samfundsøkonomi og konkurrenceevne.

DJØF har i samarbejde med DEA foretaget systematiske evalueringer af forskningssamarbejder mellem universiteter og såvel private som offentlige virksomheder. Dette giver belæg for at erstatte panelets hypoteser (som ovennævnte) med konkrete og veldokumenterede barrierer for øget samarbejde. Det betyder samtidig, at DJØF vil anbefale, at den kommende strategi for øget samspil, som panelet anbefaler, skal tage afsæt i at nedbryde disse barrierer på en måde, der ikke svækker universiteternes øvrige forpligtelser på forskning og uddannelse.

DJØF vil henvise til de anbefalinger, som fremgår af den netop nævnte rapport, om at begrænse eller helt fjerne de barrierer for forskningssamarbejder, som begrænser universiteterne henholdsvis de private virksomheder og offentlige organisationer i et ellers stærkt ønskværdigt samspil..

DJØF skal afslutningsvist understrege, at da fordelingen af universiteternes basismidler bl.a. beror på omfanget af ekstern forskningsfinansiering, finder DJØF det

helt afgørende, at opregningen af forskningssamarbejder hviler på parametre, der er velegnede til at indfange alle former for forskningssamarbejder. Det kan ikke kun måles i kr., og slet ikke i patenter.

DJØF må derfor anbefale, at en opregning af forskningssamarbejder fremover medtænker den samarbejder med såvel offentlige som private virksomheder og beror på parametre, der orienterer sig mod en bred faglig forståelse af forskningsindhold. Ellers vil den reelle samfundsnytte af samspillet blive under- og fejlvurderet.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Finn Borch Andersen', with a long horizontal flourish extending to the right.

Finn Borch Andersen
Forbundsformand

Joint contribution to the evaluation of the 2003/07 Act on Universities from representatives of students and university teachers:

Why we need a new university law

1. Introduction

This contribution will first briefly set out the DM and DSF arguments for a new law and our definition of the purpose and concept of a university. We find that any proper evaluation of the law must be based on a clear understanding of the unique role of a university in the knowledge economy and the core values, rights and responsibilities of academia.

The governance of a university – in the proper sense of the word - and the working conditions for student and staff must meet a number of common criteria, and the reference points should primarily be the 1997 UNESCO Recommendations, the Magna Charta Universitatum and the 2006 Declaration from the European Council.

But apart from such a set of common criteria, which all university statutes should meet, the university act should allow for true autonomy of the universities, which means the freedom to set up their own statutes, the specific details of which should not be subject to ministerial approval. Even in a small country such as Denmark, conditions vary from university to university with different historical traditions and relations to the local community such as business and industry, unions, local authorities, cultural institutions as well as other sectors of the education system. A new university law should allow for the statutes of the individual university to reflect its special situation. This means that the great number of clauses in the existing law which give the minister powers of detailed regulation of academic matters and governance structures of the universities should be reduced to a minimum.

This contribution will not go into detail on all aspects of the university law, but we will point out crucial aspects of the act that in our opinion must necessarily be amended in order to re-establish universities in the true sense of the word.

We share the Government's ambition for Danish universities of the highest international standard that will be able to collaborate and compete with universities worldwide. But it is our assessment that important aspects of the 2003/07 law actually work against this goal. It is therefore our opinion that the evaluation of the law must lead to fundamental changes of the law.

2. What should a new university law achieve?

A new act should seek to establish a new social compact between the universities and their stakeholders and constituencies, which include staff, students, the local community, local businesses etc. Such a social compact should be characterised by a recognition of the unique role that universities have to play in the knowledge economy and the special freedoms, and consequent professional responsibilities, given to those who work in Universities – from the Rector, down to the first year student.

A new university law should therefore ensure that the universities are redefined as institutions whose primary purpose is the intellectual development of future generations. It is the responsibility of the universities to develop and further advance society's collective knowledge base at the highest

international level. Knowledge is primarily disseminated to society at large through the education of students at all levels - be it bachelor, master, or Ph.D. programmes - and basic research is the primary means of further development of the knowledge base.

A university is characterised by research based education, and by research as a collaborative endeavour of students and researchers. Much university research is advanced through the interaction between students and university teachers. The intimate connection between teaching and research where students are actively involved in generating new knowledge is the most effective measure of quality assurance.

The purpose of university education is two-fold: to develop the intellectual capacity of the students so as to enable them to find solutions to complex and unforeseen problems and challenges, and to ensure that they are given access to and themselves capable of developing the most advanced knowledge and skills within their special subjects and disciplines.

In order to fulfil its purpose, such as it is briefly sketched above, a university must be ensured genuine autonomy. All decision making on essential academic matters must be vested in the university, and not in ministerial departments. Just as important, however, is academic freedom for university teachers and students as well as their direct influence on essential decisions on research and educational priorities. Academic freedom and university autonomy must go hand in hand to protect academia from irrelevant and undue external demands and pressures - political as well as commercial – that may undermine the fundamental purpose of the university.

University autonomy should be balanced by a set of common criteria that all university statutes should comply with and that should therefore be set down in a framework Act on Universities, such as:

- **Academic freedom**
- **Principles of governance restoring the voices of academic staff and students and securing checks and balances in the power structure by defining the respective roles of the Minister, the Rector, the Board and the Academic Council**
- **No tuition fees**
- **Fair working conditions with tenure as the guiding principle**
- **Research based education**

3. Specific suggestions for change

In order to ensure the above fundamental principles, we suggest the following essential changes to the existing law

- **Scope of the Act:**
1(2) The autonomy of universities should be stated clearly from the start. We therefore suggest that this clause is rewritten along these lines: *The universities are independent autonomous academic institutions under the public-sector administration and responsible to the Minister of Science, Technology and Innovation.*
- **Purpose:**
2(1). We suggest that this clause uses the 1994 OECD definition of research (1), underlines free and basic research and makes the university responsibility to staff clear: We suggest, therefore, that the first

sentence be replaced by the following: *The university shall enable its staff to freely and independently conduct basic research, applied research and experimental development, and offer research-based education at the highest international level in the disciplines covered by the university*

2(2) This is a crucial clause, but in its present form is very imprecise, as it does not make it clear who or what the university is, and who has responsibility for safeguarding freedom of research. We suggest it replaced by wording that states that *the academic community (including staff and students) has academic freedom, and the Board and Rector shall safeguard this freedom and ensure the ethics of science*. We further suggest that the ethics of science are described in detail, if only in the notes on the law. Such description should define the freedoms and responsibilities of the university academic staff as researchers, teachers and as citizens. We have included a proposal in the footnotes (2)

- **Degree programmes:**

8(2) The law must not open up for any tuition fee from students. Therefore the last words of this clause “*or the student*” should be omitted.

- **Governance regulations:**

The law need not set out governance structures in detail, as statutes and regulations should be within the individual university’s autonomy. Nor should the act empower the minister to require the university to enter into performance contracts about the nature and scope of its activities.

10 (6) Consequently, the sentence “*these shall be subject to the Minister’s approval*” should be omitted, and

10(8) should be omitted altogether.

Without going into detail about the number of internal and external members of the board or the precise composition of academic councils and sector boards, the new act on universities should make it clear that all university statutes must restore a more balanced governance structure between the Board, the Rector and the Academic Council. This means that

10(11) as a minimum must include wording that ensures that students and staff have direct influence on the appointment and dismissal of the Rector.

12 (1) should prescribe a better balance between external members, academic staff, technical-administrative staff and students. There should never be an overall majority of external members over students and staff, and the chair should be elected from among all its members by a simple majority.

12(3) External members should be drawn from a variety of stakeholders relevant to the individual university, such as: business and industry, unions, organisations representing art and culture and local authorities. Representatives from other universities, including other Nordic universities, could also make a valuable contribution to the board.

14 – 15 – 16- 17: These sections on the Rector, the Dean, Academic units and the Academic Council should be replaced by a clause requiring the Rector, the Dean, the Head of Sector/ the Director to involve the Academic Council as partner in their decisions. The Academic Council whose members have the deepest professional knowledge of academic matters should be given direct decision making powers. Furthermore, the establishment of a Department board would ensure a better balance of power.

16 a. (7) and 17 (2) **These are particularly important clauses.** As they read in the existing law, the individual researcher is not guaranteed time for free research. There could be a number of ways of ensuring this. One is to set a limit to the time consumed by other tasks. In both of these clauses we consequently suggest the following addition after **specific tasks**: *...in accordance with section 2(4). The time consumed by such tasks may vary over time, but on an average should not exceed two thirds of the normal working week. During the periods in which members of the academic staff are not performing such tasks, they shall conduct research in accordance with 2(2) of this act.*”

- **Tuition fees**

26 . The new law must not open up for any tuition fee. We suggest that a clause be added that states that *the university shall not require payment for admission to academic programmes, tests and other assessments as part of an exam in connection with a study programme on a full time basis.*

Notes

1) OECD (1994) *Main Definitions and Conventions for the Measurement of Research and Experimental Development: A Summary of the Frascati Manual* OCDE/GD(94)84, (Paris: OECD), p.7.

2) University academic staff are entitled to full freedom to determine the subject and method of analysis of their research and in the dissemination of the results of their research, subject to the adequate performance of their other academic duties; but research for external agencies must be based on an understanding with the authorities of their institutions.

ii) University teachers are entitled to freedom in the classroom to determine the subject curriculum to be taught, the teaching method to be adopted, and the mode of assessment to be used. University teachers must ensure that they do not introduce into their teaching controversial matter which has no relation to their subject.

iii) University teachers are citizens, members of a learned profession, and officers of an educational institution. When they speak or write as citizens, they should be free from university censorship or discipline, but their special position in the community imposes special responsibilities and obligations. As scholars and educational officers, they must remember that the public may judge both their profession and their institution by their utterances. Hence they should at all times: strive to be accurate; exercise appropriate restraint; show respect for the opinions of others; make every effort to indicate that they are not speaking for the institution.

Ingrid Stage, Maren Astrup

Pernille Meyn Milthers

Fra: Bettina Nielsen på vegne af U-UBST - enhedspostkasse

Sendt: 19. januar 2010 12:39

Til: Pernille Meyn Milthers

Emne: VS: 2009-evalueringen - att. Pernille Heyn Milthers. Bemærkninger til rapporten fra DM (Dansk Magisterforening)

Med venlig hilsen

Bettina Nielsen

Chefsekretær

Ledelsessekretariatet

Direkte telefon.: + 45 3392 9752

E-mail: betni@ubst.dk

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Universitets- og Bygningsstyrelsen

Bredgade 43

DK-1260 København K

Telefon: +45 3395 1200

Fax: +45 3395 1300

E-mail: ubst@ubst.dk

www.ubst.dk

Fra: Jens Vraa-Jensen [mailto:JVJ@dm.dk]

Sendt: 19. januar 2010 12:03

Til: U-UBST - enhedspostkasse

Cc: Ingrid Stage; Leif Søndergaard; Lotte Espenhain Møller; Laila Skoubo

Emne: 2009-evalueringen - att. Pernille Heyn Milthers. Bemærkninger til rapporten fra DM (Dansk Magisterforening)

Tak for invitationen til at komme med bemærkninger til Evalueringspanelets rapport.

I august 2009 fremsendtes et fælles udspil fra Danske Studerendes Fællesråd og AC's forhandlingsdelegation på universitets- og forskningsområdet (som DM er medlem af) til Styrelsen som oplæg til møderne med evalueringspanelet. DM støtter stadig indholdet i det fælles udspil, og da vi forudsætter, at indholdet er bekendt for jer i UBST, skal jeg ikke gentage argumenterne fra oplægget til revision af loven her.

Hvis min forventning om, at udspillet er kendt ikke er korrekt, kan det selvfølgelig hurtigt genfremsendes.

I oplægget fra august og i det forslag til revision af universitetsloven, som var vedlagt, er der tre hovedområder, som DM mener må ændres i en revision. Det handler om universiteternes autonomi, den individuelle forskningsfrihed og ansattes og studerendes medbestemmelse.

Det er glædeligt for DM, at evalueringspanelets rapport på alle tre områder giver udtryk for, at der er problemer i det nuværende danske system, som derfor bør ændres.

DM kan således helt og holdent støtte, at den nuværende meget overdrevne kontrol og utallige dokumentationskrav afløses af en "højtillidskultur", hvor universiteterne også i virkeligheden tillægges den autonomi, som loven principielt fastslår, at de har. En af et universitets vigtigste opgaver i samfundet er at være kritisk overfor de etablerede sandheder og "politisk korrekthed", at give udtryk for denne kritik uden risiko for repressalier fra politiske eller økonomiske magthavere. Det kræver i sagens natur, at universiteter er beskyttet mod sådan irrelevant indblanding udefra i deres valg af forsknings- og undervisningsopgaver –

samt måden at løse disse opgaver på.

Når det så er sagt, er det lige så klart, at samfundet må have en forventning om, at den viden, som skabes på universiteterne, også formidles til omverdenen. Dette er specielt vigtigt i lyset af den stadigt stigende betydning viden har for den samfundsmæssige produktion – i både offentligt og privat regi. DM mener, at der bør være en balance mellem universiteternes rolle som grundforskningsinstitutioner og rollen som formidler og nyudvikler i samarbejder med det omgivne samfund. Hvis universiteterne ikke har autonomien til at beskytte funktionen som grundforskning og den intellektuelle udvikling af de videnskabelige medarbejdere og de studerende, er universiteterne blevet reduceret til avancerede serviceinstitutioner for akutte politiske og/eller økonomiske interesser. Dette er klart højest prioriteret i den nuværende lov og en revision må genskabe en bedre balance mellem et universitets roller og samfundsmæssige opgaver.

Den primære formidling sker – og bør fortsat ske – gennem uddannelsen af kommende generationer indtil det højest videnskabelige niveau. Men også den åbne formidling gennem videnskabelige publikationer og åben videnskabelig debat er af afgørende betydning for den nødvendige frembringelse af ny viden til gavn for den fremtidige samfundsmæssige udvikling. Hemmeligholdelse og eksklusivitet er derimod hæmmende for de videnskabelige fremskridt.

Viden spiller en afgørende rolle i den samfundsmæssige udvikling, men den skal ikke udvikles på bekostning af klogskab og intellektuel udvikling.

Derfor er det afgørende for den fremtidige udvikling af en dynamisk universitetssektor, at en reel autonomi – baseret på evalueringspanelets anbefaling af en "højtilidskultur" genindføres på danske universiteter.

En anden nødvendig betingelse for en sådan udvikling er den individuelle forskningsfrihed – eller akademisk frihed. I den nuværende lovs § 2 er det alene den institutionelle og ikke den individuelle forskningsfrihed, som er beskyttet, og DM konstaterer med glæde, at evalueringspanelet er enig med foreningen i, at § 17, stk. 2 bør ændres, således at den individuelle forskningsfrihed ikke alene fremstår som en residual, når de pålagte opgaver er løst. Igen henvises til det tidligere fremsendte udkast til, hvordan en lovændring kan medføre en betydelig – og nødvendig beskyttelse af den individuelle forskningsfrihed.

Men for at den institutionelle autonomi og den individuelle forskningsfrihed kan trives bedst muligt, er det nødvendigt at de ansatte med den dybeste indsigt i videnskaben og uddannelserne får en afgørende medbestemmelse på universiteternes udvikling. Også på dette punkt kan DM konstatere, at evalueringspanelet er enig med foreningen i, at det er nødvendigt med ændringer af de nuværende forhold. DM er dog af den opfattelse, at en øget medbestemmelse må skrives ind i loven og ikke alene være et fortolkningsbidrag i relation til de eksisterende bestemmelser. Reel medbestemmelse for ansatte og studerende kan kun sikres via lovgivning herom i selve universitetsloven.

Alle disse ændringer kan i sagens natur kun føres ud i virkeligheden, hvis der er finansiel mulighed herfor. Derfor anbefaler DM, at flere af bevillingerne til universitetssektoren gives som ubundne basisbevillinger og ikke som bundne, strategiske, konkurrenceudsatte midler. Det er DM's opfattelse, at minimum 70% af den samlede bevilling til universiteternes forskning bør gives som basisbevillinger.

Afslutningsvist kan DM også erklære sig enig med panelet i, at der på nuværende tidspunkt ikke kan konkluderes entydigt og håndfast om konsekvenserne af indfusioneringen af sektorforskning på universiteterne. Men DM skal dog ikke undlade at påpege, at der allerede på nuværende tidspunkt har været adskillige negative eksempler på forsøg på politisk styring af resultater fra de indfusede sektorforskningsinstitutioner. Der er således tydelige tegn på, at indfusioneringen af sektorforskning har medført en yderligere underminering af forskningsfrihed og institutionel autonomi til skade for den kritiske nytænkning og analyse, som må være et særkende for universiteter. Desværre kan denne udvikling forventes at blive styrket i de kommende år, når myndighedsbetjeningen gives fri til åben konkurrence.

Venlig hilsen

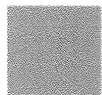
Jens Vraa-Jensen
Konsulent

DM · Dansk Magisterforening
Nimbusparken 16
2000 Frederiksberg
Telefon +45 38 15 66 00
Direkte +45 38 15 66 35
Fax +45 38 15 66 66
www.dm.dk

DM er mødestedet for 36.000 kandidater og studerende inden for humaniora, naturvidenskab, samfundsfag og sundhedsvidenskab. Medlemmerne arbejder både i det private og offentlige med blandt andet uddannelse, forskning, kommunikation, administration, it og miljø. DM arbejder for et godt og udviklende arbejdsliv i balance, gode løn- og ansættelsesforhold og nye jobmuligheder for medlemmerne.

Denne mail er blevet scannet af <http://www.comendo.dk> og indeholder ikke virus!

Direktør Jens Peter Jacobsen
Universitets- og Bygningsstyrelsen
Bredgade 43
1260 København K

12. januar 2010
J.nr. 2008-5101-02
SB

Dir. tlf. 33 92 54 10
sb@dkuni.dk

Høring over evalueringsrapport for 2009-evalueringen på universitetsområdet

Danske Universiteter takker for ovennævnte evalueringsrapport, som vi den 3. december 2009 har modtaget i høring.

Danske Universiteter finder grundlæggende, at evalueringspanelet med denne rapport fremlægger et grundigt og gennearbejdet oplæg til den fortsatte debat om de danske universiteter og om deres vilkår for at løfte det ansvar for forskning, uddannelse, videnformidling og teknologioverførsel, som universitetsloven af 2003 overlader dem.

Emnefeltet for evalueringspanelets arbejde har været ganske bredt, og Danske Universiteter vil som organisation koncentrere sig om rapportens udsagn om de overordnede vilkår for universitetssektoren. For specifikke tilbagemeldinger om rapportens forslag og anbefalinger vedrørende de enkelte universiteters organisation og styringsform henvises således til høringssvarene fra de otte universiteter.

Danske Universiteter har bemærket, at det uafhængige, internationale panel påpeger, at universiteterne er underlagt en omfattende og i mange tilfælde meget detaljeret regulering, der hæmmer deres autonomi. Det er tydeligt, at panelet deler sektorens egen opfattelse af, at intentionen bag universitetsloven om at give universiteterne ret og pligt til at tage et langsigtet ansvar for deres egen udvikling, styring og strategi vanskeligt lader sig indfri på de nuværende konditioner.

Det er Danske Universiteters håb, at de politikere, der har igangsat evalueringen, nu med udgangspunkt i rapportens analyser og anbefalinger vil være klar til i højere grad at give universiteterne den frihed og det ansvar, vi så længe har efterspurgt.

Danske Universiteter er i den forbindelse opmærksom på, at en række af de mange detaljerede regler og begrænsninger, sektoren i øjeblikket er underlagt, udspringer af politikeres og embedsmænds oprigtige ønske om at sikre gode vilkår for studerende, effektiv anvendelse af statslige midler og godt samspil mellem universiteterne og det omgivende samfund.

Vi vil gerne på sektorens vegne understrege, at universiteterne fuldt ud deler disse overordnede mål og meget gerne indgår i en engageret dialog med sektorens interessenter om indholdet og værdien af dem. Men i en globaliseret og foranderlig verden er mange meget detaljerede regler for, hvordan målene i praksis skal opnås, ikke egnet til at styrke hverken det enkelte universitets egen ansvarlighed og kreativitet eller den samlede sektors kvalitet og konkurrenceevne. Eksempelvis er studieområdet i Danmark langt tættere reguleret end i udlandet, og i dialogen med Videnskabsministeriet om mulige forenklinger på området vejer spørgsmålet om universiteternes muligheder for at agere strategisk fornuftigt i forhold til danske og internationale udfordringer og muligheder ikke tungt.

Evalueringspanelet anbefaler i sin rapport en såkaldt "højtillidsstrategi", hvor politikerne og de udførende myndigheder fastsætter de overordnede strategiske målsætninger og lader universiteterne selv fastlægge, hvordan disse målsætninger opnås. Danske Universiteter kan varmt tilslutte sig denne anbefaling og ser frem til en konstruktiv debat med politikere og embedsmænd, om hvordan en sådan strategi kan etableres og udfoldes på en for alle parter givende og gavnlig måde.

Som nævnt indledningsvis har Danske Universiteter i sit hørings svar valgt at fokusere på evalueringsrapportens omtale af de helt overordnede vilkår for den danske universitetssektors virke.

Vi kan imidlertid godt forestille os, at denne gennemarbejdede rapportes mange iagttagelser og udsagn fremover vil indgå i den generelle og politiske debat om universitetssektoren. I den forbindelse vil vi gerne for god ordens skyld gøre opmærksom på, at rapportens formuleringer vedr. danske universiteters og universitetsforskeres økonomiske råderum ("free research funding") muligvis kan blive læst som et udsagn om, at de danske universiteter har forholdsvis mange basismidler i forhold til de øvrige nordiske lande. Dette uanset at det af sammenhængen fremgår, at der tænkes på de *samlede* finansieringsmuligheder fra såvel basismidler som fra konkurrenceudsatte midler.

Med venlig hilsen

Jens Oddershede

Pernille Meyn Milthers

Fra: Hans Henrik Nielsen [44HHN@hk.dk]
Sendt: 19. januar 2010 08:32
Til: U-UBST - enhedspostkasse
Emne: 2009-evalueringen. - att. Pernille Meyn Milthers

HK/Stat har følgende bemærkninger til evalueringsrapport for 2009 - evalueringen på universitetsområdet.

Som nævnt i rapporten indeholder hverken loven eller bemærkningerne en generel bestemmelse til sikring af medbestemmelse og universiteterne har ikke, som anført, indført medbestemmelse i tilstrækkelig grad.

Vi er fuldstændig enige i panelets konklusion på dette område.

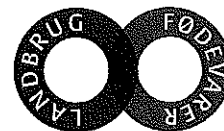
Inddragelse af medarbejderne på arbejdspladsen er afgørende for trivselen og dermed for kvaliteten af den forskning og uddannelse universiteterne leverer.

HK/Stats forslag er derfor, at der sker en ændring af loven på bl.a. følgende områder:

Akademisk Råd
§ 15 stk. 4. at det indføres at sammensætningen også består af det teknisk-administrative personale.

Institutter og institutleder
§17. at det tilføjes, at institutlederne skal opbygge en organisation til at løfte de samlede opgaver med inddragelse af det videnskabelige og det teknisk-administrative personale

Med venlig hilsen
Hans-Henrik Nielsen
HK/Stat
Tlf. 3330 4257 mobil: 4015 8212

Universitets- og Bygningsstyrelsen
Ministeriet for Videnskab Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
ubst@ubst.dk
"2009 evalueringen – att: Pernille Meyn Milthers"

Landbrug & Fødevarer

Frederiks Allé 22
DK 8000 Århus C
T +45 3339 4000
F +45 8731 2001
E info@lf.dk
W www.lf.dk
CVR DK 25 52 95 29

Høring over evalueringsrapport for 2009-evalueringen på universitetsområdet.

Landbrug & Fødevarer er høringsberettiget, og vi takker for muligheden for at kommentere evalueringsrapporten, som vi har følgende bemærkninger til:

Indledningsvis må vi med stor tilfredshed konstatere, at evalueringen behandler hovedparten af de synspunkter, som Landbrug & Fødevarer har haft lejlighed til at fremføre ved møder med panelet – ikke mindst de fødevarerespecifikke problemstillinger og forslaget om en strategi, som er samlet i afsnit 5.6. Desuden forslaget om udarbejdelse af en strategi i samarbejde med erhvervene indenfor området erhvervsamarbejde. Som repræsentant for den største erhvervsklynge i Danmark deltager Landbrug & Fødevarer naturligvis gerne i de to foreslåede erhvervsrelaterede strategiarbejder.

Kapitel 4. University governance.

Universiteternes autonomi.

I relation til universiteternes autonomi anbefaler evalueringen – bl.a. med henvisning til intentionerne bag universitetsloven fra 2003 – udarbejdet en såkaldt "højttillids-strategi", hvor politikerne og de udførende myndigheder bør fastsætte de overordnede strategiske målsætninger og lade universiteterne selv fastlægge, hvordan disse målsætninger opnås. Denne overordnede målsætning uddybes så af evalueringspanelet med en anbefaling gående på, at regler og styringsinstrumenter i forholdet ministerier – universiteter analyseres nærmere.

Landbrug & Fødevarer kan overordnet tilslutte sig denne ambitiøse anbefaling, som vi opfatter som en totalanalyse, der bør resultere i større ledelsesmæssige frihedsgrader og incitamenter til universiteterne.

Vi finder det i den forbindelse meget positivt, at Videnskabsministeren i pressen allerede den 13. januar har proklameret en såkaldt "frihedspakke" til universiteterne med en række konkrete forslag til forenklinger i universitetssystemet.

Fokus for en sådan omfattende analyse bør være ønsket om at forenkle, afbureaukratisere og i det hele taget "sanere" i statens detailstyring af universiteterne. Målsætningen med arbejdet her må efter Landbrugs & Fødevarers opfattelse være styrkelse af universiteternes legitime selvstyre med udgangspunkt i universitetsloven, herunder denne lovs bestemmelser om kompetencerne til universitetsbestyrelserne med bl.a. ekstern erhvervsdeltagelse.

En sådan analyse bør efter vores opfattelse i princippet omfattet alle universiteternes funktionsområder: Finansiering, forskning, forskningsbaseret myndighedsbetjening, uddannelse, internationalt samarbejde og frihedsgrader i relation til erhvervsamarbejdet herunder IPR.

Landbrug & Fødevarer repræsenterer landbruget og fødevarerhvervet i Danmark. Organisationen er resultatet af en fusion mellem Landbrugsrådet, Danske Slagterier, Dansk Svineproduktion, Dansk Landbrug med Dansk Landbrugs Medier og Dansk Landbrugsrådgivning, samt væsentlige dele af Mejeriforeningens aktiviteter.

Landbrug & Fødevarer repræsenterer Danmarks største kompetenceklynge med 150.000 beskæftigede og en samlet eksport på mere end 100 mia. kr. årligt.

Det vil samtidig være naturligt, at universiteternes muligheder og incitamenter for øget deltagelse i internationalt samarbejde på de forskellige områder gøres til noget helt centralt i analysen.

Baggrund for analysen bør være en række af overordnede klare samfundsmæssige mål med universiteternes virke. Af særlig vigtighed for erhvervslivet handler det om internationalisering og videnhjemtagning jf. ovenfor, innovation, uddannelse af tilstrækkeligt med kandidater af høj kvalitet, et forudseende forskningsbaseret myndighedsberedskab og en effektiv strategisk ledelse som fremmer kvalitet, tværvideenskabelighed, videnoverførsel og samarbejde med det omgivende samfund.

Panelet er "forsigtig" i sine udtalelser vedrørende den svære balance imellem basismidler og midler under konkurrencestryk. Landbrug & Fødevarer finder her, at en naturlig konsekvens af at give universiteterne større frihedsgrader efter styrelsesreformen i 2003 må være, at universiteterne naturligt også påtager sig et større finansieringsmæssigt ansvar via strategisk prioritering af egne midler.

Forskningsfrihed.

Evalueringspanelet anbefaler, at forskningsfriheden præciseres yderligere ved en ændring af universitetslovens § 17 stk. 2., hvorefter forskningsfriheden skal være garanteret inden for de rammer for videnskabelig kvalitet, såvel som de institutionelle og finansielle rammer, som den enkelte forsker arbejder inden for.

Landbrug & Fødevarer bakker fuldt op om forskningsfriheden på de danske universiteter.

Forskningsbaseret myndighedsbetjening.

Det forskningsbaserede myndighedsberedskab er af særlig stor betydning for jordbrugs- og fødevareresektoren.

Vi må konstatere, at der kun er meget få bemærkninger i evalueringen til forskningsfrihed og uvildighed i relation til den forskningsbaserede myndighedsbetjening efter overførsel af sektorforskningsinstitutionerne til universiteterne.

Forskningsfriheden bør efter vores opfattelse også gælde de dele af universitetsforskningen, der vedrører den såkaldte "forskningsbaserede myndighedsbetjening".

Denne forskning opfatter vi også som "strategisk forskning", hvor det her blot er et ressortministerium, der fastlægger strategien. Den "strategiske forskning" er nok styrende i sit valg af emner men ikke i forhold til friheden til at vælge metoder endsige tolke resultaterne.

En problemstilling som med fordel kunne være blevet analyseret i evalueringen er spørgsmålet om udviklingen af fagministeriernes direkte træk på forskningsbaseret myndighedsbetjening. Fra erhvervets side er vi her af den principielle opfattelse, at det vil være uheldigt – samfundsøkonomisk og fagligt – hvis ministerierne neddrog trækket på universiteterne og alternativt begynder at opbygge et slags "parallelt forskningssystem" i egne rækker, hvor ministerierne altså i regi af egne institutioner forsøger at genopbygge de fagkompetencer, som de ministerielle sektorforskningsinstitutioner tidligere besad.

Samtidig mener vi, at det er vigtigt, at forskernes arbejde med forskningsbaseret myndighedsbetjening fuldt ud er lige så meritgivende som al anden forskning, så man undgår at "sektorforskerne" ender med at blive en slags "2. rangs forskere".

Det skal med andre ord fortsat være en uafhængig og højt kvalificeret forskning, der danner grundlaget for vores myndighedsbetjening, og den skal finde sted på økonomisk bæredygtige vilkår.

Vi finder det også relevant yderligere at få styrket koordineringen og prioriteringen af det forskningsbaserede myndighedsberedskab. Det er væsentligt, at brugerne af det forskningsbaserede myndighedsberedskab, herunder ministerierne og erhvervene, kommer endnu tættere på prioriteringen – hvilke områder der skal igangsættes, fastholdes eller nedlægges. I den forbindelse finder vi det f.eks. uheldigt med de betydelige nedskæringer på DTU indenfor risikoanalyseforskning, hvor Danmark ellers står stærkt internationalt.

Et aspekt som evalueringsrapporten heller ikke rigtig er inde på, er hele spørgsmålet om sektorforskningen efter indfusionering i universiteterne nu udnyttes bedre i uddannelserne? Denne manglende omtale heraf i evalueringsrapporten skyldes formentlig, at der kun langsomt er ved at blive etableret uddannelser, som direkte kan ses som følge af indfusioneringen af sektorforskningen. Landbrug & Fødevarer kan dog anbefale, at problematikken tages op i forbindelse med den strategi på jordbrugs- og fødevarerområdet, evalueringen foreslår udarbejdet.

Kapitel 5. The Mergers.

Den overordnede universitetsstruktur i Danmark.

Evalueringspanelet er "forsigtig" i sine anbefalinger med formuleringen om, at det anbefales at diskutere, om det nye landkort for universiteter og forskning tjener det danske samfunds interesser i tilstrækkelig grad og at yderligere justeringer af "landskabet" overvejes.

Som bekendt anbefalede jordbrugs- og fødevarerhvervet i forbindelse med universitetsreformen at hele jordbrugs- og fødevarerområdet blev samlet i ét slagkraftigt dansk fødevareruniversitet, hvorved u hensigtsmæssige overlap og dobbeltfunktioner kunne undgås.

Vi må desværre konstatere, at Danmark fortsat mangler et "virtuelt fødevareruniversitet", som også kunne optræde som en stærk international partner og ikke mindst i den vigtige EU-sammenhæng.

De gennemførte fusioner efterlader desværre fortsat det danske universitetslandkort unødigt fragmenteret. Der tegner sig et billede, hvor flere universiteter opbygger helt parallelle forsknings- og uddannelsesenheder, der ofte hver for sig langt fra har tilstrækkelig kritisk masse.

Det er således vores opfattelse, at resultatet af fusionerne bestemt ikke sikrer en optimal universitetspolitisk situation, idet forskning og forskningsbaseret uddannelse fortsat i høj grad er spredt ud på for mange steder.

Kritisk masse er som sagt helt essentielt i den internationale konkurrence. De forskningsenheder, der fortsat er små eller isolerede, skal derfor fusioneres ind i stærke forskningsmiljøer. Og hvor der inden for samme universitet måtte være parallelle forskningsenheder, der ikke har tilstrækkelig volumen, skal der sættes på de fagligt stærkeste miljøer.

I opfølgningen på evalueringen bør man nu også "turde" se på om der er fagområder, der med fordel skal flyttes mellem universiteterne.

Som et eksempel herpå, kan vi henvise til gartneriområdet. Her har erhvervet tidligere beklaget fragmenteringen og anbefalet, at den fremtidige forskning og uddannelse bedst varetages ved at

samle en kerne af gartneriforskere og uddannelsen i én ledelsesmæssig og administrativ enhed ved KU-Life. Det vil også styrke mulighederne for at deltage i internationale forskningsprojekter. Denne anbefaling er yderst aktuell, idet området må betegnes som nødlidende.

Et andet område, som det også organisatorisk / institutionelt vil være hensigtsmæssigt at analysere nærmere i forbindelse med udarbejdelse af den foreslåede fødevarerstrategi, er hele husdyrbrugs- og veterinærområdet, som også på såvel forskning som i forhold til uddannelserne er stærkt fragmenteret.

Evalueringsrapporten taler om tre danske fødevareruniversiteter. For god ordens skyld gør vi opmærksom på, at der i Danmark i dag de facto er hele 5 "fødevareruniversiteter". Udover Københavns Universitet, Århus Universitet og Danmarks Tekniske Universitet er det Syddansk Universitet og Aalborg Universitet. Sidstnævnte fx opruster stærkt på fødevarerområdet.

Den aktuelle konkurrence imellem universiteterne på jordbrugs- og fødevarerområdet risikerer at udvande både forskningsmiljøer og uddannelser. Denne bekymring er allerede kommet til udtryk i en international evaluering af Levnedsmiddelcentret fra 2008. Her advares om, at dansk fødevarerforskning er svækket i sin koordineringskraft. Der skal altså handles nu. Ellers bliver det vanskeligt at bevare momentum.

Det vi nu overordnet må konstatere er, at vi reelt i dag har 5 regionale universiteter i Danmark, der samtidig i stigende grad understøttes af nye regionale strukturer, hvor også de regionale vækstfora dirigerer betydelige struktur- og regionale udviklingsmidler til videninstitutionerne – med særlig stærk forkærlighed for det regionale universitet. I et lille land som Danmark bidrager det til opbygning af parallelkompetencer på en række områder – herunder på jordbrugs- fødevarerområdet – hvor den faglige og økonomiske kritiske masse er for lille. Denne problemstilling kunne hensigtsmæssigt også have været analyseret i evalueringen.

Deltagelse i EU forskning.

Evalueringsrapporten nævner her bl.a., at der er et gab mellem de politiske /ministerielle ambitioner om hjemtagning af danske midler fra EU's rammeprogrammer på forskning og de faktiske ressourcer, herunder administrative, der er til rådighed på universiteterne.

Fra erhvervets side kan vi her tilslutte os evalueringspanelets anbefaling om bl.a. at styrke universiteternes beredskab på fundraising. I tilknytning de mange samarbejdsprojekter mellem universiteter og erhverv kan vi samtidig anbefale at styrke parternes samarbejde omkring fundraising.

I tilknytning til fødevarerområdets begrænsede succes med hjemtagning af EU forskningsmidler henleder vi også opmærksomheden på, at opsplitningen af jordbrugs- og fødevarerområdet på hele 5 danske universiteter i sig selv udgør en ganske alvorlig barriere, idet EU- forskningsprojekter med flere deltagere fra et land er særdeles vanskelige at få tilskud til.

Uddannelserne.

Landbrug & Fødevarer bakker op om evalueringspanelets - overordnede - anbefaling om øget koordinering på uddannelsesområdet universiteterne imellem.

På uddannelsesområdet er jordbrugs- og fødevarerhvervet særlig bekymret over udviklingen, som i dag bestemt ikke forekommer koordineret. Etablering af nye overlappende uddannelser og manglen på fælles information om uddannelserne medfører ofte en meget uhensigtsmæssig konkurrence om de samme studenter. Et problem der nu yderligere skærpes med de små årgange. Der er et

behov for hurtigt at få etableret en effektiv og bindende koordinering mellem universiteterne – og på jordbrugs- og fødevarerområdet gerne i et samarbejde med erhvervet og dermed aftagerne af bachelorer og kandidater.

Det vurderes i den forbindelse ikke, at etableringen af Danmarks Evalueringsinstitut EVA har bidraget til at styrke koordineringen universiteterne imellem.

Generelt om samspillet med erhvervene.

Landbrug & Fødevarer bakker op om evalueringspanelets forslag om udarbejdelse af en strategi for, hvordan samspillet kan styrkes mellem universiteter og erhverv. Jordbrugs- og fødevarerhvervet deltager gerne i arbejdet med en sådan strategi.

Det bør indgå i strategiarbejdet, at mange virksomheder oplever, at det tilsyneladende er blevet sværere at lave samarbejdsprojekter, som omfatter flere universiteter. Specielt for jordbrugs- og fødevarerhvervet er det et problem, idet forskning inden for vores sektor netop bør dække flere led af værdikæden fra jord til bord.

Et andet element på samspillet mellem erhverv og universiteter er hele IPR-området, hvor det anbefales at basere samarbejdet indenfor Schlütter-udvalgets aftalte rammer. Det er ikke erhvervets opfattelse, at disse rammer har vundet fodfæste på universiteterne, og universiteternes IPR politik synes stadig meget forskellig.

Et tredje element i strategiarbejdet foreslås at omfatte det forhold, at universiteterne også i stigende grad bør "belønnes" i forhold til omfang af erhvervssamarbejde. Bedømmelse af universiteterne bør således ikke kun baseres på antal publikationer i internationalt anerkendte tidsskrifter og indtægter på egne patenter – men også på hvor mange resultater, der de facto overføres til erhvervet og samfundet som helhed.

Specielt om fødevarerområdet.

I henhold til evalueringspanelets kommissorium er fødevarerområdet det eneste specifikke erhvervsområde trukket specielt frem til analyse i evalueringen.

Det Nationale Fødevarerforum (DNF) fungerer ifølge evalueringspanelet ikke efter hensigten. Det er erhvervet enig i. Specielt ikke i relation til koordinering på uddannelserne. Omvendt skal det klart anbefales, at DNF bibeholdes, indtil der foreligger en klar beslutning om den fremadrettede koordinering på fødevarerområdet, idet det er det eneste forum som reelt dækker hele fødevarerområdet.

Vi kan derfor fuldt ud også bakke op evalueringspanelets forslag om formulering af en national "fødevarerstrategi", som kan påvirke og stimulere de involverede universiteter såvel som samspillet mellem landbruget, fødevarerindustrien og universiteterne.

Vi anbefaler samtidig, at en sådan strategi bliver bredere end alene forskning og uddannelse, men også kommer til at omfatte centrale områder som bl.a. videnoverførsel, innovation og forskningsbaseret myndighedsberedskab. Samtidig er det vigtigt, at også Levnedsmiddelcentrets rolle og funktioner inddrages.

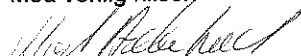

Det bør også nøje overvejes hvor en national fødevarerstrategi skal forankres. Bliver den snævert relateret til forskning og uddannelse, kan den med fordel forankres i Danmarks Forskningspolitiske Råd, med tilførsel af de nødvendige sekretariatsmæssige ressourcer. Landbrug & Fødevarer anbefaler i overensstemmelse med panelet, at strategien bliver bredere, så den også omfatter innovation, erhvervsamarbejde, udviklingsmuligheder m.v. En bred strategi vil naturligt skulle indgå i arbejdet i Regeringens Vækstforum.

Det er vigtigt, at en sådan fødevarerstrategi – for at få effekt – også får direkte sammenhæng med de strategiske forskningsmidler, der bevilges på finanslovene.

I relation til DNF bør i strategiarbejdet også indgå modeller til styrkelse af DNFs beslutningskompetencer, herunder mulighederne for eventuelt at tilføre DNF egen finanslovsbevilling. Tilsvarende vil det også være naturligt i strategiarbejdet at analysere DNFs rolle i relation til Levnedsmiddelcentrets fremtid.

Med venlig hilsen

Morten Andersen Linnet

Universitets- og Bygningsstyrelsen
Att.: Pernille Meyn Milthers
Bredgade 43
1260 København K

Organisation for erhvervslivet
Confederation of Danish Industry

Høringssvar på 2009-evalueringen på universitetsområdet

DI takker for muligheden for at kommentere 2009-evalueringen på universitetsområdet. DI finder, at der er tale om en god og fyldestgørende evaluering og tilslutter sig mange af evalueringspanelets konklusioner. DI mener, at evalueringen generelt bekræfter, at universitetsloven fra 2003 har givet universiteterne et mere strategisk fokus på uddannelse og forskning i den globale økonomi og ikke mindst en mere åben dialog og relation til virksomhederne.

1. Autonomi og udviklingskontrakter

DI er enig i evalueringspanelets konklusion med hensyn til, at universiteterne stadig har behov for friere rammer til selvforvaltning og fortsat er underlagt en uhenigtsmæssig detailregulering fra ministeriets side.

Evalueringspanelet foreslår, at ministeriet i højere grad benytter udviklingskontrakterne som det primære styringsredskab, og afløser detailstyring med målstyring. DI er enig med panelet og mener, at udviklingskontrakterne bør afløse dele af den eksisterende lovgivning, såsom færdiggørelsesbonussen og regler om løn og ansættelsesvilkår.

DI finder endvidere, at det er nødvendigt at knytte et økonomisk incitament til udviklingskontrakterne, således at kontrakterne i højere grad bliver et strategisk styringsredskab. DI støtter panelets synspunkt om, at udviklingskontrakterne kan være et værktøj, der er brugbart til at udvikle de enkelte universiteters særkende og give ledelsen mulighed for at styrke og målrette strategien omkring de områder, hvor det enkelte universitet er excellent.

2. Gennemsigtighed i bestyrelserne

Evalueringspanelet konkluderer, at universitetsbestyrelserne bør indføre procedurer for høj grad af gennemsigtighed og offentlighed ved udpegning af universitetsledere og eksterne medlemmer af bestyrelsen.

Postadresse/Postal address

1787 København V (+45) 3377 3377 di@di.dk
Danmark www.di.dk

Besøgsadresser/Visiting addresses

H.C. Andersens Boulevard 18 Sundkrogskaj 20
København V København Ø

DI støtter denne konklusion og finder, at det er nødvendigt at indføre nye procedurer for udpegningsprocedurer for bestyrelsesmedlemmer, som for nuværende er selvsupplering. Det er en forudsætning for flere frihedsgrader til universiteterne, at bestyrelsen består af medlemmer, der er udpeget i kraft af personlige egenskaber, men også repræsentative for de forskellige interessenter på universitetets virkeområde. Ved selvsupplering øges risikoen for manglende kompetencer og repræsentation.

Man kan lade sig inspirere af proceduren omkring udpegningen til forskningsrådene, og give alle organisationer og personer en principiel indstillingsret, og bestyrelsesformanden kan i dialog med den siddende bestyrelse, vælge ud fra de indsendte bidrag, kvalificerede kandidater. Dette bør være en generel udpegningsprocedure for alle landets universiteter.

3. Medbestemmelse og en entydig ledelsesstreng

Panelet finder, at særligt det videnskabelige personale på universiteterne har udtrykt frustration over manglende mulighed for involvering i beslutningsprocesserne. DI mener, at det er vigtigt med en involverende ledelseskultur på universiteterne og – som panelet også påpeger – at dette bliver den primære udfordring for den anden generations universitetsledelse.

Det er universitetsledelsens opgave at udvikle fora, hvor universitetets medarbejdere kan søge indflydelse på de faglige og strategiske prioriteringer. En mulighed er at styrke de akademiske råds rådgivnings- og høringsfunktioner og sikre, at rådet har høringsret i centrale spørgsmål om faglighed, budget og strategi. En anden mulighed er at reetablere institutrådene, således at medarbejderne i høj grad inddrages på det nære institutniveau.

Det er afgørende, at universiteternes fokus på ledelse udvikles. Ikke mindst bør efteruddannelse og opkvalificering af mellemledere intensiveres. Det er vigtigt, at stillingen som institutleder er en attraktiv position. DI foreslår derfor, at der nedsættes et good university governance-udvalg som en opfølgning på Nørby-udvalgets anbefalinger om corporate governance fra 2001.

Et centralt emne i debatten om universitetsloven har været den såkaldte instruktionsbeføjelse (§17, stk. 2 i universitetsloven), som panelet enten ønsker ændret eller helt fjernet. DI mener, at det er afgørende, at ledelsesretten fastholdes i loven, og DI kan derfor ikke anbefale at fjerne paragraffen.

4. Fusionerne

DI støtter panelets overordnede konklusion om, at det er for tidligt at vurdere de endelige effekter af fusionerne. Samtidig er DI enig i panelets vurdering, at fusionerne har fungeret som forandringsdrivere, og at fusionerne på sigt vil få stor positiv betydning for universiteterne.

Evalueringen anbefaler en fusion mellem ITU og et andet universitet. DI mener ikke, at tiden er inde til en fusion på nuværende tidspunkt, da det er afgørende, at

man bevarer de gode uddannelser og det gode studiemiljø, der er opbygget på ITU. ITU har vist vilje til nytænkning og udvikling, som kan være et forbillede for andre universiteter på it-området.

DI er enig med panelet i, at Det Nationale Fødevarerforum har udspillet sin rolle. DI føler ikke, at der i dag sker en tilstrækkelig koordinering i forummet, og det opleves endvidere, at forummet er uden reel indflydelse. DI bakker op om evalueringens forslag om en samlet dansk strategi for fødevarerforskningen, og DI deltager gerne i udarbejdelsen af en sådan strategi. Levnedsmiddelcentret kunne være et naturligt omdrejningspunkt for den fremtidige fødevarerforskning i Danmark.

5. Universiteternes samspil med erhvervslivet

Panelet konstaterer, at meget lidt forskning i Danmark er – sammenlignet med andre lande – privat finansieret. Panelet foreslår derfor, at Videnskabsministeriet, universiteterne og erhvervslivet udvikler en national strategi for styrket samarbejde mellem universiteter og erhvervsliv.

DI støtter dette forslag og mener, at tiden er moden til at formulere en strategi for en tættere interaktion mellem de offentlige og de private innovations- og forskningsmiljøer samt ikke mindst evaluere, hvordan tech trans enhederne på universiteterne fungerer og på denne baggrund udvikle nye mål og succeskriterier for kommercialisering af forskningen både i nye og eksisterende virksomheder.

DI foretog i efteråret 2008 en omfattende undersøgelse af virksomhedernes investeringer i FoU. Konklusionen fra undersøgelsen var bl.a., at virksomhederne gerne ville investere yderligere i Danmark, hvis universiteterne i højere grad havde forskningsmiljøer af højeste internationale kvalitet inden for de områder, der har deres interesse. Hvilket særligt er naturvidenskab, teknisk videnskab, sundhedsvidenskab samt organisation og ledelse. Desværre viser en undersøgelse foretaget af Videnskabsministeriet, at Danmark underinvesterer i netop naturvidenskab og teknisk videnskab, hvilket derfor kan være en medvirkende årsag til de manglende investeringer.

Dertil viste undersøgelsen, at DI's virksomheder oplever, at universiteterne håndterer IPR meget forskelligt, og at det på enkelte universiteter er meget vanskeligt at få en fornuftig aftale på plads. Flere virksomheder nævner, at IPR-problemerne er så omfattende, at man helt har fravalgt at samarbejde med universiteterne.

6. Danske universiteter og EU's forskningsprogrammer

Panelet nævner, at danske universiteter ikke i tilstrækkelig grad involverer sig i EU projekter, og at Danmark ikke får så mange midler fra European Research Council, som man med den danske forskningskvalitet kunne forvente.

DI deler panelets bekymring omkring involveringen i EU's forskningsprojekter. DI mener, at det er afgørende for udviklingen af dansk forskning, at der er en høj grad af international involvering. DI mener derfor, at ministeriet gennem udviklingskontrakter eller på anden vis bør tilskynde universiteterne til at deltage i EU projekter,

og at universiteterne i højere grad sætter sig for bordenden og koordinerer projekterne selv, hvilket ifølge panelet sker for sjældent i dag.

DI støtter endvidere panelets forslag om en forøget lobbyindsats i Bruxelles for mere fokus på forskningstemaer, der passer til danske styrkepositioner.

Bjarne Lundager Jensen
Uddannelseschef

Mads Eriksen
Konsulent

Universitets- og Bygningsstyrelsen
ubst@ubst.dk
Att. Pernille Meyn Milthers

18. januar 2010

Svar på høring over universitetsevalueringen 2009

Dansk Erhverv har modtaget Universitets- og Bygningsstyrelsens høring over evalueringsrapport for 2009-evalueringen på universitetsområdet med mail af 3. december 2009.

Indledningsvis vil vi kvittere for det store og grundige analysearbejde, som det internationale evalueringspanel har gennemført. Vi er godt tilfredse med, at evalueringen i det store og hele giver det blå stempel til hovedprincipperne bag universitetsreformen fra 2002 og den formelle ud-møntning med universitetsloven fra 2003. Evalueringen udgør desuden et solidt afsæt for at videreudvikle rammerne for den danske universitetssektor med henblik på at sikre, at dansk uddannelse og forskning samt forskningsbaseret vidensspredning og innovation er på omgangshøjde med de lande, vi bør sammenligne os med i den globale videnøkonomi.

Evalueringspanelet analyserer en række problemstillinger, som er centrale for danske universiteters udvikling og internationale konkurrencedygtighed. I det følgende vil vi overvejende koncentrere os om ledelse, autonomi og institutionsstruktur.

1. Enstrengt ledelse nødvendig

Enhver diskussion af den nye ledelsesstruktur med eksterne bestyrelser og ansatte ledere bør ses i lyset af, at ledelsesreformen kun er få år gammel og at der uvægerligt vil være børnesygdomme forbundet med en så vidtrækkende reform. Vi finder det således afgørende, at princippet om ansatte ledere og den enstrengede ledelsesstruktur fortsat er det bærende princip på universiteterne.

2. Behov for tillid

Vi anerkender de tiltag, som Videnskabsministeriet har taget for at deregulere, selvom der fortsat er et stykke vej endnu – særligt i forhold til internationalisering på uddannelsesområdet, stillingskontrol og løndannelse. Vi deler således evalueringspanelets anbefaling om at udvise universiteterne langt større tillid gennem en ”højtillidsstrategi”, da der fortsat er vigtige områder, som præges af unødigt statslig regulering. Universitetsreformen fra 2002 hviler på, at universiteterne får en udstrakt grad af frihed under ansvar, da det er vitalt for bestyrelsernes strategiske manøvrerum og rekruttering af kompetente bestyrelsesmedlemmer. Udvises bestyrelserne ikke den fornødne tillid, er der stor risiko for, at aftagere fra privat og offentlig sektor vægrer sig ved at investere tid og ressourcer i bestyrelsesarbejde, hvilket vil være til ugunst for universitetets strategiske udvikling og eksterne legitimitet.

JSL
jsl@danskerhverv.dk

Side 1/3

Deres ref.: 09-075483
Vores ref.: 6150-0027
Dok. 217164

3. Usund selvsupplering

Vi anbefaler, at bestyrelsernes nuværende selvsuppleringsmekanisme i forhold til eksterne bestyrelsesmedlemmer erstattes af en model, hvor et repræsentantskab på baggrund af åbent opslag som i de statslige forskningsråd træffer beslutning om sammensætning af bestyrelsens eksterne medlemmer. Vi anser det for uhensigtsmæssigt med decideret ministerudpegning, da det vanskeligt kan forenes med det ønskede armslængdeprincip.

4. Økonomisk autonomi og stabilitet

Den af evalueringspanelet anbefalede højtillidsstrategi bør også udmøntes i økonomisk henseende. Som evalueringspanelet peger på, er forholdet mellem basismidler og konkurrencemidler blevet skævvredet. Vi anbefaler en fordeling med 60 pct. basismidler og 40 pct. konkurrencemidler af hensyn til at sikre universitetsledelsen det nødvendige økonomiske råderum. Derudover opfordrer vi til, at der fra politisk hold indgås en økonomisk flerårsaftale for at sikre universitetsledelserne den nødvendige økonomiske stabilitet og langsigtede planlægningshorisont.

5. Resultatkontrakter med økonomiske incitamenter

Med henvisning til evalueringspanelets anbefaling om at revitalisere udviklingskontrakterne opfordrer vi til at videreudvikle de nuværende udviklingskontrakter til egentlige resultatkontrakter med få og klare mål, således at der knyttes økonomiske incitamenter til målopfyldelsen på strategisk vigtige områder. Dette gælder særligt i forhold til universitetets ”tredje ben” - samarbejde og videndeling med erhvervslivet – som evalueringspanelet også anbefaler en styrkelse af. Vi bakker desuden op om evalueringspanelets opfordring til Videnskabsministeriet om at udvikle en strategi, der skal styrke samspillet mellem universiteter og erhvervsliv, og bidrager meget gerne hertil.

6. IT-Universitetet bør fortsætte

Den danske institutionsstruktur på universitetsområdet har med fusionerne i 2007 gennemgået en positiv udvikling, selvom der på længere sigt kan vise sig behov for yderligere fortætninger. Evalueringspanelet anbefaler konkret, at IT-Universitetet lægges sammen med et større universitet. Vi mener ikke, at IT-Universitetet bør indfusioneres, da vi risikerer at ødelægge et velfungerende og innovativt universitet, der udklækker mere end hver femte IT-kandidat i Danmark og som har et velfungerende samarbejde med erhvervslivet. Hertil kommer, at IT er en relativ ung teknologi med et enormt potentiale for at løse samfundsmæssige problemstillinger på tværs af erhvervssektorer, hvilket fordrer, at IT-området får en selvstændig strategisk platform.

7. Strategi for udvikling af ledelseskompetencer

Ledelsesstrukturer er ikke bedre end de mennesker, der er en del af dem. Derfor er det helt centralt, at de ansatte ledere bliver klædt på til ledelse, hvilket især gælder den centrale funktion som institutleder. Vi støtter derfor evalueringspanelets anbefaling om systematisk ledelseskompetenceudvikling, der også bør sætte fokus på medarbejderinddragelse.

8. Akademisk råd

Vi anerkender behovet for en tilpasning af relationen mellem bestyrelsen og akademisk råd med henblik på at sikre rådet medindflydelse på strategiske beslutninger.

9. Forskningsfrihed

Den enkelte forskers forskningsfrihed er hjemlet i universitetslovens § 2, stk. 2. Vi støtter ikke evalueringspanelets forslag om at sikre forskningsfriheden ved at præcisere instruktionsbeføjelsen i § 17, stk. 2., da det kan undergrave den enstrengede ledelsesstruktur.

Med venlig hilsen

Jannik Schack Linnemann

Markedschef

Hørings svar: Evalueringsrapport for 2009-evalueringen på universitetsområdet

Jf. sagsnr. 09-075483

Danmarks Liberale Studerende (DLS) hilser evalueringsrapporten velkommen og udtrykker samtidig tilfredshed med at have mødt med evalueringspanelet to gange. DLS stiller sig enig med mange af rapportens konklusioner og anbefalinger, men mener samtidig, at panelet har overset nogle væsentlige problemer.

Autonomi

DLS er helt enig med panelet i, at Videnskabsministeriet besidder en række kompetencer, som burde være en væsentlig del af universiteternes selvstyre. Det gælder for det første, at strategi og overordnede mål bør fastsættes af Videnskabsministeriet (naturligvis i samarbejde med universiteterne), mens implementeringen og valget af midler til at opnå målet bør være overladt til universiteterne.

Herunder hører også, at det efter DLS' opfattelse må være overladt universiteterne at træffe beslutninger om brug af gruppeeksamen – så længe enhver studerende er garanteret individuel eksamination (dvs. et centralt forbud mod *tvungen* gruppeeksamen).

Hvad angår panelets bemærkninger om klagerreglerne, mener vi i DLS, at reglerne som sådan ikke fejler noget – men universiteterne er for ringe til at overholde de i reglerne fastsatte tidsfrister for sagsbehandling og svar, ligesom der sker en alt for ringe vejledning af de studerende.

Medbestemmelse

DLS er enig i panelets overordnede anbefaling, at reglerne generelt skal præciseres. Panelet har dog overset – på trods af at vi i DLS ved flere lejligheder har gjort opmærksom på dette problem – studenterdemokratiets elendige tilstand. Som følge af de såkaldt apolitiske studenterorganisationers (organiseret i Danske Studerendes Fællesråd) ledelsesunderstøttede dominans fremhersker der en sådan apati overfor medbestemmelse blandt de studerende, at valgdeltagelsen alle steder er under 30 pct. og ofte ikke over 15 pct. Dette skyldes i høj grad en følelse blandt de studerende af, at studerende ifølge loven er repræsenteret i bestyrelse, akademisk råd og studienævn, men at denne indflydelse (måske på nær sidstnævnte) ikke har nogen væsentlig betydning for de trufne beslutninger. Ydermere forstærkes apatien af ledelsernes udemokratiske favorisering af organisationerne under Danske Studerendes Fællesråds paraply, der nyder godt af forfordeling af midler, særlige vilkår pga. tidligere lovgivning og universiteternes fri fortolkning af Universitetslovens § 22. Der er et grelt behov for at sikre de studerende et minimum af demokrati

Kritisk stillingtagen - ideologisk forankret

ud over repræsentation i bestyrelsen og andre organer. Der er behov for en demokratisk reform af hele studenterdemokratiet, hvilket DLS i samarbejde med Danmarks Konservative Studerende og Frit Forum – Socialdemokratiske Studerende har udarbejdet et konkret forslag til.

Fusionerne

DLS er helt enig i panelets anbefaling om og har i årevis talt for, at der skal være en langt bedre koordination mellem Undervisningsministeriets og Videnskabsministeriets områder, ligesom koblingen mellem grundskole, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser skal være langt bedre, hvis målsætningerne for udnannelsesniveaueet i Danmark skal nås og den videnstunge arbejdsstyrke fremtidssikres.

På vegne af hovedbestyrelsen,

Med venlig hilsen,

Tej F. Egeffjord

Landsformand

Danmarks Liberale Studerende

København, den 18. januar 2010

Universitets- og
Bygningsstyrelsen
1260 København K
ubst@ubst.dk

Att.:
Pernille Meyn Milthers

Sagsnr.: 09-075483

Danske Studerendes Fællesråd (DSF) har læst evalueringsrapporten for 2009-evalueringen på universitetsområdet med stor interesse. Overordnet set indeholder rapporten interessante analyser og rigtige pointer. DSF har dog en række kommentarer til rapporten som vil blive gennemgået herunder. For overskueligheden skyld er kommentarerne opdelt efter, hvilket afsnit i rapporten, der refereres til.

Indledningsvis har DSF nogle bemærkninger til konteksten for evalueringsrapporten, som kan være væsentlige for læsningen af nærværende hørings svar. Flere steder nævnes, at man bør finde en styringsstruktur, som er i overensstemmelse med danske og nordiske traditioner for styring af videnstunge institution (bl.a. s. 36 og 39). I den forbindelse mener DSF, at disse traditioner er kendetegnet ved medarbejder- og studentermedbestemmelse og akademisk selvforvaltning. Formålet med universiteternes styring er, at sikre høj kvalitet i forskning og uddannelse. For at dette kan opnås, skal studerende deltage i styringen og anerkendes som en medvirkende drivkraft i opbygningen og udviklingen af viden på universiteterne – og ikke som passivt modtagende kunder.

Anvendelsen af ordet 'medbestemmelse' (codetermination) forstås af DSF, som mere end høringsret, dvs. at universitetsansatte og studerende skal tage direkte del i beslutninger.

Panelet har været optaget af universiteternes autonomi, og i den sammenhæng mener DSF, at loven ikke blot bør give mulighed for universiteternes autonomi. Loven skal også sikre autonomi. Det er for så vidt beklageligt, at panelet ikke også har haft til opgave at se på den økonomiske incitamentsstyring. Universitetsloven sikrer netop ikke imod detaljstyring gennem finansieringen.

Derudover mener DSF, at der er et stort behov for at eksplicitere, at der ikke må opkræves brugerbetaling for heltidsuddannelse i universitetsloven eller i en selvstændig

Danske Studerendes Fællesråd

H.C. Andersens Boulevard 51, st. tv
DK-1553 København V
Homepage: www.dsfnet.dk/

Telefon: (+45) 3332 4813
Fax: (+45) 3332 4913
Email: dsf@dsfnet.dk

Sagsbehandler: Lena Scotte
Email: ls@dsfnet.dk
Mobiltelefon: (+45) 2819 4501

lov. DSF ser behov som endnu større efter ministerens udtalelser om brugerbetaling på et evt. privat universitet, da brugerbetaling for os at se er direkte skadeligt for målsætningen om, at flere skal tage en videregående uddannelse og samtidig vil skade den sociale mobilitet i det danske uddannelsessystem.

Kommentarer til afsnit 4.1: University autonomy

DSF anerkender rapportens betragtning om, at området er overreguleret, og at det går ud over universiteternes autonomi (s. 28). DSF efterspørger en højere grad af rammestyring frem for målstyring fra ministeriets side. Universiteterne bør selv opstille målsætninger for deres udvikling. Dette gælder især udviklingskontrakterne, som fungerer dårligt i samspil med de øvrige reguleringer med universitetsområdet, og som ifølge DSF bør afskaffes eller ændres væsentligt i sin form. DSF mener, at her bør ministeriet have tillid til de universitetsbestyrelser, som det selv har nedsat, da disses funktion netop er at lede universitetet og lægge en retning, i hvilken universitetet skal bevæge sig.

DSF kan tilslutte sig rapportens konklusion om, at akkrediteringen i øjeblikket er unødigt ressourcekrævende (s. 35). Konkret foreslår DSF, at man i stedet for fagakkreditering arbejder med akkreditering på fakultets- eller universitetsniveau. DSF mener ligeledes, at rapportens betragtninger vedr. dialog frem for regulering skal være metoden til f.eks. at forbedre færdiggørelsestider og mindske frafald, bør give anledning til en revision af reguleringen, herunder bør færdiggørelsestaxameteret afskaffes, da færdiggørelsestaxameteret er en unødigt detaljeregulering af universiteternes daglige drift. I stedet bør universiteterne i højere grad finansieres af midler, som ikke er øremærket specifikke formål andet end opfyldelse af § 2 i universitsloven. Dette kunne f.eks. gøres ved at hæve basismidlerne.

Mht. udviklingskontrakterne ønsker DSF at påpege en yderligere svaghed ved udviklingskontrakterne, som er unødigt ressourcekrævende, idet de enkelte målepunkter nødvendiggør, at universitetet afsætter en betragtelig mængde arbejdskraft til at dokumentere initiativer og resultater vedr. enkelte målepunkter – ressourcer der i stedet kunne bruges på universiteternes kerneydelser; uddannelse og forskning.

Kommentarer til afsnit 4.2: Codetermination

DSF er skeptiske overfor rapportens formodning om, at anden generation af universitetsledere vil være bedre til at sikre medbestemmelse (jf. s. 38), idet problemet i allerhøjeste grad er strukturelt. DSF mener ikke, at man kan uddanne sig ud af en medbestemmelseskrisse, som foreslået på s. 42. Det er heller ikke nok, at loven *muliggør* medbestemmelse, loven skal også *sikre* medbestemmelse. Derfor er det ikke tilstrækkeligt at tilføje en udtalelse, som opfordrer universitetsledelserne til at sikre medbestemmelse, der bør i stedet indskrives en mere specifik ordlyd.

I den nuværende lovgivning mangler der incitamenter til at sikre medbestemmelse til ansatte og studerende. DSF anbefaler i forlængelse heraf, at akademisk råd får større beslutningsportefølje f.eks. i sager, som vedkommer universiteternes uddannelses- og

forskningsvirksomhed. Derudover bør det være muligt for akademisk råd at rapportere direkte til bestyrelsen og ikke nødvendigvis gennem dekanen/rector.

Der mangler ifølge DSF et kollegialt organ på universitetsniveau for de store flerfakultære universiteter. I øjeblikket er hovedsamarbejdsudvalget (HSU) det eneste organ på universitetsniveau for en del universiteters vedkommende, men de studerende er ikke repræsenterede i dette organ. Universitetsloven bør ligeledes gøre oprettelsen af institutbestyrelser med repræsentanter fra alle grupper obligatorisk, da denne indflydelse på institutternes prioriteringer er vigtig for at vi kan have en indflydelse på vores egen dagligdag. Institutbestyrelserne bør gives beføjelser til rådgivning af institutlederen samt beslutningsbeføjelser, når det angår instituttets uddannelses- og forskningsvirksomhed.

DSF foreslår i forbindelse med rapportens anbefaling om øget transparens i lederansættelser samt udpegning af eksterne bestyrelsesmedlemmer (jf. s. 42), at ansættelsesudvalget sammensættes, så alle grupper er repræsenteret, samt at der ikke kan ansættes en anden kandidat, end de kandidater ansættelsesudvalget anbefaler, men at processen i givet fald må gå om. Derudover bør ansættelsesudvalg for dekaner nedsættes i akademisk råd.

DSF kan tilslutte sig rapportens forslag om at fjerne eller omformulere universitetslovens § 17, stk. 2. Selvom der, som rapporten påpeger på s. 43, ikke er så mange eksempler, hvor instruktionsbeføjelsen er blevet misbrugt, er de få eksempler, hvor det er sket, meget grelle.

Kommentarer til afsnit 5.1: The Mergers – Introduction

DSF kan tilslutte sig rapportens kommentar på s. 46 om, at det er for tidligt at kortlægge de fulde konsekvenser af fusionerne. DSF mener, således at konsekvenserne af fusionerne igen bør evalueres om 2-3 år for et mere retvisende billede. Af denne grund bør oprettelse af nye universiteter vente ind til det er muligt at danne sig et fuldt overblik over behovet for nye aktører på universitetsområdet jf. ministerens udtalelser om et evt. nyt privat universitet.

Kommentarer til afsnit 5.3: Education

DSF kan erklære sig fuldstændig enig i rapportens anbefaling på s. 58 om, at universiteterne selv skal bestemme, hvorvidt man ønsker at afholde eksamen i gruppe. Forbuddet mod gruppeeksamen bør afskaffes, da det er virkningsløst og en ulempe for de studerende såvel som for universiteterne og en ganske unødigt indblanding i studienævnenes arbejde og dermed detailregulering fra Folketingets side. DSF kan ligeledes tilslutte sig, at optagelseskrav i højere grad skal defineres af universiteterne selv (jf. s. 57).

Kommentarer til afsnit 5.4: Innovation and relationship to the business sector

Rapporten efterspørger større interaktion mellem universiteterne og erhvervslivet (s. 60). I den forbindelse mener DSF, at dette samarbejde skal foregå på universiteternes præmisser, således at man sikrer at forskningsresultaterne forbliver frie af særinteresser.

Ligeledes skal man sikre, at universitetets ansatte og studerende kan få gavn af den forskning, som udføres på universitetet også i forbindelse med forskningsprojekter, der udføres i samarbejde med eksterne investorer.

Kommentarer til afsnit 5.5: Non-merged universities and government research institutions

Med hensyn til rapportens forslag s. 63 vedr. ITU's position i det danske universitetslandskab, ønsker DSF at understrege, at enhver dialog vedr. ITU's fremtid skal inkludere universitetets ansatte og studerende.

Kommentarer til afsnit 5.7: Recommendations on mergers

DSF mener, at der i den kommende tid bør være fokus på infusioneringen af sektorforskningens betydning for fri forskning på de berørte universiteter. Herunder hvad det betyder for den forskning, der kommer ud af universiteterne og dennes videnskabelige uafhængighed og redelighed. Vi har desværre set sager, hvor der har været indblanding fra ministeriet side i de videnskabelige resultater, som forskere er nået frem til. Denne utidige indblanding, mener vi, vil være yderst skadelig for de nye fusionerede universiteters omdømme og praksis.

Med venlig hilsen
DANSKE STUDERENDES FÆLLESRÅD

Lena Scotte,
Uddannelsespolitisk ordfører
og næstformand

Universitets- og Bygningsstyrelsen
ubst@ubst.dk

19. januar 2010

Sofie Krogh Holm/Rasmus Kjeldahl
Dok. 90230/ps

Høring over evalueringsrapport for 2009-evalueringen på universitetsområdet

Universitets- og Bygningsstyrelsen har den 3. december 2009 sendt evalueringsrapport for 2009-evalueringen på universitetsområdet i høring (sagsnr. 09-075483).

Forbrugerrådet har følgende kommentarer til evalueringen med særligt fokus på fødevareområdet.

Den overordnede universitets- og incitamentsstruktur

Evalueringen påpeger formålet med de seneste års reformer på universitetsområdet, nemlig at ”styrke universitetssektorens globale konkurrenceevne”.

På fødevareområdet anbefalede Børstingudvalget i 2005 en sammenlægning af de store aktører på området (fortrinsvis KVL, DJF, DFVF, MAPP, Biocentrum samt dele af Risø). Forbrugerrådet støttede dengang fuldt op om denne model – der desværre aldrig blev gennemført.

I dag står vi med en uhensigtsmæssig situation, hvor fødevarefeltet er spredt på ikke mindre end 5 universiteter (KU, ÅU, DTU, SDU og AAU). Hermed er der ikke skabt en ”kritisk masse”, som står stærkere internationalt, men – stik imod hensigten: 5 atomiserede miljøer, der brænder krudt af på at konkurrere om de samme midler. Denne strategi går stik imod udviklingen i udlandet, hvor forskningen koncentrerer sig på færre og større universiteter.

Forbrugerrådet opfordrer derfor til at gentænke denne struktur – vi ser ikke, at DNF, GUDP eller LMC kan forventes at ændre afgørende på ulemperne ved dette grundvilkår. Såfremt man af politiske grunde har låst sig endeligt fast i den nuværende struktur, er der som minimum behov for at sikre overordnede incitamentsstrukturer, som reelt vil gøre vidensdeling samt forsknings-, uddannelses- og projektsamarbejder attraktive for de 5 universiteter. De nuværende finansieringsmekanismer trækker desværre i modsat retning.

Fiolstræde 17
Postboks 2188
DK-1017 København K

Tlf. (+45) 7741 7741
Fax (+45) 7741 7742
Mail fbr@fbr.dk
Web www.fbr.dk

Sektorforskningsinstitutterne

Forbrugerrådet støtter rapportens anbefaling om at evaluere nogle af de tidligere sektorforskningsinstitutters fusion i universiteterne. Således er det ikke alle elementer i fusionerne, der har været lige oplagte, og det bør overvejes, om der kan opnås bedre synergi ved mindre ændringer i den nuværende konstellation. Forbrugerrådet minder om, at et sådant servicetjek af snitfladen fra flere sider blev stillet i udsigt på tidspunktet for fusionen. Dette må ses i snæver sammenhæng med behovet for et passende myndighedsberedskab (se nedenfor).

Det Nationale Fødevarerforum (DNF)

Forbrugerrådets direktør, Rasmus Kjeldahl, samt rådsmedlem Ulla Maria Mortensen har siden DNF's oprettelse været medlem af det Nationale Fødevarerforum.

Forbrugerrådet finder, at forummet har haft en vis berettigelse som tænketank. Eksempelvis har de årligt afholdte konferencer givet et godt bidrag til debatten om uddannelsesområdet, EU-midler og senest om den forskningsbaserede myndighedsbetjening.

Som også rapporten påpeger, er det dog vores indtryk, at det ikke er lykkedes DNF at bidrage til et øget antal studerende på – eller bedre koordinering af – fødevareruddannelserne og -forskningen. Årsagen er, at man ikke har haft nogen reel mulighed for at påvirke universiteternes strategier gennem økonomiske incitamentter eller mere formelle magtbeføjelser. Et andet problem har været fraværet af klare målsætninger for DNF's arbejde. Fx tales der ofte om behovet for at øge antallet af studerende ved fødevareruddannelserne, men der er intet bud på, hvad det optimale niveau er. Skal vi have 100, 1.000 eller 5.000 flere studerende? Og har fødevarerhvervet overhovedet en værditilvækst, som gør det hensigtsmæssigt at lede flere af landets bedste hoveder i den retning? Sådanne – og mange andre lignende – spørgsmål bør overvejes, før en eventuel national fødevarerstrategi vedtages.

Vi er derfor noget skeptiske over for den fortsatte eksistensberettigelse for DNF i den nuværende form og henviser i øvrigt til det tidligere afgivne hørings svar til evalueringspanelet (se bilag, Evaluation of DNF / The National Food Forum). I tilfælde af, at det besluttet, at DNF skal nedlægges, vil vi dog anbefale, at dette først sker, når det står klart, hvad der kan træde i stedet.

Det forskningsbaserede myndighedsberedskab

Evalueringsrapporten lægger ikke stor vægt på en analyse af det forskningsbaserede myndighedsberedskab. Forbrugerrådet ser dog et fremadrettet stort behov for at styrke koordineringen og prioriteringen af det forskningsbaserede myndighedsberedskab. Der er måske også behov for at gentænke de mekanismer, som skal sikre, at myndighederne har mulighed for at prioritere, på hvilke områder der skal igangsættes eller fastholdes forskningsmiljø. Især på fødevarerområdet er det vores indtryk, at opgaven i visse tilfælde er behandlet stedmoderagtigt, hvilket fx er kommet til udtryk i de betydelige nedskæringer på DTU inden for risikoforskningsområder, hvor Danmark tidligere har stået stærkt. Nedskæringer, der næppe afspejler en politisk nedprioritering af området, men som følger logisk af de forringede mulig-

heder for at få finansieret disse forskningsfelter. Omvendt er det også uklart, hvordan en myndighed i dag kan sikre sig, at forskning på bestemte områder gennemføres. De nuværende aftaler om myndighedsbetjening er næppe egnede hertil, og finansiering via forskningsrådssystemet tillader ikke en mere præcis styring. Truslen om konkurrenceudsættelse skaber i praksis yderligere usikkerhed om værdien af at opretholde langsigtet forskningsberedskab på områder, hvor risikoen for at tabe opgaven til andre offentlige eller private aktører gør, at kravene til kortsigtet afkast øges.

Vi finder derfor, at der er et udtalt behov for, at der etableres en mekanisme, som sikrer, at myndighederne kan få større indflydelse på grundlaget for den fremadrettede myndighedsbetjening.

Industriens forskningsbidrag

Evalueringsrapporten anbefaler en øget forskningsfinansiering via erhvervslivet. Det virker oplagt at gøre erhvervslivet medansvarlig for at stimulere forskning i samme omfang som i udlandet, og Forbrugerrådet kan i princippet støtte denne anbefaling. Dette må dog ikke ske uden grundige overvejelser om, hvordan universiteterne kan bevare deres uafhængighed, således at forskning i områder, hvor almenhedens interesser varetages, ikke undertrykkes. Fx er der en tendens til, at forskning i risikoaspekter af ny teknologi og kemi allerede nu underprioriteres pga. virksomhedernes manglende interesse heri. Dette kan på længere sigt lede til alvorlige fejlsatsninger og medføre betydelige risici.

Med venlig hilsen

Rasmus Kjeldahl
Direktør

Sofie Krogh Holm
Kampagnekoordinator

MVTU
Univ og Bygningsstyrelsen
Att: Jacob Fuchs

Dok. 76072/rk

11-03-2009

Evaluation of DNF /The National Food Forum)

Thank you for the opportunity to express our views about the merit of the DNF. The views expressed below are based on the experiences of the Danish Consumer Councils two representatives (Ulla Marie Mortensen and Rasmus Kjeldahl) during the meetings since the start of DNF. We have participated in most meetings with either one both representatives. Rasmus Kjeldahl was also involved in the process leading up to the creation of DNF in 2006 and is currently member of several advisory bodies related to foodscience and universities

First we would like to express our satisfaction with the choice of Chairman for this difficult task. Leo Larsen has done an excellent job in relation to starting up DNF and identifying meaningful issues to deal with.

We think that a positive impact of DNF is to provide the Ministry with information about the development of the involved universities following the reform and the concerns of some of the other organizations represented in DNF.

Despite this and the much appreciated efforts by the chairman we continue, nevertheless, to be unsure about the wisdom of the 2006 reform and the value added of the DNF. It remains a fundamental problem that DNF have no real decision power over the participating universities and we also remains very much in doubt about it efficiency in relation to ensure real coordination. Typically the universities are rather reluctant to put issues on the agenda or to submit themselves to any kind of coordination form DNF. This is unsurprising given the independent status of universities following the reform. In fact we have the impression that certain initiatives are actually deliberately kept away from DNF to avoid that competing universities gets an advantage from gaining insight.

If we look at the task description for DNF we find that only a limited number of task has actually addressed to any significant extent, and even when addressed it is unclear if this have had any real effects. It seems to us that most time have been spend on

- Recruitment of students and the destiny of these students during and after studies

Fiolstræde 17
Postboks 2188
DK-1017 København K

Tlf. (+45) 7741 7741
Fax (+45) 7741 7742
Mail fbr@fbr.dk
Web www.fbr.dk

- Discussions on the relationship between the authorities and the former sector research institutes now part of the universities.
- Organization of the yearly debate meeting
- Issues related to EU research programs

These issues –not least those related to education - are certainly very important but so are many of the other issues on the task list that have not been dealt with. In our field of interest we note the quasi-absence of discussions related to consumer needs, such as the Universities new role in relation to advising the authorities in the field of nutrition, food safety and risk assessment and management. We are ready to recognize an own responsibility for not putting many such issues on the agenda – the reason is however that we do not really see what DNF should be able to do in relation to the university activity in that area. We remain for that reason in doubt about the merits of our participation in the forum as an organization and regrets that the reform in 2006 have excluded us from some fora where we used to have a more direct influence on the consumer relevant activities of the sectoral research institutions including National Food Institute and the National Veterinary Institute.

To conclude, we find that DNF has had a rather limited impact – and we are not surprised given its status and the distribution of competences among its members. We also believe that some of the positive effects of DNF may be more efficiently achieved through alternative coordinating mechanism. Finally we think that the reform have decreased real consumer involvements in key areas of interest and we would like to see this problem reflected in the recommendations of the evaluation panel.

Rasmus Kjeldahl

Ulla Maria Mortensen

Til Universitets- og Bygningsstyrelsen, att: Pernille Meyn Milthers

København, 19. januar 2010

Høring over evalueringsrapport for 2009-evaluering på universitetsområdet.

Overordnet er Videnskabernes Selskab meget tilfreds med rapporten, der på udmærket vis skildrer universiteternes situation. I det store og hele anbefaler Selskabet, at evalueringsrapportens anbefalinger følges.

Specifikt ønsker Selskabet at påpege:

Universiteterne har med den nye lov formelt fået større autonomi og en bedre ramme for tilrettelæggelse af en god ledelsesstruktur og –kultur. Selskabet er imidlertid enig i rapportens påpegning af, at der i praksis er sket en uheldig 'overstyring' bl.a. i kraft af detaljerede bekendtgørelser især på uddannelsesområdet, som ofte har resulteret i styring af både mål, input og processer. Selskabet støtter, at ministeriet i samarbejde med universiteterne gennemfører en grundig revision og forenkling, hvor fokus lægges på målstyring og processtyring undgåes. Vi vedlægger et notat (udarbejdet og fremlagt for Folketingets Videnskabsudvalg af et arbejdsudvalg i Videnskabernes Selskab) om betingelserne for en mere reel autonomi.

Det er afgørende nødvendigt, at etablere en reduktion af myndighedernes detailregulering af forskning, undervisning og administration, og at dette afløses af en "højttillids-strategi". Hertil hører specifikt en revurdering og forenkling af Akkrediteringsrådets vilkår og arbejdsmetode.

Selskabet er også enig i, at Universitetsloven ikke udstikker tilstrækkeligt klare rammer for medbestemmelse og medinddragelse af medarbejdere og studerende i ledelsesmæssige og akademiske spørgsmål. Selskabet anbefaler at rapportens anbefalinger følges på den måde, at loven justeres på visse overordnede punkter, således at universiteterne forpligtes til at fastlægge organisation, procedurer og lederudviklingsprogrammer, der tilgodeser dette hensyn, uden at loven fastlægger den præcise form, hvorunder det gøres. Det bør være overladt til universiteterne i gensidig inspiration at finde den bedste måde at etablere en gennemsigtig ledelsesstruktur, der synliggør den personlige forsknings- og ytringsfrihed samt medbestemmelse og medinddragelse af medarbejdere og studerende i ledelsesmæssige og akademiske spørgsmål.

Selskabet anbefaler, at loven fastlægger, at Akademisk Råd (ligesom studienævnene) selv vælger sin formand, således at dekanen i stedet blot er tilforordnet Akademisk Råd. Det bør desuden fremgå, at Akademisk Råd har ret og pligt til fungere som forum for kritisk diskussion af ledelsens dispositioner, herunder at Akademisk Råd har ret til at få præciseret grundlaget for konkrete beslutninger. Herved får Rådet mulighed for at spille den rolle med at holde ledelsen "accountable", som omtales i rapporten s. 38: "There is thus need for an improvement of the culture in the universities in support of good structures and procedures for involvement of staff and students in decisionmaking processes. Improvements in this area cannot be left to leadership sensitivity on the issue, and ways should be found for holding management accountable for their performance regarding codetermination. This is a system-wide and strategic issue that deserves attention at national political level." Selskabet støtter desuden ønsket om en fjernelse eller omformulering af §17 stk 2, så det tydeligt fremgår, at universitetet har pligt til at værne om den personlige forskningsfrihed og -etik.

Med venlig hilsen

Kirsten Hastrup
Præsident for Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab

Videnskabernes Selskab

Forskningspolitisk udvalgs arbejdsgruppe vedr. universitetsloven¹

Notat om gennemsigtighed og troværdighed i statens styring af universiteterne

Notatets hovedpunkter

- Selvejet præciseres gennem en lovregulering af statens bidrag til finansiering af universiteterne.
- Regulering af og kontrol med universiteterne baseres på en kombination af løbende sammenligninger og konkurrence kombineret med evalueringer, hvis udgangspunkt er de enkelte forsknings- og uddannelsesinstitutioners præstationer i de forudgående perioder.
- Den overordnede ledelse styrkes gennem præcise krav til sammensætning af bestyrelser med eksternt flertal.
- Den faglige legitimitet styrkes i akademiske anliggender.
- Den individuelle forskningsfrihed styrkes.
- Den incitamentbaserede finansiering skal rumme tilskyndelser, der er langsigtede og understøtter pluralismen inden for forskning og uddannelse.

Indledning

Den nuværende styring og regulering af universiteterne er meget kompliceret. Der er flere årsager hertil. For det første lægger universitetsloven op til anvendelse af en række forskellige styrings- og reguleringsinstrumenter. Der er forudgående godkendelser og efterfølgende kontroller. Der er kontraktstyring og akkrediteringer. Samtidig er der en ganske indgående regulering af universiteternes interne forhold. For det andet er en del af reguleringen, som følger af universitetsloven, ikke særlig præcis. Det gælder i særdeleshed bestemmelsen om, at universiteterne har status som selvejende institutioner i den offentlige forvaltning. Hverken lovens bestemmelser eller bemærkningerne til lovforslaget, der ligger til grund for lovens nuværende udformning, giver en præcis bestemmelse af, hvorved en institution, der nyder denne status, adskiller sig fra en traditionel statsinstitution. For det tredje er universiteternes finansiering ikke reguleret ved universitetsloven eller anden lovgivning. Den sker i stedet via den årlige finanslov og de aftaler og forlig, der ligger bag vedtagelsen af den. Der foreligger således ikke en samlet og tilgængelig fremstilling af de regler, der gælder på finansieringsområdet. For det fjerde er de regler, der sætter rammerne for forskningsrådgivningen og den statslige fondsstøtte til forskningen, indeholdt i en særskilt lovgivning.

Udgangspunktet for en revision af universitetsloven er statens legitime adkomst til at regulere universiteternes forhold og til at stille krav til universiteterne om at sikre den bedst mulige anvendelse

¹ Professor Peter Harder (formand), Institut for Engelsk, Germansk og Romansk, Københavns Universitet, professor Jørgen Grønnegård Christensen, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet, professor Mogens Flensted-Jensen, Life, Københavns Universitet, professor Frans Gregersen, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet, professor Niels Kærgaard, Fødevareøkonomisk Institut, Københavns Universitet og professor Peter Birch Sørensen, Økonomisk Institut, Københavns Universitet.

af bevillinger og tilskud til universiteternes forskning og forskningsbaserede aktiviteter, der primært er uddannelse, men som også omfatter vidensdeling og myndighedsopgaver. Samtidig er udgangspunktet, at det er muligt at forenkle statens regulering væsentligt, uden at det forskertser reguleringens formål. En sådan forenkling vil for det første bidrage til at reducere den administrative belastning. Det gælder både på universiteterne og i Videnskabsministeriet.

For det andet vil en forenkling kunne bidrage væsentligt til at sikre gennemsigtigheden og troværdigheden af reguleringen i forhold til de videnskabelige medarbejdere på universiteterne. Gennemsigtigheden er væsentlig, fordi den bestemmer de enkelte videnskabelige medarbejders mulighed for at overskue de vilkår, som de hver for sig arbejder under. Troværdigheden er væsentlig, fordi forskning og videregående uddannelse på højeste niveau forudsætter en langsigtet og målrettet indsats. Derfor er det væsentligt for ledelse og videnskabelige medarbejdere på universiteterne, at der er etableret en reguleringsmodel med præcise og stabile rammer. En sådan reguleringsmodel vil samtidig modvirke tilbøjeligheden til at springe efter lette penge, som kendetegner et system baseret på mere spredte og kortsigtede satsninger.

Den overordnede model, som er beskrevet i hovedtræk nedenfor, bygger på følgende hovedelementer:

- Selvejet præciseres gennem en lovregulering af statens bidrag til finansiering af universiteterne.
- Regulering af og kontrol med universiteterne baseres på en kombination af løbende sammenligninger og konkurrence kombineret med evalueringer, hvis udgangspunkt er de enkelte forsknings- og uddannelsesinstitutioners præstationer i de forudgående perioder.
- Den overordnede ledelse styrkes gennem præcise krav til sammensætning af bestyrelser med eksternt flertal.
- Den faglige legitimitet styrkes i akademiske anliggender.
- Den individuelle forskningsfrihed styrkes.

Modellens enkelte elementer bliver uddybet nedenfor. Hvert afsnit opsummerer i punktform de enkelte forslag til ændring og præcisering af universitetsloven, der følger af notatet.

Præcisering af selvejet

Universiteter har under den nuværende universitetslov status som selvejende institutioner i den offentlige forvaltning. Det indebærer, at universiteternes øverste ledelse består af en bestyrelse med eksternt flertal, som udpeger den øverste administrative ledelse. Samtidig indebærer det, at statens bidrag til finansiering af universiteterne ikke, som det var tilfældet før 2004, består i statslige bevilningstildelinger, men derimod i tilskud til universitetets undervisnings-, forsknings- og formidlingsvirksomhed og andre opgaver, som er henlagt til universitetet (§19.stk1). Det første kommer i form af taxametertilskud, de andre i form af basistilskud og tilskud, som institutter, centre, forskergrupper og enkeltforskere opnår i konkurrence med andre. Det særlige ved universiteternes form for selveje er i øvrigt, at de som udgangspunkt ikke ejer deres bygninger, men bor til leje hos en styrelse i Videnskabsministeriet, Universitets- og Byggestyrelsen.

Forslaget er på to væsentlige punkter at styrke og præcisere selvejet. Deri ligger en grundlæggende accept af universiteterne som bestyrelsesledede og tilskudsfinansierede institutioner. Der ligger heri en klar anerkendelse af den politiske vilje til at prioritere forskningen højere i bevillingsmæssig hen-

seende. Derimod er der endnu ikke en klar forståelse af, at universiteternes autonomi er afgørende for at opnå de i et internationalt perspektiv bedst mulige resultater.

Det ene forslag er at udvide universitetsloven til ud over universiteternes overordnede ledelse og organisation også at omfatte statens bidrag til deres finansiering. Det ville indebære, at universitetsloven blev udvidet til at regulere de mekanismer, som udmønter og fordeler STÅ-bevillingerne til de videregående uddannelser (uddannelsestaxametrene), og som på tilsvarende vis udmønter og fordeler basisbevillinger til forskningen og de øvrige aktiviteter. Forslaget indebærer på uddannelsessiden, at loven skal definere, hvilke taxametre der er samt fastlægge deres størrelse og de mekanismer, der regulerer dem over tid. På forskningssiden indebærer forslaget, at loven skal definere, hvilke typer af basisbevillinger der skal være, mekanismerne for fordeling af basisbevillinger, herunder ikke mindst forholdet mellem generelle eller faste basisbevillinger og basisbevillinger, der skal tildeles på grundlag af i loven definerede konkurrenceparametre; det gælder specielt for basisbevillinger, der fremover formentlig fordeles efter såkaldte bibliometriske indikatorer.

Forslaget om at lovfæste de grundlæggende regler for universiteternes finansiering i universitetsloven svarer til den måde, hvorpå lovgivningen regulerer andre selvejende institutioner, hvor lovgivningsmagten har haft et ønske om at sikre institutionernes selvstændighed og uafhængighed samtidig med, at deres virksomhed i høj grad er offentligt finansieret og derfor underlagt en række ansvars- og kontrolkrav. Det gælder således lovgivningen om friskoler og private grundskoler, der hviler på en stærk dansk tradition, der går tilbage til det 19. århundrede. Den nuværende lov (LBK 962/ 26.9. 2008 (jf. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=121033>) giver således ganske præcise regler for tilskud til først og fremmest driftsudgifter og bygninger, ligesom reglerne sondrer mellem skoler af forskellig størrelse og elever i forskellige klassetrin. Denne ordning, som har været gældende i en meget lang årrække, er nok teknisk indviklet, men den sikrer et præcist og forudsigeligt grundlag for finansieringen. Samtidig rummer den en række økonomiske tilskyndelser til skolernes ledelse og medarbejdere. Trods ordningens lange historie er der således tale om en regulering, som ud fra en styringssynsvinkel er meget tidssvarende. En fordel ved en sådan fremadrettet og stabil lovregulering af universiteternes finansiering er endelig, at den kan indrettes, så den både tilgodeser store forskningsmiljøer med en krævende infrastruktur og mindre miljøer, hvis indsats hviler på få videnskabelige medarbejders ofte individuelle indsats.

Opmærksomheden henledes i denne sammenhæng på den rapport, som en tværministeriel arbejdsgruppe under Finansministeriet netop har afgivet. Rapporten foreslår, at der gennemføres en tværgående lov, der regulerer selvejet på universitetsområdet.²

Da en sådan lovregulering af finansieringen vil bygge på klare aktivitets- og kvalitetsmæssige forudsætninger er det andet forslag, at man opgiver universitetslovens nuværende krav om indgåelse af udviklingskontrakter med videnskabsministeren. Kontraktstyringen er kun i ringe grad i overensstemmelse med selvejersprincippet, som bærer loven. Dertil kommer, at kontrakterne er administrativt tyngende på alle ledelsesniveauer. Endelig lader det sig ikke sandsynliggøre, at kontrakterne på nogen måder bidrager til målopfyldelse og effektivitet i uddannelse og forskning.

Forslaget er derfor:

² Selvejende institutioner – styring, regulering og effektivitet. Finansministeriet, april 2009. <http://www.fm.dk/Publikationer/2009/1742-Selvejende%20institutioner/Download.aspx>

- Selvejet præciseres i universitetsloven, idet de nærmere regler for statens udmøntning af tilskud til universiteternes virksomhed fastsættes her.
- Lovens bestemmelser om udviklingskontrakter mellem videnskabsministeren og de enkelte universiteter ophæves.

Løbende benchmarking og evalueringer

Forslaget om at opgive kontraktstyringen nødvendiggør en styrkelse af universiteternes rapportering og kvalitetssikring. Det kan hensigtsmæssigt ske på to måder.

Der er således et behov for, at universiteterne efter ensartede principper på deres hjemmesider offentliggør opdaterede nøgletal for uddannelse (optag, STÅ'er, bachelor- og kandidatproduktion), forskning (fagfællebedømte videnskabelige publikationer på såvel dansk som engelsk og andre hovedsprog, antal gennemførte ph.d.-forløb), vidensdeling (samarbejde med det omgivende samfund, innovation, deltagelse i offentlig debat), andre opgaver (myndighedsrådgivning), økonomi og personale på såvel kerneaktiviteter som ledelse og administration. Sådanne standardiserede opgørelser er efterhånden relativt enkle og pålidelige. Det gælder specielt for kerneaktiviteterne. Der er således en brugbar uddannelsesstatistik, ligesom PURE-registreringerne efterhånden tillader en pålidelig opgørelse af den videnskabelige publikationsvirksomhed. Disse nøgletal kan danne grundlag for tværgående sammenligninger i benchmarking form, men det er vigtigt at understrege, at sådanne sammenligninger kun giver mening inden for de enkelte discipliner og forskningsområder. Det hænger sammen med, at publikationsformer og -mønstre er stærkt fagafhængige. Derimod er grundlaget for systematisk benchmarking på andre aktivitetsområder endnu ikke tilstrækkeligt udviklet.

En nøgletalsbaseret benchmarking tilgodeser givetvis ikke alle behov for opfølgende evalueringer og kritiske vurderinger af udviklingsbehov og -potentialer. Derfor er det hensigtsmæssigt i en ny universitetslov at institutionalisere en evalueringsordning, der sikrer, at større uddannelses- og forskningsområder med mellemrum gøres til genstand for en mere grundlæggende kritisk evaluering. Der er her relevante erfaringer fra udladet, f.eks. Storbritannien, hvor forskergrupper, der har modtaget store bevillinger, efterfølgende står til regnskab for deres virksomhed gennem en international fagfælle vurdering (såkaldte research assessments).

Forslaget er derfor,

- at der indføres et fælles nøgletalssystem for løbende benchmarking kombineret med regelmæssige dyberegående forskningsevalueringer.

Universiteternes overordnede ledelse

Universitetslovens regler om bestyrelserne som universiteternes øverste ledelse passer som nævnt fint til et universitetssystem, hvis institutioner har en form for institutionelt selveje. En svaghed i modellen er dog, at bestyrelserne i praksis er selvsupplerende, samt at der ikke er nogen sikkerhed for, at bestyrelserne rummer medlemmer med relevant forskningsmæssig og uddannelsesmæssig indsigt. Det fremhæves i Bruegel-rapporten som et klart krav til en velfungerende ledelse.³

³ Philippe Aghion, Mathias Dewatripont, Carolione Hoxby, Andreu Mas-Colell & André Sapir: *Higher Aspirations: an agenda for reforming European Universities*. Bruegel Blueprint 5, 2008.
http://www.bruegel.org/Public/Publication_detail.php?ID=1538&publicationID=8152

Det er forholdsvis enkelt at imødekomme dette krav ved i universitetsloven at indføje en bestemmelse om, at et eller to medlemmer skal have erfaringer som undervisere og forskere på et ikke dansk universitet. Man kan yderligere imødegå en negativ selvsupplerings effekt ved at lade disse medlemmer udpege eller indstille af Det frie Forskningsråd.

Forslaget er derfor,

- at universitetsloven stiller krav om, at Det frie Forskningsråd udpeger en eller to udenlandske forskere som medlemmer af de enkelte universitetsbestyrelser.

Styrkelse af den faglige legitimitet

Den nuværende universitetslov betoner meget stærkt det interne og enstrengede ledelseshierarki. Det kan på nogle punkter være en styrke, men effektiviteten af det stærke hierarki er ikke givet, da ledelsen kan være et offer for en meget høj grad af informationsasymmetri. Det kan for det første føre til beslutninger og dispositioner, som hviler på et svagt grundlag, for det andet reducerer det ledelsens legitimitet. Den sidste er ikke desto mindre i et længere tidsperspektiv temmelig afgørende for effektiviteten.

Der er derfor behov for at ændre loven, så man sikrer såvel effektivitet som faglig legitimitet. Der gælder specielt i beslutninger af vidtrækkende karakter og strategisk betydning for de enkelte fagområder. Samtidig er der, i lighed med hvad der gælder i de fleste andre organisationer, et behov for at etablere procedurer, der beskytter mod dårlig ledelse.

Det/de akademiske råds opgave er bl.a. (§15 stk. 3) at udtale sig om alle akademiske forhold af væsentlig betydning for universitetets virksomhed. For at dette skal bidrage til ledelsens faglige legitimitet er det væsentligt at gøre Akademisk Råd uafhængig af rektor/dekan i den forstand, at rådet vælger sin egen formand og næstformand, som ligesom for studienævns vedkommende skal godkendes af rektor/dekan. Med rektor/dekan som formand vil der altid kunne opstå tvivl om, hvorvidt rådets rådgivning om akademiske forhold af væsentlig betydning for universitetets virksomhed er besluttet i et frit akademisk forum. Rektor/dekan bør naturligvis være tilforordnet.

Blandt sådanne strategiske kernebeslutninger er først og fremmest opslag af professorater. Det foreslås derfor, at universitetsloven fastslår, at dekanen foretager opslag af professorater efter forudgående høring af Akademisk Råd. En sådan bestemmelse vil dels sikre integriteten af disse beslutninger, dels sikre en bredere inddragelse af de faglige miljøer i sager vedr. den overordnede prioritering inden for fagområderne. En sådan procedure er ikke sikret i dag.

Forslaget er derfor:

- at Akademisk Råd vælger formand og næstformand blandt sine medlemmer.
- at opslag af alle professorater sker efter forhandling i Akademisk Råd.

Sikring af den individuelle forskningsfrihed

De regler om forskningsfriheden, der er fastlagt i universitetslovens §2 stk. 2, hertil kommer § 16a, stk. 7 og § 17, stk. 2, og som er videreført fra 1993-styrelsesloven, har været og er fortsat en alvorlig anstødssten, idet de formelt ikke sikrer den enkelte videnskabelige medarbejders forskningsfrihed.

Det er væsentligt at ændre disse bestemmelser. Vi foreslår, at §2 stk. 2 udformes: "Universitetet har forskningsfrihed og skal værne om de enkelte videnskabelige medarbejders forsknings- og ytringsfrihed samt om videnskabsetik". Herved bliver de to sidste sætninger i hhv. §16 stk. 7 og §17 stk. 2 overflødige, idet universiteterne i deres vedtægter må præcisere instruktionsbeføjelsens grænser i lyset af §2 stk. 2.

I den sammenhæng har der været fremført især to forslag. Det ene er efter norsk forbillede at lovfæste den individuelle forskningsfrihed. Der henvises til bilag 1. Det andet er at tildele en del af universiteternes forskningsrelaterede basisbevillinger til de enkelte fastansatte videnskabelige medarbejdere. En sådan mekanisme ville understrege forskningens forankring i individuel autonomi, ligesom den ville sikre koblingen mellem undervisning og forskning. Endelig kan mekanismen være et væsentligt værn for små miljøer med en stærk tradition for enkeltpersonsforskning eller forskning i mindre grupper.

Forslaget er derfor:

- at fjerne universitetslovens §16, stk. 2 og §17, stk. 2 og erstatte dem med en generel bestemmelse, der betoner forskningsfriheden.
- at tilføje en bestemmelse efter norsk forbillede, der betoner forskningsfrihedens rammer i forhold til interne og eksterne instanser.

Incitamenter og konkurrence

Det har meget stor betydning, at der er gennemsigtighed og troværdighed i den tilstræbte konkurrence mellem universiteterne, og at konkurrencernes incitamenter til adfærdsændringer i universitetsverdenen i den virkelige verden peger i den ønskede retning. Konkurrencer, der skal fremme forskningskvalitet, og hvor forskningshøjde er en væsentlig kvalifikation, skal foregå mellem forskere og forskergrupper, ikke mellem universiteter, fakulteter eller institutter. Konkurrencer, der skal sikre god ledelse på universiteterne kan gerne udskrives mellem institutioner (universiteter, fakulteter, institutter, ph.d.-skoler eller lignende), men konkurrenceparametrene må da rette sig mod god ledelse, herunder især i hvilket omfang ledelsen forstår at inspirere til faglig udvikling, hvorledes medarbejderne inddrages, arbejdsmiljøet, institutionens omdømme etc.

Der er i den sammenhæng meget, der taler for, at konkurrence mellem enkeltforskere og forskergrupper generelt har spillet og fortsat vil spille en positiv rolle som tilskyndelser til højnelse af såvel produktivitet som kvalitet. En sådan incitamentsbaseret konkurrence kan imidlertid også have utilsigtede konsekvenser. Det gælder ikke mindst på forsknings- og uddannelsesområdet, hvor en indsats på højeste niveau forudsætter en langsigtet indsats. Hvis man derfor lader uddannelsesparametrene og de fremtidige bibliometriske basistilskud til forskningen fluktuere på det helt korte sigt, opstår der en række risici, som man må være opmærksom på ved den præcise indretning af systemerne. Kortsigtede svingninger i studentertilgang og i studenternes eksamensadfærd vil således umiddelbart udløse økonomiske effekter; tilsvarende vil et system, hvor basistilskud til forskningen er baseret på bibliometriske indikatorer, tilskynde stærkt til hurtig publicering af forskningsresultater snarere end til en satsning på afrapporteringer, der koncentrerer sig om resultater, der repræsenterer væsentlig ny indsigt, og som kvalificerer til publicering via de mest krævende kanaler.

Det gælder også, selv om disse aktivitetsbestemte indikatorer umiddelbart er rettet mod organisatoriske enheder på mellemniveau (institutter, centre og fakulteter). Baggrunden herfor er, at en incitamentsbaseret tilskudsfinansiering internt skaber et pres, idet incitamentseffekten nødvendigvis siver ned i organisationen til de enkelte videnskabelige medarbejdere. Der er derfor en risiko for, at de enkelte videnskabelige medarbejdere i stigende grad satser på sikre publiceringsformer, hvor det er mere afgørende at få forholdsvis mange artikler/bøger publiceret end at få enkelte artikler/bøger af høj kvalitet publiceret gennem kanaler, der effektivt bidrager til videnskabsakkumulation og -spredning inden for hvert enkelt forskningsområde.

Uddannelse og forskning foregår inden for så bredt et fagligt spektrum og inden for så forskellige traditioner, at man er nødt til at indrette den incitamentsbaserede konkurrence og finansiering på en måde, der tager hensyn hertil. Det sker traditionelt ved beregningen af STÅ-takster. Der er imidlertid ved indførelsen af en tilsvarende mekanisme for fordeling af basismidler til forskningen grund til at foretage en tilsvarende differentiering. Det skyldes, at publiceringsmønstrene er endog meget forskellige mellem 'tørre' og 'våde' forskningsområder. Dertil kommer, at der selv inden for hvert af disse to bredt definerede områder er en betydelig differentiering i publiceringsmønstrene. Der er således fagområder, hvor det har været og fortsat vil være naturligt og effektivt at publicere på enten dansk (mange retsvidenskabelige og en række humanistiske discipliner) eller andre fremmedsprog end engelsk (teologi og en række humanistiske discipliner). Dertil kommer, at det varierer stærkt, i hvilket omfang bogen bruges som publiceringskanal. Det giver særskilte problemer ved etableringen af en bibliometrisk indikator, fordi det er vanskeligt, for ikke at sige meningsløst at vurdere forlag som mere eller mindre prestigegivende. Deres virksomhed er ikke og kan ikke være så veldefineret som et videnskabeligt tidsskrifts kvalitetsprofil.

En væsentlig del af forskningsfinansieringen er allerede i dag konkurrenceudsat. Det gælder såvel de midler, der går til grundforskning (Grundforskningsfonden, Det frie Forskningsråd og de europæiske råd) samt såkaldt strategisk forskning. Det vil også gælde i fremtiden. Der er her grund til at understrege grundforskningens generelle betydning for såvel den forskningsbaserede undervisning som strategisk og anvendt forskning, herunder myndighedsbetjening. Det understreger på den ene side betydningen af bevillinger til grundforskning, på den anden side bevillingssystemets store betydning for at sikre pluralisme og langsigtede satsninger på universiteterne. Det er i den sammenhæng væsentligt at understrege, at den samtidige eksistens af tilskud, der er baseret på bibliometriske indikatorer, og tilskud, der er opnået i konkurrence med andre ansøgere, kan skabe en betydelig og positiv dynamik. Der er derfor basis for at indrette specielt forskningsrådsfinansieringen på en måde, som tilskynder til langsigtede satsninger, selv om de ikke er forankret i meget store projekter.

Forslaget er derfor,

- at man formulerer universitetslovens bestemmelser om taxameterbaserede tilskud til uddannelse og forskning på en sådan måde, at de årlige tilskud beregnes som glidende gennemsnit af performance inden for de foregående 3-5 år.
- at man indretter finansieringen på en måde, der beskytter den enkelte videnskabelige medarbejders forskningsfrihed, og som sikrer en vis basisfinansiering for mindre faglige miljøer, hvis langsigtede eksistens der enighed om at sikre.
- at de fremtidige bibliometriske indikatorer indrettes på en måde, der sondrer mellem publikationer inden for de 'tørre' og de 'våde' forskningsområder.

- at de kun har konsekvenser for fordelingen af tilskud inden for hvert af disse forskningsområder, således at man ikke forvrider incitamenteffekten, og således at der ikke opstår utilsigtede fordelingsmæssige konsekvenser.
- at tilskudsprovenuet for såvel STÅ-tilskud som anerkendt publikationsvirksomhed tilgår universiteterne, der internt fordeler midlerne inden for de 'tørre' og 'våde' områder.
- at forskningsrådene som nu tildeler midler i bevillinger, der er flerårige.
- at det sikres, at det fortsat er muligt at støtte flerårige projekter, hvor der søges støtte af enkeltforskere eller mindre grupper af forskere.

Bilag

Uddrag af den norske universitetslov LOV 2005-04-01 nr 15: Lov om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) Se <http://www.lovdatab.no/all/hl-20050401-015.html>

§ 1-5. Faglig frihet og ansvar

(1) Universiteter og høyskoler skal fremme og verne akademisk frihet. Institusjonene har et ansvar for å sikre at undervisning, forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid holder et høyt faglig nivå, og utøves i overensstemmelse med anerkjente vitenskapelige, kunstfaglige, pedagogiske og etiske prinsipper.

(2) Universiteter og høyskoler har ellers rett til å utforme sitt eget faglige og verdimeslige grunnlag innenfor de rammer som er fastsatt i eller i medhold av lov.

(3) Universiteter og høyskoler kan ikke gis pålegg eller instruksjoner om

a) læreinnholdet i undervisningen og innholdet i forskningen eller i det kunstneriske og faglige utviklingsarbeidet

b) individuelle ansettelses eller utnevnelser.

(4) Den som gir undervisning ved institusjon under denne lov har et selvstendig faglig ansvar for innhold og opplegg av denne innenfor de rammer som institusjonen fastsetter eller som følger av lov eller i medhold av lov.

(5) Den som er ansatt i stilling hvor forskning eller faglig eller kunstnerisk utviklingsarbeid inngår i arbeidsoppgavene, har rett til å velge emne og metode for sin forskning eller sitt utviklingsarbeid innenfor de rammer som følger av ansettelsesforholdet eller særskilt avtale.

(6) Universiteter og høyskoler skal sørge for åpenhet om resultater fra forskning eller faglig eller kunstnerisk utviklingsarbeid. Den som er ansatt i stilling som nevnt i femte ledd har rett til å offentliggjøre sine resultater og skal sørge for at slik offentliggjøring skjer. Det relevante forskningsgrunnlaget skal stilles til rådighet i overensstemmelse med god skikk på vedkommende fagområde. Styret kan samtykke til utsatt offentliggjøring når legitime hensyn tilsier det. Det kan ikke avtales eller fastsettes varige begrensninger i retten til å offentliggjøre resultater utover det som følger av lov eller i medhold av lov.

Endret ved lov 14 des 2007 nr. 117 (i kraft 1 jan 2008 iflg. res. 14 des 2007 nr. 1440).

Høring over evalueringsrapport for 2009-evalueringen på universitetsområdet

Det Strategiske Forskningsråd takker for muligheden for at kommentere ”The University Evaluation 2009 - Evaluation report”.

Det Strategiske Forskningsråd er enig i, at Det Nationale Fødevarerforum ikke fungerer tilstrækkeligt effektivt i sin nuværende form. Hvis det besluttet at tage initiativ til formulering af en national fødevarerforskningsstrategi, vil Det Strategiske Forskningsråd gerne spille en aktiv rolle i evalueringen. Rådet kan fx foreslå, at en eventuel evaluering tager udgangspunkt i nogle af de større forsknings-samarbejder mellem forskning og erhverv (Strategic Platforms for Innovation and Research – SPIR), som rådet har besluttet at tage initiativ til.

Rådet er positiv overfor forslaget om en såkaldt højtillids-strategi og mener, at mindre detailstyring blandt andet kan bidrage til en større fleksibilitet i organiseringen af samarbejdet om bevillinger fra Det Strategiske Forskningsråd, fx ved ikke at sætte et loft om størrelsen af medfinansieringen fra offentlige forsknings-institutioner. Det er forudsat, at ændringerne ikke fører til en forøgelse af basis-midlerne.

Rådet vurderer også, at højtillids-strategi kan resultere i mere diversitet mellem universiteterne og dermed kan bidrage til en styrkelse af den tværvideenskabelige forskning, fx ved at give universiteterne større frihed til understøtte forskning.

Med venlig hilsen

Det Strategiske Forskningsråd

Peter Olesen, formand for bestyrelsen

18. december 2009

Forsknings- og Innovationsstyrelsen

Bredgade 40
1260 København K
Telefon 3544 6200
Telefax 3544 6201
E-post fi@fi.dk
Netsted www.fi.dk
CVR-nr. 1991 8440

Sagsbehandler
Christian Walther Bruun
Telefon 3544 6335
E-post cwb@fi.dk

Sagsnr. 09-076359
Dok nr. 1172324
Side 1/1

Notat

Til Universitets- og Bygningsstyrelsen

Danmarks Forskningspolitiske Råds bemærkninger til høring over universitetsevalueringen

Danmarks Forskningspolitiske Råd takker for muligheden for at bidrage til høring over evalueringsrapport for 2009-evalueringen af universitetsområdet, jf. høringsbrev fra direktør Jens Peter Jacobsen af den 3. december 2009.

Danmarks Forskningspolitiske Råd har løbende fulgt universitetsevalueringen og drøftet de dokumenter, der er blevet udarbejdet i forbindelse med evalueringen.

Rådets interesse for universitetsevalueringen hænger tæt sammen med ønsker om at sikre, at drøftelserne af og opfølgningen på evalueringen sker med det fokus, at de ændrede rammevilkår og fusionsprocesserne reelt har ledt til eller vil føre til nogle stærkere universiteter. Sigtelinjerne er, at forskningskvaliteten styrkes, der er et internationalt udsyn, den forskningsbaserede undervisning leveres til det højest mulige niveau og ud fra en effektivitetsbetragtning om, at man får tilstrækkelig kvalitet for de anvendte forskningsmidler.

Rådet ønsker her at redegøre for sine holdninger til universitetsevalueringen. Det drejer sig dels om de områder, der er evalueret, men Rådet ser en række andre forhold som mindst lige så vigtige at forholde sig til, og nærværende høringsbrev indeholder tillige Rådets holdninger på disse vigtige områder.

De områder, som Rådet ser som særlige vigtige at forholde sig til, er:

- Proces og resultat af fusionerne
- Myndighedsbetjening
- Optimering af ressourcer eller suboptimering
- Samarbejde og internationalisering
- Autonomi
- Rammer for god forskningskvalitet

Proces og resultat af fusionerne

Danmarks Forskningspolitiske Råd har understøttet, at der var behov for at fusionere sektorforskning og universiteter såvel som universiteter og universiteter. Hensynet har været at fremme stærke institutioner i international sammenhæng og at sikre en bedre synergi mellem forskning, forskningsbaseret uddannelse og myndighedsbetjening. Rådet konstaterer, at de fulde effekter og potentialet af fusionerne ikke er fuldt udfoldet endnu. Evalueringen bør derfor

Danmarks Forskningspolitiske Råd

18. januar 2010

Forsknings- og Innovationsstyrelsen

Bredgade 40
1260 København K
Telefon 3544 6200
Telefax 3544 6201
E-post fi@fi.dk
Netsted www.fi.dk
CVR-nr. 1991 8440

Sagsbehandler
Karin Kjær Madsen
Telefon 3392 9994
Telefax 3544 6201
E-post kkm@fi.dk

Sagsnr. 09-075183
Dok nr. 1183625
Side 1/7

anvendes til at vurdere status af fusionerne. Evalueringen er en god anledning til at få slået fast, hvornår den forventede synergi og de kvalitetsfremmende effekter skal være endeligt gennemført. De muligheder for synergi, effektivisering og kvalitetsfremmende foranstaltninger og prioritering, som var mål for fusionerne skal gennemføres nu, hvor der anvendes unødige ressourcer ved ikke at få gennemført de beslutninger, der skal træffes. Der bør træffes beslutninger om, hvad det er for et slutmål der arbejdes hen mod, således der er kendt for de involverede. Manglende implementering af fusionerne kan fastlåse det danske universitetslandskab i en u hensigtsmæssig mellemfasetilstand.

Fusionerne har sendt universiteter ind i en turbulent tid for såvel ledelsen og forskerne, men også det øvrige personale og de studerende. Det betyder, at et af de mest væsentlige behov, som den danske universitetssektor p.t. har, er behovet for at der skabes ro og konsolidering og med en kendt planmæssig tidshorisont.

I kølvandet på såvel universitetsloven som fusionsprocessen er der fortsat en række forhold, der ikke er faldet på plads på universiteterne. De gennemførte fusioner og den fortsatte konsolidering af universitetsloven skal prioriteres at få endeligt på plads. Universiteterne har behov for, at rammebetingelser og krav er stabile og kendte.

De gennemførte fusioner efterlader det danske universitetslandkort meget heterogent. Vi ser på den ene side et Københavns Universitet, der med fusionen af henholdsvis Den Kgl. Veterinære- og Landbohøjskole og Danmarks Farmaceutiske Universitet er blevet så absolut landets største universitet. Tilsvarende er IT-Universitetet i København, der i forvejen var et lille universitet, ikke indgået i fusionsprocessen.

Det heterogene landskab tegner sig også ved, at fusionerne er gennemført på landsplan og ikke nødvendigvis ud fra kriterier om geografisk nærhed eller fusionering med universiteter med tilsvarende stærke miljøer. Princippet om frivillighed har været medvirkende til, at processen med fusionerne er gået forholdsvis glat. Men resultatet af fusionerne sikrer ikke en optimal universitetspolitisk situation. Det betyder, at flere universiteter er fysisk placeret mange steder og med meget forskelligartede forsknings- og uddannelsesenheder.

Sikringen af kvaliteten af forskningen og den forskningsbaserede uddannelse er ikke i tilstrækkeligt omfang fremmet. Forskning og forskningsbaseret uddannelse er fortsat spredt ud på for mange steder. Der skal nu gennemføres justeringer og trimninger, således at forskningen og den forskningsbaserede uddannelse over hele linjen bliver optimeret. De enheder, der geografisk fortsat er små eller isolerede, skal reelt fusioneres i stærke forskningsmiljøer. Hvor der inden for samme universitet er parallelle kompetencer og enheder, der ikke har tilstrækkelig volumen, skal der alene sættes på de bedste miljøer.

Danmarks Forskningspolitiske Råd understøtter Evalueringspanelets anbefaling om en fusion af IT-Universitetet og et andet universitet. Principielt mener Rådet, at ITU er for lille til at opretholde en selvstændig status. To forhold bør dog tages i betragtning. For det første at ITU bør nyde samme frivillighedsprincipper, som var det bærende princip for den tidligere fusionsproces. For det andet, at det skal

være en forudsætning, at der er en parathed i det modtagende universitet, der kan tage hensyn til de særlige kvaliteter, som ITU har.

Rådet er enig i Evalueringspanelets anbefalinger om, at der ikke er gode grunde til at opretholde de resterende sektorforskningsinstitutioner som selvstændige forskningsinstitutioner. Sektorforskning ved selvstændige institutioner er nu så udtyndet, at den ikke har gennemslagskraft alene. Den nye model er myndighedsberedskab på universiteterne, og de sidste selvstændige sektorforskningsinstitutioner bør fusioneres med universiteter.

Myndighedsbetjening

Med fusionerne fulgte, at en væsentlig del af myndighedsbetjeningen er overflyttet til universiteterne. Det har været en udfordring for såvel universiteterne som for de sektorministerier, der indtil fusionerne fik løst myndighedsbetjeningen inden for egne sektorforskningsinstitutioner. Danmarks Forskningspolitiske Råd vurderer det som en fordel, at myndighedsbetjening nu udføres i regi af universiteter. Det er dog vigtigt at understrege, at der også i indfusionering af myndighedsbetjening er en række punkter, der bør være særlig opmærksomhed omkring.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 3/7

For det første skal de muligheder for synergi til forsknings- og uddannelsesområdet, der var en hensigt med fusionerne, implementeres på myndighedsbetjeningsområdet. Ny viden fra det øvrige forskningsområde skal anvendes i myndighedsbetjeningen. Og myndighedsbetjening skal anvendes i forskning og undervisningen i øvrigt.

For det andet skal en væsentlig del af de midler, der anvendes til den forskningsbaserede myndighedsbetjening (ca. 1,1 mia. kr. i 2008), forhandles igennem fireårige løbende aftaler mellem et universitet og sektorministeriet. Det giver sektorministerierne mulighed for at sikre indflydelse på den myndighedsbetjening, de rekvirerer. Men i et spørgsmål om autonomi medfører det en situation, hvor særlige afdelinger i universiteterne har væsentlige ukendte økonomiske faktorer at forholde sig til.

Det medfører for det tredje, at konstruktionen ikke er optimal for de berørte universiteter, men muligvis heller ikke for sektorministerierne, der i ringere grad har direkte indflydelse på den viden, de får.

For det fjerde fungerer den nuværende myndighedsbetjening i vid udstrækning på linje med tidligere – alene fordi der er høj grad af personsammenfald mellem de personer, der varetager myndighedsbetjeningen nu og de personer, der gjorde det før fusionerne. Fremover vil der være behov for at være opmærksom på karriereudsigter for kommende universitetsforskere, der skal være beskæftiget med myndighedsbetjening. Hvad er karriereudsigter, meriteringsveje og motivation m.v. for at gå ind i myndighedsbetjening fremover?

Når alle aspekter af fusionerne er gennemført, er det derfor nødvendigt nøje at følge udviklingen i myndighedsbetjening, dels for at sikre, at det fungerer tilfredsstillende på universiteterne, og dels for at sikre, at de aftalte midler til

myndighedsbetjening ikke ender med at blive skåret og viden opbygges og hentes parallelt fra andre steder.

Optimering af ressourcer eller suboptimering

Rådet ønsker at rette fokus på tendenser til at opbygge parallelkompetencer i det danske universitetslandskab. Flere af fusionerne er sket med institutioner, der ikke i forvejen havde et stærkt forskningsmiljø på det pågældende område. Som resultat af fusionerne tegner sig et billede, hvor flere universiteter oparbejder parallelle forsknings- og uddannelsesenheder.

Det skal understreges, at Danmark Forskningspolitiske Råd i udgangspunktet opfatter, at konkurrenceelementer fremmer forskningskvaliteten. Men ”markedet”, der konkurreres om, er for lille til at gennemføre den type af parallelbygning, der sker.

Universiteternes bestyrelser har et naturligt fokus på at sikre deres egne institutioners placering i det danske universitetslandskab. Derfor er de i konkurrence med de øvrige universiteter om flest forskningsmidler og flest studerende. En konsekvens heraf er etablering af parallelle forskningsmiljøer, der langt fra har tilstrækkelig kritisk masse og etablering af en række uddannelsesprogrammer, der trækker på forskerne til at levere forskningsbaseret uddannelse, men hvor der per program er alt, alt for få studerende til at retfærdiggøre selvstændige forskningsbaserede uddannelsesprogrammer.

Det er ikke tilfredsstillende allokering af nationale forsknings- og uddannelsesmidler, og det vil ikke fremme udviklingen og understøttelsen af den bedste forskningskvalitet, når ressourcer fordeler sig tyndt udover landet.

Evalueringspanelets anbefalinger om, at tiden er moden til at se på profilering af universiteterne anser Rådet som en del af denne problemstilling. Rådet understreger nødvendigheden af at tage fat på denne problemstilling for at fremme den langsigtede kvalitetsudvikling af danske universiteter og forskningskvaliteten på disse.

Universiteterne skal være autonome enheder, og prioriteringen af universiteternes indsats skal i princippet besluttes af universiteterne selv.

Danmarks Forskningspolitiske Råd har i sin gennemgang af ”Governance - styreformer og frihedsgrader ved universiteterne” i årsrapport 2008 påpeget, at konstruktionen med, at universitetsbestyrelserne er selvsupplerende ikke er hensigtsmæssig. Der er ingen egentlig kontrol med kvaliteten af bestyrelserne, og der er ingen garanti for en tilstrækkelig forskningsfaglig forankring/indsigt. Dertil kommer, at universitetsbestyrelserne i for høj grad er nationalt sammensatte. Rådet ser det som uheldigt, hvis de bestyrelser, der skal træffe de overordnede og strategiske beslutninger for universitetet, ikke samlet set er i besiddelse af en tilstrækkelig forskningsfaglig forankring og dermed en klar forståelse for nødvendigheden af at prioritere ressourcer med henblik på at stræbe efter det bedst mulige internationale niveau.

Evalueringspanelets anbefaling om, at Det Nationale Fødevareforum bør nedlægges tilslutter Rådet sig fuldt ud. I den tid Fødevareforum har eksisteret, har det ikke haft den forventede gennemslagskraft, og en fornuftig løsning er at nedlægge det.

Rådet tilslutter sig tillige evalueringspanelets anbefaling om, at der skal udarbejdes en national strategi inden for fødevarerområdet og tilknyttede områder.

I anden sammenhæng arbejder Danmarks Forskningspolitiske Råd p.t. med en generel forskningspolitisk gennemgang af området jordbrug, veterinærvidenskab og fødevarerområdet. Dette område har i særlig grad været påvirket af fusionerne, såvel ud fra et institutionssammenlægningsperspektiv som i forhold til ændrede rammevilkår for myndighedsbetjening. Derfor ser Rådet med interesse på netop denne del af universitetsevalueringen og deltager gerne i en videre drøftelse af evalueringspanelets anbefalinger.

Samarbejde og internationalisering

Fusionsprocessen har medført, at mange ressourcer er blevet anvendt for at få de nye institutionskonstruktioner til at fungere. Resultatet har naturligt været, at institutionerne har været fokuserede på indre anliggender frem for at samarbejde med andre institutioner. Det dalende nationale FoU samarbejde mellem institutioner, er imidlertid ikke hensigtsmæssigt. Hensigten med universitetsloven og fusionsprocessen har ikke været at skabe nogle universiteter i Danmark, der i ringere grad samarbejder med andre institutioner og sektorer her i landet end før. Det er ikke et argument imod internationalt samarbejde. Men den nationale universitetskonkurrence er blevet skærpet. Det har fordele. Men når institutionskonkurrencen hindrer samarbejde og fornuftig udnyttelse af ressourcer, skal det ændres.

Det internationale FoU samarbejde går frem, den internationale mobilitet blandt forskere er for opadgående, og flere danske universiteter indgår strategisk i internationale universitetssamarbejder og netværk. Det vurderes som en god udvikling, og det er et klart tegn på, at flere danske universiteter erkender, at de på den internationale bane skal klare sig godt. Derfor fremstår det også uhensigtsmæssigt, hvis institutionerne ikke plukker de lavthængende frugter og sikrer en udnyttelse af åbenlyse samarbejds muligheder i nærområdet.

Autonomi

Det er i flere undersøgelser påpeget, at der er sammenhæng mellem høj forskningskvalitet og universiteternes autonomi. Universiteter, der har selvstændighed til at indgå bindende aftaler og fungerer uafhængigt af et politisk system, er i højere grad at finde i top-placeringer på de internationale rankinglister, fx Shanghai rankinglisten, end universiteter, der ikke nyder den type frihedsgrader.

De danske universiteter fungerer som autonome enheder. De har egne bestyrelser, og kan træffe egne strategiske og faglige beslutninger. Når niveauet

af autonomi ikke opleves som tilstrækkeligt, og når det har været et tilbagevendende tema siden implementeringen af universitetsloven i 2003, skyldes det to forhold.

For det første udgør rammebetingelserne for universiteterne samlet set en række meget forskelligartede krav, der opfattes som en hindring for institutionernes autonomi. Niveauet af ekstern finansiering og de forskelligartede krav, som følger deraf, kan ses som et indgreb i universiteternes muligheder for at bestemme over rammer og ressourcer. Rammebetingelser, der gælder for alle offentlige institutioner, er universiteterne også underlagt, herunder ansættelsesforhold, løn, forvaltning af offentlige midler, offentligheds- og forvaltningslovskrav m.v. Taxametertilskud, den nye bibliometriske indikator og resultatkontrakter er tiltag, der kan opfattes som væsentlige eksterne styringsmekanismer.

For det andet har universiteterne begrænsede økonomiske frihedsgrader. Det gælder muligheden for opsparing og investering, og det gælder muligheden for og retten til at foretage investering, langtidspanlægning og ikke mindst ejerskab til bygningsmassen. Autonomi forudsætter økonomisk autonomi, der sikrer, at universiteterne kan foretage økonomiske prioriteringer, sikre langtidspanlægning og kunne fuldt disponere over bygningsmassen m.v.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 6/7

Når man har etableret universiteter med eksterne bestyrelser, og man har etableret ansat ledelse på de tre ledelsesniveauer, er der forventning til, at ledelserne både vil, kan og skal udføre ledelse. Et tema i evalueringsrapporten er et højt niveau af statslig detailregulering. Det skaber utilfredshed for universitetsledelserne, og forventninger til ledelse blandt universiteter, ledelsen af disse og Videnskabsministeriet er ikke sammenfaldende. Ledelsernes udsigt til at kunne udføre ledelse påvirkes af detailregulering og en række eksterne styringsmekanismer. Rådet understøtter nødvendigheden af øgede frihedsgrader for at fremme ledelsernes reelle ledelsesmuligheder og pligter.

Rammer for god forskningskvalitet

Danmarks Forskningspolitiske Råd gennemgik i årsrapport 2008 struktur og funktion af universitetsledelse/governance og sammenhængen mellem disse og rammebetingelser for at styrke og fremme den bedste forskningskvalitet. Rådet ser mange paralleller mellem Rådets opfattelser af rammerne for god forskningskvalitet og de bidrag til det internationale evalueringspanel, der er fremlagt i forbindelse med universitetsevalueringen.

De nye ledelsesstrukturer giver universiteterne en mere klar mulighed for at træffe strategiske beslutninger og at udføre dem. Til gengæld har implementeringen af de nye ledelsesstrukturer medført kritik fra det forskningsudførende lag på universiteterne. Rådet understøtter de nye ledelsesmæssige rammer i forhold til at kunne fremme og prioritere den bedste forskning. Men blandt en række forskere opfattes de ændrede ledelsesstrukturer som en del af en begrænset forskningsfrihed på universiteterne.

Evalueringspanelet har anbefalet at § 17, stk. 2 i universitetsloven fjernes eller

reformuleres.

Evalueringspanelets argument er, at paragraffen nok ikke er helt i tråd med en europæisk tradition for akademisk frihed.

Danmarks Forskningspolitiske Råd finder ikke, at en fjernelse af § 17, stk. 2. vil være en den mest hensigtsmæssige løsning på et problem, der relaterer sig til andre forhold.

I danske ansættelsesforhold findes der naturligt en instruktionsbeføjelse. Det gør der for ansættelser generelt, og ledelsens ret til at lede og fordele arbejde på de danske universiteter fandtes også før ændring af universitetsloven, uagtet om det stod i loven eller ej.

Fra universitetsevalueringen fremgår det også, at det er vanskeligt at påpege konkrete eksempler på, at § 17. stk. 2 skulle have været anvendt til at begrænse forskningsfriheden. Der er fuld opbakning til forskningsfrihed på de danske universiteter, og den skal fastholdes. En fjernelse af § 17. stk. 2 er således mere en symbolsk handling.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 7/7

Rådet understreger, at der skal være ledelse på de danske universiteter, og en eventuel fjernelse af retten og kravet til at udføre ledelse er uacceptabelt.

Samtidigt finder Rådet, at det er vigtigt, at der gives ret til, at forskere på de danske universiteter også kan forfølge de skæve og sjove idéer, der ikke er forudsete. Det er fra sådanne vinkler, at uforudsete og uventede nybrud kan komme.

Rådet anbefaler derfor – i tråd med anbefalinger i Årsrapport 2008 - at forskningsfriheden sikres ved, at forskerne tildeles en grundbevilling hvoraf der er afsat tid til de projekter, som forskerne alene forfølger af nysgerrighed – ud fra eget valg af emne og metode og uden hensyn til det øvrige universitets prioriteringer.

Det, som Rådet ser som en central og vigtig faktor i årene fremover, er villigheden til at understøtte den fremragende forskning. Der skal aktivt arbejdes på, at der skal være et dansk universitet i top 20 på de globalt anerkendte rankinglister over fremragende universiteter. Det kræver en fortsat øget prioritering af forskning, og det kræver en prioritering af den bedste forskning uafhængigt af geografiske og andre ikke i denne sammenhæng relevante forhold. Den signalværdi det har i det globale videnssamfund, at universiteter befinder sig i den absolutte top-liga har umådelig stor betydning, ikke blot for det pågældende universitet, men det er en effekt, der smitter af på det øvrige universitetslandskab.

En sådan satsning forudsætter, at man tør og vil prioritere kvalitet, og at universiteterne gives tilstrækkelig økonomisk autonomi. Men en satsning på et dansk universitet blandt verdens 10 bedste forudsætter også en væsentlig forøgelse af økonomiske ressourcer til dette universitet. .

Universitets- og Bygningsstyrelsen
Bredgade 43
1260 København K

att: Pernille Meyn Milthers

København, 18. januar 2010

Bemærkninger til 2009-evalueringen

På baggrund af styrelsens brev af 3. december 2009, skal Ingeniørforeningen IDA fremsende følgende bemærkninger til evalueringsrapporten for 2009-evalueringen på universitetsområdet:

Forskningsfriheden er den mest basale og samtidig den mest afgørende forudsætning for den forskning, som universiteterne bedriver. Der må derfor ikke kunne rejses tvivl om rækkevidden af forskningsfriheden. Derfor er Ingeniørforeningen enig i, at paragraf 17, stk. 2 skal ændres eller helt fjernes.

For så vidt angår universiteternes autonomi mener Ingeniørforeningen, at universiteterne skal have den nødvendige autonomi til at kunne drive en fri og uafhængig forskning. Omvendt er der – som Ingeniørforeningen har peget på af flere omgange – et helt konkret problem med generelt at få sikret særligt de yngre forskere ordentlige ansættelsesvilkår. Langt de fleste lønmodtagere i Danmark har ansættelsesvilkår, der på alle måder overgår de vilkår, vi byder de yngre forskere. Vi skal have brudt med den forestilling, at man som yngre forsker skal slide sig gennem et ubekendt antal midlertidige ansættelser, og til gengæld sikre, at hvis man har de rette kvalifikationer, skal man som forsker kunne fastansættes på samme måde, som alle andre på det danske arbejdsmarked. Som tingene er nu, peger politikerne og myndighederne på, at ansættelsesvilkårene hører under universiteternes autonomi. Universiteterne har på den anden side tydeligvis endnu ikke formået, villet eller kunnet tage fat og sikre ordentlige ansættelsesvilkår for de yngre forskere. Det er ganske enkelt ikke godt nok, hvis vi også i fremtiden skal have unge mennesker til at se livet som forsker som en mulig karrierevej.

Panelet vurderer i rapporten, at man med fordel kan se nærmere på ”landkortet for universiteter og forskning” i forbindelse med sammenlægning af universiteterne og sektorforskningsinstitutionerne. Ingeniørforeningen er enig i den vurdering – og man kan snildt brede det landkort yderligere ud end til blot sammenlægningen af sektorforskningen og universiteterne, for der er flere forhold, der kan forbedres:

På det uddannelsesmæssige område peger panelet på, at der skal skabes en bedre koordinering og samarbejde mellem de tertiære uddannelsesinstitutioner for at kunne nå målsætningen om, at 50 % af en ungdomsårgang får en højere uddannelse. Ingeniørforeningen er enig og finder, at opdelin-

gen på to ministerier skaber en situation, hvor man konkurrerer om at tiltrække studerende til særlige områder, frem for at skabe basis for at tiltrække nye studentergrupper generelt til de videregående uddannelser. Det er derfor nødvendigt enten, at de to ministerier reelt arbejder sammen om at løfte opgaven – eller at der skabes et samlet ministerium for hele den videregående uddannelses-sektor.

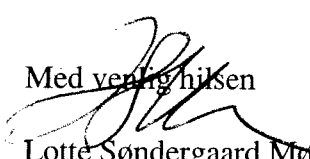
For så vidt angår den forskning, de tidligere sektorforskningsinstitutioner bedriver, anbefaler panelet, at den forskningsbaserede myndighedsbetjening på universiteterne sikres og gøres bæredygtig. Selvom panelet ikke har set nærmere på bevillingsstrukturen, så mener Ingeniørforeningen, at der er god grund til at tage netop bevillingerne med i ”landskabsovervejelserne”.

I forbindelse med, at sektorforskningsinstitutionerne blev lagt ind under universiteterne, blev det besluttet, at bevillingen til den forskningsbaserede myndighedsbetjening blev hos det ministerium, der ”bestilte” forskningen. Derved kunne det pågældende ministerium principielt ”købe” og bestille sin forskningsbaserede myndighedsbetjening. Den model gør det overordentlig svært for de forskningsinstitutioner, der skal udføre myndighedsbetjeningen, at lave den nødvendige langtidspanlægning, som skal til. Generelt er den forskningsbaserede myndighedsbetjening af så vital vigtighed for Danmark generelt, fordi den udgør grundlaget i den udførte forvaltning og som basis for lovgrundlag i øvrigt. Netop derfor er det vigtigt, at forskningen også i et længere perspektiv fortsat kan opretholdes på et tilstrækkeligt højt niveau, og det kan kun gøres ved direkte at tildele den forskningsbaserede myndighedsbetjening basismidler på lige fod med de øvrige forskningsinstitutioner i Danmark.

Endelig er det glædeligt at se, at panelet finder, at forbuddet mod gruppeeksamen er en overflødig detailregulering fra centralt hold. Ingeniørforeningen har ad flere omgange peget på, at gruppeeksamen bør være en mulighed på lige fod med andre former for eksamination.

Panelets evaluering har samlet set været godt omkring i det danske universitets- og forskningslandskab. Det er klart, at der er grænser for, hvor langt omkring man er kommet, men rapporten udgør et godt grundlag for at legitimere en proces, hvor der alvor bliver sat ind på at forberede ovenstående forhold.

Med venlig hilsen

Lotte Søndergaard Møller
Politisk konsulent

Universitets- og Bygningsstyrelsen
Bredgade 43
1260 København K
Att.: Pernille Meyn Milthers
Sendes kun pr. e-mail: ubst@ubst.dk

Sagsnr. 10-31
Vores ref. MLK/can
Deres ref. 09-075483

Den 19. januar 2010

Høringssvar vedr. evalueringsrapport for 2009-evalueringen på universitetsområdet

LO har modtaget evalueringsrapport for 2009-evalueringen på universitetsområdet fra Universitets- og Bygningsstyrelsen.

LO betragter evalueringen som et vigtigt input til den videre debat omkring universiteternes rolle og effekt på det danske samfund. Imidlertid efterlader evalueringen på mange områder flere spørgsmål end svar, bl.a. fordi der ikke har været adgang til konkret data om effekter af fusionerne mv. Dette understreger betydningen af, at evalueringen følges op af mere tilbunds gående undersøgelser på de områder, som evalueringen omfatter:

- Autonomi
- Medbestemmelse
- Forskningsfrihed
- Sammenlægninger.

Derudover har LO følgende bemærkninger:

- Det er LO's holdning, at udviklingskontrakterne i langt højere grad bør danne rammen for universiteternes udvikling, forskning og uddannelse, og dermed bane vejen for reelt selvstyre på universiteterne. Det må være op til universiteterne selv at definere profil og kernefelter for forskning og uddannelse. Man bør i videst mulig omfang undgå detailstyring af universiteterne fra myndighedernes side. Fx bør det være universiteterne selv, der bestemmer, hvorvidt de vil praktisere gruppe-eksaminer eller ej.
- Inddragelse af medarbejderne og et velfungerende demokrati på arbejdspladsen er afgørende for trivsel og produktivitet på arbejdspladsen – og for kvaliteten af den forskning og uddannelse universiteterne leverer. Inddragende ledelse, organisation og arbejdsmiljø bør være fokuspunkter i universiteternes fremtidige udvikling. Dette bør også gælde de teknisk-administrative medarbejdere som ikke får meget plads i evalueringen. Deres indsats, kompetence og iderigdom er i høj grad også vigtig i forhold til at levere høj kvalitet i både forskning og uddannelse. Derfor bør det nøje overvejes, hvordan man styrker

medarbejderinddragelsen bredt set i form af velfungerende samarbejdsudvalg og institutråd og lignende.

- Det er vigtigt, at forskningsfriheden understøttes og der gives plads til forskernes egne initiativer og ideer. Samtidig er der dog i høj grad behov for et inspirerende og positivt arbejdsmiljø, hvilket fordrer en tilstedeværende ledelse, der fokuserer på at sikre gode rammer for karriere, forskningsmuligheder samt bedre sammenhæng mellem arbejds- og familieliv.
- Desuden bør de systemer man benytter til fordeling af forskningsbevillinger tage højde for, at universiteterne har mulighed for langtidspanlægning og ikke skal bruge uhensigtsmæssig meget tid på projektansøgninger mv. Dog er det også et spørgsmål om en bedre tilrettelæggelse og prioritering af arbejdet, så indhentning af eksterne midler mv. sker mere målrettet – med udgangspunkt i udviklingskontrakten, der sætter kursen.
- Vidensspredning og samarbejde med erhvervslivet beskrives som et af de væsentlige forbedringspunkter. I stedet for at udvikle nye bureaukratiske, detailstyringsredskaber fra myndighedernes side er det oplagt, at de enkelte universiteter tillægger samarbejdet med det omkringliggende samfund større vægt, hvilket kan konkretiseres i udviklingskontrakterne.
Samtidig må erhvervslivet også være indstillet på at investere mere i forskning ved bl.a. i højere grad at benytte sig af de programmer og netværk, der giver mulighed for samarbejde mellem virksomheder og videninstitutioner. På den vis vil virksomhederne også bedre kunne få adgang til forskning, som er relevant for deres virke, men som de måske ikke har øje for på nuværende tidspunkt. Generelt er det vigtigt, at den offentlige forskning er med til at understøtte og stimulere privat forskning – ikke at fortrænge virksomhedernes forskningsinvesteringer.
Endeligt bør det påpeges, at den mest effektive form for vidensspredning sker, når kandidater fra universiteterne ansættes på virksomhederne. Derfor bør både universiteter og virksomheder være særligt opmærksomme på, hvordan man styrker rekrutteringen og også kontaktfladerne under selve uddannelsesforløbet.
- Rapporten anbefaler på side 66 regeringen, at genoverveje den organisatoriske placering af de tilbageværende sektorforskningsinstitutter, herunder Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA). Anbefalingen baserer sig på en antagelse om, at en indfusionering i universiteterne vil gavne forskningskvalitet, uddannelseskvalitet og give nye uddannelsesmuligheder for de studerende. Der fremlægges ingen argumenter for en styrket arbejdsmiljøforskning, ligesom analyse og anbefaling slet ikke forholder sig til konsekvenserne for myndighedsbetjeningen på arbejdsmiljøområdet.

LO kan på ingen måde støtte rapportens anbefaling om at ændre NFA's organisatoriske forankring i Beskæftigelsesministeriet, men vil tværtimod anbefale, at NFA fortsat skal fungere som selvstændigt sektorforskningsinstitut, og i stedet fortsætte og bygge videre på de sidste års succesfulde arbejde med at styrke samarbejdet med de relevante universiteter.

Det er afgørende for LO, at organiseringen af arbejdsmiljøforskningen understøtter globaliseringsreformens målsætninger, samtidig med at organiseringen fortsat understøtter målsætningen i den nationale arbejdsmiljøstrategi med forskningsbaseret rådgivning af myndigheder og arbejdsmiljøsystem.

LO konstaterer i den sammenhæng, at NFA igennem de seneste år har gennemgået en særdeles positiv udvikling i forhold til forskningskvalitet, vidensleverandør og myndighedsbetjening:

- I den internationale evaluering af NFA fra 2008 konkluderes det, at NFA lever op til globaliseringsstrategiens målsætninger om bedre uddannelse, mere undervisning og styrket myndighedsbetjening.
- Ligeledes fremhæves det i evalueringen, at NFA leverer forskning af en kvalitet helt på linje med universiteterne, og leverer en stadigt stigende videnskabelig produktion, gennemført i samarbejde med universiteter i ind- og udland.
- NFA's samspil med Beskæftigelsesministeriet og arbejdsmiljøsystemet er blevet stadigt udviklet, og NFA har tilegnet sig en stadigt stigende betydning som leverandør af forskningsbaseret viden og rådgivning.

LO skal på den baggrund kraftigt opfordre til at fastholde NFA's nuværende organisatoriske forankring. LO ser ingen grund til at genoverveje regeringens beslutning fra oktober 2006, hvor NFA netop fik status af selvstændigt forskningscenter i regi af Beskæftigelsesministeriet. En indfusionering af NFA i universitetssystemet risikerer at skade NFA's rolle som leverandør af rådgivning og ministerbetjening af høj kvalitet, og der er intet der taler for, at kvaliteten af arbejdsmiljøforskningen vil højnes gennem organisatoriske forandringer – tværtimod.

- I afsnittet omhandlende Det Nationale Fødevarerforum fremgår det, at dette organ ikke har levet op til de forventninger man havde. Der er stadig behov for en koordinering af fødevarerforskningen i Danmark. Evalueringen foreslår, at man finder frem til en anden form for kontakt mellem industrien og universiteterne og foreslår i den forbindelse, at der udvikles en national fødevarerstrategi. LO støtter dette forslag, men skal samtidig fremhæve, at LMC kan spille en rolle i den fremtidige koordinering. Ligeledes bør alle interesser inden for fødevarerområdet involveres i udarbejdelsen af en national strategi, herunder lønmodtagerne. Lønmodtagerne bør også repræsenteres i evt. nye kontaktformer mellem universiteterne og omverdenen.

Med venlig hilsen

Marie-Louise Knuppert

Universitetsevalueringen 2009

FTF bemærker, at der bør være større fokus på samarbejde om og formidling af forskningsresultater, fx gennem efter- og videreuddannelse, men at aktiviteten her har været faldende de senere år. Endvidere er der grund til et tættere samarbejde mellem universitetssektoren og de øvrige videregående uddannelser, bl.a. med henblik på en enkel og sikker overgang fra professionsbacheloruddannelser til relevante kandidatuddannelser. FTF er ikke enig i anbefalingen om at genoverveje den organisatoriske placering af sektorforskningsinstitutioner.

FTF har følgende bemærkninger til universitetsevalueringen 2009, der er sendt i høring i december 2009:

Forskning

Fusionerne på universitetsområdet skulle bl.a. fremme højere kvalitet indenfor forskning, forstået som effekt på universiteternes forskningsresultater. Evalueringen viser, at danske universiteters forskning er fint placeret i en international sammenhæng, når man måler på mængden af publicerede artikler. Det er godt, men der mangler en tilsvarende evaluering af, hvordan universiteternes forskning formidles målrettet til uddannelsesinstitutioner og professioner, fx gennem samarbejdsprojekter, efter- og videreuddannelse og på anden måde.

FTF fremlagde i april 2009 sammen med KL, Danske Regioner og Professionshøjskolernes Rektorkollegium en national strategi for velfærdsuddannelserne, som bl.a. drejer sig om at sikre høj kvalitet i uddannelserne gennem en målrettet udviklingsindsats. Det drejer sig om et styrket samarbejde med universiteter og andre forskningsmiljøer om udviklings- og forskningsviden. Det drejer sig også om at kunne kvalitetssikre den viden, som udvikles på højskolerne.

Yderligere integration af sektorforskningsinstitutioner

Evalueringspanelet anbefaler at regeringen genovervejer den organisatoriske placering af de sektorforskningsinstitutioner, der fortsat ikke er integreret i et universitet, herunder bl.a. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA).

Anbefalingen er alene begrundet i hensyn til universiteternes behov. Evalueringsrapporten beskæftiger sig ikke med konsekvenserne af en fusionering for det forskningsfelt, som sektorforskningsinstitutionen beskæftiger sig med.

Når det drejer sig om arbejdsmiljøforskning er det opfattelsen, at NFA i dag leverer forskning, der fuldt ud matcher universitetsforskningen (se forskningsevalueringen af NFA), og har en væsentlig styrke i sit samarbejde med relevante aktører på arbejdsmiljøområdet, det gælder både myndigheder og interesseorganisationer.

Indplacering af NFA på ét universitet vil indebære en reel risiko for, at sammenhængende forskningsviden om arbejdsmiljøområdet går tabt. For arbejdsmiljøområdet er tværdisciplinært og forudsætter brede samarbejdsflader.

FTF kan ikke tilslutte sig anbefalingen om at genoverveje sektorforskningsinstitutionernes organisatoriske placering.

Uddannelse

Fusionerne på universitetsområdet skulle også fremme forskellige formål inden for uddannelse, fx styrke sammenhængen mellem videregående uddannelse og forskning, skabe mere interdisciplinært samarbejde og mere fleksible og relevante uddannelser. Endelig blev det med globaliseringsforliget et mål at øge andelen af en ungdomsårgang, der gennemfører en videregående uddannelse.

Det fremgår af evalueringen, at universiteterne har styrket deres kapacitet til at udbyde forskningsbaseret uddannelse og beskæftigelsesrelevante uddannelsesforløb, som passer til Danmarks behov for højt kvalificeret arbejdskraft.

FTF ønsker i den sammenhæng at pege på, at universiteternes uddannelsesstilbud ikke bare omfatter grunduddannelser, men også relevante efter- og videreuddannelsesstilbud, og at der i de senere år har været en faldende aktivitet inden for universiteternes deltidsuddannelser. At øge aktiviteten inden for denne del af universiteternes uddannelser bør være mere i fokus fremover.

Med henblik på en forstærket indsats for at sikre større optag fastslår evalueringspanelet, at der er behov for samarbejde mellem Undervisningsministeriet og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling og foreslår en nærmere undersøgelse af, hvordan universiteter, professionshøjskoler og andre videregående uddannelsesinstitutioner samarbejder om at øge optaget og opnå en bredere deltagelse. Det fastslås også, at en øget koordination mellem universiteter og professionshøjskoler er nødvendigt for at øge uddannelsesfrekvensen.

FTF kan fuldt ud støtte disse synspunkter. Ansvar for de videregående uddannelser er fordelt på to forskellige ministerier og det er værd at overveje, om denne ressortopdeling mellem Undervisningsministeriet og Videnskabsministeriet fremmer eller hæmmer det nødvendige samarbejde, både på centralt niveau og mellem institutionerne.

Som eksempel kan nævnes vanskelighederne med at få anerkendt professionsbacheloruddannelser som direkte adgangsgivende til relevante kandidatuddannelser, til trods for at Bologna-processen netop burde skabe en sikker og enkel overgang mellem uddannelserne.

NOTAT

Høringssvar til evalueringen af universiteterne i Danmark: "The University Evaluation 2009, evaluation report"

13. januar 2010

Finansrådet har med interesse læst evalueringsrapporten og har især lagt mærke til evalueringspanelets tydelige anbefalinger om at mindske den politiske kontrol af universiteternes øverste ledelseslag hovedsagligt bestyrelserne. Det er Finansrådets opfattelse, at evalueringspanelet i rapporten rammer hovedet på sømmet med kritikken af overadministration og kontrol på universiteterne. Gode intentioner om bedre kvalitet og mere effektiv resourceudnyttelse er blevet implementeret som ekstra kontrolmekanismer, der i stedet har lagt beslag på ressourcerne på universiteterne.

Kontakt Cecilie Burkal Cohrt
Direkte 3370 1149
cbc@finansraadet.dk

Journalnr. 813/07
Dok. nr. 245177-v1

Finansrådet støtter også evalueringspanelets anbefaling om at ophæve forbuddet mod gruppeeksaminer.

Uddannelsessystemet og universiteterne er kernen i vidensamfundet, og den fremtidige arbejdsstyrke er afhængig af uddannelse og forskning af høj kvalitet. Finansrådet vil derfor støtte ethvert tiltag, der omfordeler ressourcer fra administration til universiteternes hovedformål – nemlig uddannelse og forskning. Det er i den forbindelse Finansrådets opfattelse at en strømlining af styringsmekanismerne fra universiteterne til ministeriet vil være hensigtsmæssig, og Finansrådet støtter derfor en målstyring igennem udviklingskontrakterne, hvor kontrollen fra myndighedsside bliver fokuseret på mål og ikke processer. Samtidig skal udviklingskontrakterne have tilpas lange løbetider til, at universitetsbestyrelserne har reelle muligheder for at foretage langsigtet strategisk planlægning.

Hvad erhvervslivets finansiering af forskning på universiteterne angår, deler Finansrådet evalueringspanelets ambitioner om tættere partnerskaber. Det er dog Finansrådets opfattelse, at både universitet og erhvervsliv fortsat har meget at lære om hinanden, ikke mindst indenfor eksempelvis videnservice, hvor der ikke eksisterer langvarige traditioner for samarbejde om forskning og udvikling. På mange måder er medicinalindustriens samarbejde med universiteter og hospitaler (såkaldt "triple helix") om udvikling af nye lægemiddelprodukter et foregangseksempel, der har gjort Danmark verdensførende indenfor en række lægemidler, eksempelvis i behandlingen af diabetes. De seneste tal for erhvervslivets forskning og udvikling viser dog, at serviceerhvervene nu investerer mere i forskning og udvikling end industrien, og i relation til serviceerhvervenes stigende betydning for den samlede økonomi,

er det afgørende at sikre, at også servicevirksomheder kommer ind i det tætte vidensamarbejde med universiteterne – eksempelvis kan man forestille sig flere fælles finansierede udviklingsprojekter snarere end rent privat finansierede. Universiteterne bør derfor skabe karrierestillinger indenfor erhvervsamarbejde, der skal uddannes flere ErhvervsPh.D'ere indenfor de servicereleterede områder, primært det samfundsvidenskabelige og merkantile område, og erhvervsforskere bør meriteres for deres indsats for videnspredning svarende til den credit forskere får for publikation i internationalt anerkendt tidsskrifter. Endvidere er der brug for mere opsøgende arbejde fra universiteternes side ift. erhvervslivet, primært de mange virksomheder, der idag ikke har kontakt til universiteterne eller GTS-institutionerne.

Side 2

Journalnr. 813/07

Dok. nr. 245177-v1

Vedr. spørgsmålet om hvorvidt IT-Universitetet er for lille og sårbart til fortsat at fungere som et eget, selvstændigt universitet, ønsker Finansrådet at bemærke, at administrative rationaler på institutionerne altid bør have følgeskab af faglige synergier. Det afgørende må derfor være at sikre, at IT-Universitetet leverer uddannelse i høj kvalitet. Det må derfor til enhver tid være bestyrelsens vurdering og beslutning, hvordan dette bedst opnås.

Sidst, men ikke mindst støtter Finansrådet fuldt ud evalueringspanelets anbefaling af, at universiteter og professionshøjskoler samarbejder om at sikre øget deltagelse og adgang. Et vigtigt punkt heri er at fjerne de uhensigtsmæssige barrierer, der i dag eksisterer, og som forhindrer professionsbachelorer i at videreuddanne sig gennem en kandidatuddannelse.

Mvh

Knud Henning Andersen
Underdirektør, Finansrådet

19. januar 2010
LSR/SEK

AKADEMIET FOR DE
TEKNISKE
VIDENSKABER

ATV

Direktør Jens Peter Jacobsen
Universitets- og Bygningsstyrelsen
Bredgade 43
1260 København K

Lundtoftevej 266
2800 Kgs. Lyngby

Høring over evalueringsrapport for 2009-evalueringen på universitetsområdet

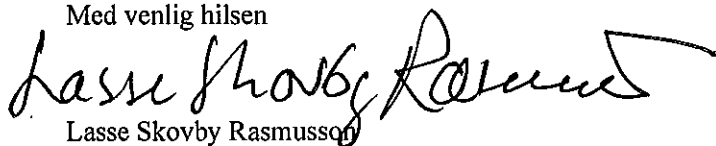
Under henvisning til Universitets- og Bygningsstyrelsens skrivelse af 3. december 2009 skal ATV – Akademiet for de Tekniske Videnskaber hermed udtale sig om høringen.

Tlf. 4588 1311
Fax. 4588 1351
atvmail@atv.dk
www.atv.dk

Der er tale om et interessant og gennearbejdet oplæg fra det internationale evalueringspanel til den generelle og politiske debat om at sikre universitetssektoren en fortsat god udvikling. Evalueringspanelet påpeger, at universiteterne gennemgår en omfattende og i mange tilfælde meget detaljeret regulering, som hæmmer universiteternes autonomi. Dette medfører unødvendig administration og besværliggør universiteternes strategisk udvikling. En problemstilling, som også blev påpeget i ATV's og DEA's rapport fra november 2009 "Fælles visioner for fremtidens universiteter".

ATV håber, at de to rapporters konklusioner vil inspirere politikerne til at give universiteterne den frihed og det ansvar, som universitetssektoren længe har efterspurgt.

Med venlig hilsen

Lasse Skovby Rasmussen

Direktør

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**
Universitets- og Bygningsstyrelsen
Bredgade 43
1260 København K

Gregersensvej
2630 Taastrup
Tlf. +45 4516 2626
E-mail info@gts-net.dk
www.gts-net.dk

Att. Pernille Meyn Milthers

Sagsnr. M159

GTS-foreningens kommentarer til Høring over evalueringsrapport for 2009-evalueringen på universitetsområdet

18. jan. 2010

GTS-foreningen takker for muligheden for at blive hørt i forhold til 2009 evalueringen på universitetsområdet

GTS har særligt fokuseret på afsnittet vedrørende "innovation and relationship to the business sector." Vi finder det rigtigt, at der udvikles en egentlig strategi for universiteternes rolle i forhold til erhvervslivet, og bakker op omkring, at dette forankres med udgangspunkt i den kommende RTI strategi for innovationsområdet – "Innovation Danmark."

Vi foreslår, at der sættes særligt fokus på følgende:

- (1) At strategien bør reflektere, at en betydelig del af dansk erhvervsliv er SMV'er med manglende tradition og kapacitet til at indgå i samarbejde med universiteterne. Særligt bør der sættes fokus på, hvordan der kan opbygges et intensivt samarbejde mellem universiteterne og de allerede etablerede systemer for videnspredning.
- (2) At der sikres en hensigtsmæssig brug af universiteternes ressourcer, der ikke kompromitterer fokus på deres primære opgaver i form af forskning i topklasse, uddannelse af kandidater og forskere. Således bør det undgås, at der opbygges parallelle kompetencer i forhold til det eksisterende videnssystem.
- (3) Særligt bør der ske en intensivning af samarbejdet mellem universiteter og GTS-institutter. Både på eksisterende kompetenceområder og i forhold til nye strategiske satsninger på områder med særligt perspektiv for dansk erhvervsliv. Anbefalingen af et styrket samarbejde understøttes af den internationale evaluering af GTS-nettet fra 2009 samt RTI's strategi for GTS 2010-2015, der understreger, at danske virksomheders behov for teknologisk bistand bliver stadigt større og mere videntungt. Derfor skal GTS-institutternes og universiteternes muligheder og incitamenter for at samarbejde styrkes.¹

¹ RTI (2009) "A step beyond: International Evaluation of the Danish GTS Institute System in Denmark"; RTI (2009) "Strategi for GTS-nettet 2010-2015"

Samarbejdet mellem universiteter og GTS-institutter kan med fordel styrkes på flere niveauer. Dels i form af længevarende strategiske satsninger, hvor der skabes synergi mellem universiteternes dybdegående erkendelsesorienterede forskningsinteresse og GTS'erne anvendelsesorienterede fokus, koblingskompetence og fokus på kommercialisering med udgangspunkt i virksomhedernes behov. Dels via samarbejde om uddannelse af Ph.d'ere og videre via samarbejde omkring vidensspredning og kommercialisering gennem GTS-nettet.

Der findes allerede i dag flere strategiske samarbejder mellem universiteter og GTS, der viser at samarbejde mellem universiteter og GTS-institutter er en effektiv måde at bygge bro mellem forskning og erhvervsliv. Der er tale om samarbejder, der på hver deres felter er med til at styrke samarbejdet mellem forskning og erhvervsliv markant. Det gælder blandt andet inden for Nanoteknologi (Teknologisk Institut og DTU), Pervasive Healthcare (Alexandra Institutet, Aarhus universitet mv.) og inden for bioteknologi og lægemiddeludvikling (Bioneer og Københavns Universitet).

Fælles for de nævnte strategiske samarbejder, er, at samarbejdet sker på flere niveauer og områder. Det gælder lige fra fælles adgang og samarbejde omkring unikt kostbar apparatur over konkrete forsknings- og udviklings- og innovationsprojekter til samarbejde om forskeruddannelse, kommercialisering og vidensspredning.

På baggrund af ovenstående vil vi derfor anbefale, at en strategi for universiteternes relation til erhvervslivet sætter fokus på hvordan synergi mellem universiteter og GTS-institutter kan være med til at intensivere samarbejdet mellem forskning og erhvervsliv.

Med venlig hilsen

Lars Fremerey

Chefkonsulent

GTS - Godkendt Teknologisk Service

Gregersensvej - 2630 Taastrup

Tlf. +45 4516 2626

Dir +45 4516 2621

www.gts-net.dk

Universitets- og Bygningsstyrelsen
Att.: Jens Peter Jacobsen
Bredgade 43
1260 København K

19. januar 2010

Ang. høring over evalueringsrapport for 2009-evalueringen på universitetsområdet

IT-Branchen (ITB) og DI ITEK vil koncentrere sine bemærkninger til evalueringsrapporten til afsnittet om universitetsfusionerne. I afsnittet er der en anbefaling om, at der bør igangsættes en dialog med IT-Universitetet (ITU) om en sammenlægning med et andet universitet.

IT-Branchen og DI ITEK er af den faste overbevisning, at det er bedst for Danmarks fortsatte udvikling, at IT-universitetet for består som selvstændigt universitet. Det er der mange argumenter for, som vil blive gennemgået i de følgende afsnit.

Stor produktion af it-kandidater

IT-universitetet har været en stor succes med hensyn til at sikre en markant forøget produktion af it kandidater. IT-Universitetet er et af de universiteter, der uddanner flest it-kandidater i Danmark. ITU producerer 1/5 af den samlede it-kandidatproduktion i Danmark. I 2009 producerede de 205 it-kandidater. ITU har også vist sig at være dygtig til at tiltrække kvindelige studerende (ca. 30 pct. kvinder). De kvindelige studerende er stort set fraværende på uddannelser som datalogi ved de øvrige universiteter.

ITU har - ved dygtigt lederskab og inddragelse af erhvervslivet - været i stand til at øge interessen for it blandt unge studerende. De har gennem årene haft et stort optag på deres kandidatuddannelser og det blev besluttet i forbindelse med universitetsfusionerne i 2006, at IT-Universitetet skulle udvikles til et fuld-skalauniversitet med bacheloruddannelser. I 2007 oprettede universitetet en bachelor i softwareudvikling og i 2009 oprettede universitetet en ny bacheloruddannelse i digitale medier og design og i 2010 starter en bacheloruddannelse i Global Business Informatics. På de 2 første bacheloruddannelser blev der optaget i alt 127 studerende i 2009, hvilket svarer til 44 pct. af det totale optag på de nye it-bacheloruddannelser.

Optagelsestallene for i år for de lange videregående it-uddannelser viser ifølge VTU-ministeriets opgørelse en stigning i optaget på 11 pct. og denne stigning i optaget skyldes fortrinsvist etablering af nye uddannelser. Derfor er det væsentligt at støtte væksten i optaget på de lange videregående it-uddannelser via de nye uddannelser og at der sker en yderligere vækst på dette område. Som det fremgår af ovenstående, er det særligt IT-Universitetets nye bacheloruddannelser, der viser vækst.

Erhvervsrettede uddannelser

ITU har også opbygget sine uddannelser, så de retter sig mod anvendelser i bl.a. erhvervslivet. Et forhold, som netop har været efterspurgt af virksomhederne gennem flere år. Et fremtidigt arbejdsmarked vil i stigende omfang efterspørge kandidater, der kan omsætte teori til praktiske og forretningsmæssige anvendelser, sådan som det er tilsigtet på ITU.

Behov for fokusering på it-området

Der er desuden behov for en fokusering på it-området, fordi de samfundsmæssige gevinster ved it ikke begrænser sig til it-erhvervet, idet it adskiller sig fra andre teknologier ved dens anvendelighed og nytte i alle sektorer. Danmark har behov for flere it-kandidater, end vi uddanner på nuværende tidspunkt og på længere sigt vil der være et stigende behov fra erhvervslivet og den offentlige sektor efter it-kandidater.

Danmark halter bagud internationalt, når det drejer sig om andelen af nyuddannede med en it-uddannelse. Andelen af nyuddannede med it-baggrund i Danmark er lavere end i mange af de lande, som vi normalt sammenligner os med. 3 procent af de nyuddannede i Danmark i 2008 havde en it-uddannelse, hvilket placerer Danmark under gennemsnittet for EU(27), der er på 3,7 procent. Hvis man ser på antallet af nyuddannede inden for it per 1.000 indbyggere, er billedet nogenlunde det samme.

Den udfordring globaliseringen stiller os overfor, accentuerer vigtigheden af, at it-området nyder særlig bevågenhed på en måde meget lig den udfordring der for 100 år siden førte til beslutningen om oprettelse af landbohøjskolen. Beslutningen om IT universitetets oprettelse i 1999 grundedes i en analyse af samfundets behov for at få accelereret produktionen af it-kandidater. Den beslutning kan vi nu se har været en stor succes og det vil være ulykkeligt, hvis en diskussion om universitetsfusioner skal betyde, at vi sætter den positive udvikling over styr og nedlægger ITU.

ITU har endvidere udvist vilje til at samarbejde med andre universiteter – bl.a. har universitetet været i et tæt samarbejde med CBS, hvorved universitetet har fundet nye veje til at skabe større kritisk masse.

En evt. sammenlægning af ITU med et eller flere universiteter vil udgøre en betydelig risiko for, at vi mister den fremdrift, som ITU har tilført. Den risiko finder IT-Branchen og DI ITEK ikke, der findes nogle gode argumenter for, at vi skal løbe. Der er efter IT-Branchens og DI ITEK's opfattelse ikke nogen positive synergigevinster at opnå ved at lægge et succesfuldt universitet sammen med et eller flere institutter, der ikke har været i stand til at vise samme vækst. Det er af afgørende betydning for it-erhvervets vækst og resten af dansk erhvervslivs vækst, at der bliver uddannet tilstrækkeligt med it-kandidater.

ITB og DI ITEK deler opfattelse af, at der er behov for at styrke forskningen via øgede basisbevillinger til ITU med det formål at styrke dansk forskning på området.

IT-Branchen og DI ITEK stiller sig naturligvis til rådighed for yderligere bemærkninger.

Med venlig hilsen

Morten Bangsgaard
Adm. direktør
IT-Branchen

Tom Togsverd
Branchedirektør
DI ITEK